

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 788.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A bosnyák javaslat és a magyar közjog.

Írta: Dr. Kmety Károly.

Multheti cikkünkben az annexiós törvényjavaslatról megállapítottunk annyit, hogy közelebb áll a magyar közjogi követelményekhez, mint az annexiós királyi kézirat. Amde ezzel koránt sincs az mondva, hogy a törvényjavaslat teljesen kifogástalanul van megszerkesztve. Ez nem csak kifejezéseire, de lényeges rendelkezéseire is vonatkozik.

A javaslat létrejövételének előzményeit nem ismerjük ugyan, de aligha csalódunk azon feltevésünkben, hogy a miniszterelnök azon törekvése, hogy ezt a törvényjavaslatot a magyar közjogi álláspontot teljesen kielégítő módon szerkesztesse, akadályokkal találkozott.

A parlament azonban ezen akadályoknak nem deferálhat és nem mehet bele abba, hogy mikor az annexió tényét magát szívesen beczikkelyezi és így az apostoli király hő kivánságát jóváhagyásával honorálja, a legcsekélyebb mértékben is koncedálja oly határozmányokat, melyek nem hozzák homály nélküli világos kifejezésre a magyar állam jogigényeit és az annexióval bekövetkezett jogi helyzetet.

Különösen a következő nézőpontból

kell megítélni a kormánynak törvényjavaslatát:

Ha a magyar parlament, illetőleg törvényhozás a javaslatot az osztrák törvényhozással egyetértőleg jóváhagyandja és ezzel alkotmányjogi érvényre emeli a királyi Felségnek az annexióra vonatkozó elhatározását, akkor befejeződik az 1880. évi VI. t.-cikk hatálya, mivel ezen törvény-cikk „minden kétségen felül“ ideiglenes jellegű volt, világosan azon célzattal alkotott, hogy irányadó legyen az ideiglenes viszony tartama alatt.

Nem nehéz kimutatni a törvény alkotásakor elhangzott illetékes nyilatkozatokból sem, hogy az a törvény csak az úgynevezett „okkupációs adminisztráció“, az ideiglenesség tartamára hozott, hogy ennek megszüntével éppen úgy tárgyalanná vált, mint hogyha az okkupált tartományok a török birodalom fennhatósága alá visszabocsájtattak volna.

Ha valamely kétség efelől felvetődne, olvassák el erre vonatkozólag teljes figyelemmel az annexiós bizottság tagjai és a képviselők általában Tisza Kálmán akkori kormányelnöknek ebbeli felvilágosító és megnyugtató nyilatkozatát, melytel teljesen egybehangzóan szólaltak föl a javaslat előadója, Pulay Kornél és Jókai képviselő is. Teljesen tiszta volt a kérdés e része, a mikor azután Tisza megnyugtatóval megelégedve a Ház mellőzte Molnár Aladár azon módosítvá-

nyát, hogy a törvény hatályossága határozott időre, három évre szoríttassék.

Az annexiós javaslat harmadik szakasza teljesen homályban hagyja ezt a kérdést és belőle inkább az a tarthatatlan felfogás vezethető le, mintha az 1880. évi VI. t.-cikk és főképp annak 5. §-a magától értetődőleg továbbra is hatályban maradna és nem úgy lenne, mint ahogy van, t. i., hogy a magyar törvényhozás minden korlátozástól ment szabadsággal, megkötetlen szuverenitással dönthet Bosznia további adminisztrálásának és közjogi helyzetének ügyében.

Igenis úgy van, hogy szabadon ítélt és határoz most a magyar parlament arra nézve, meghosszabbítja-e a közös miniszterium mandátumát Bosznia és Hercegovina kormányzatára és adminisztrálására vonatkozólag és ha igen, időhöz kötöten avagy határozatlan időre ad-e ilyen felhatalmazást.

Souveréne, minden irányban szabadon határozhatunk afelel is, hogy bizonyos rendelkezéseit az 1880. évi VI. t.-cikknek megváltoztatjuk-e a többinek megtartásával, hogy újabb rendelkezésekkel pótolva tartjuk-e hatályban ezt a törvényt és így tovább.

Nevén nevezze a gyereket, tőlünk függ, hogy fenntartsuk-e a változott helyzetben is a törvény 5. §-ában foglalt azon határozmányt, hogy Bosznia ujabbi, vagyis állandó kapcsolatot képező viszonyának

A hegyek alján.

(Zenedráma egy előjátékban és két felvonásban. Írta: D'Albert Jenő. A szöveget Várady Sándor fordította. Első előadás a m. kir. Operában 1908. november 17-én.)

Írta: Erdős Armand.

A divat, az uralkodó divat, oly dolog, mely alól — ugylátszik — a művészet sem vonja ki magát. Fönt és alant, a mélységekben és magasságokban, a szalonokban és a művészetben egyaránt parancsol és zsarnokoskodik a divat. Csak a nagyon bátrak, vagy a nagyon bolondok mernek és akarnak szembeszállni vele. És amikor szembeszállnak vele, vagy meghódolnak neki, néha nem lehet a bátrakat a bolondoktól megkülönböztetni, vagy legalább is könnyen lehet az egyik kategóriát a másikkal összetéveszteni.

Nos, az Opera igazgatósága nyilván az európai divatnak akart hódolni, amikor D'Albert „A hegyek alján“ című dalművét színpadra alkalmazta és a budapesti közönségnek bemutatta. Egyetlen nagyobbszabású operája ez D'Albertnek. Végigjárja az összes számottevő dalszínházakat; mindenhol bizonyos külső sikert ért el. És amikor külső sikerről beszélünk, azt értjük alatta, hogy a dalmű mindenhol műsoron marad; sehol a bukás utól nem éri, noha a bírálat majdnem egyértelműen zenei tekintetben középszerűnek jelzi. Hogy hasonlattal éljünk: D'Albert, a zeneszerző, nem mérhető össze D'Albert, a zongoraművész nagyságával.

Nem tudjuk sehogy sem megmagyarázni, mi ad ennek a műnek akkora vonzóerőt, mely lehetővé teszi, hogy a külföldön állandóan színpadon maradjon? Sem a dráma, mely végigvonul benne, sem a zenéje nem oly nagyszabású, hogy ezeket a sikereket, ha azok csak külső sikerek is, meg tudná magyarázni.

D'Albert Jenő a zeneszerzésnek, de különösen és par excellence a zongoraművészetnek teljesen különleges képviselője. Mint interpretáló zongoraművész maga a personifikált mélység és komolyság. Igazi Beethoven-interpretátor; a régi, nagy iskola erős, izmos mestere.

Ha ebből következtetni lehetne, ilyennek kellene lennie a komponistának is. Lehetetlennek látszik ugyanis, hogy valaki a klasszikus virtuozitásnak egyik legnagyobb képviselője legyen; hogy valaki produkáló zongoraművész gyanánt klasszikus gondolatokat valósítson meg és ugyanaz idő alatt lelkében-agyában a könnyed, vig zene is gyökeret verjen. Éppen ezért lehetetlen volt föltenni, hogy D'Alberttől mást kapjunk, mint drámai zenét, amely kifejezi és fedi az ő művészegységét; mely lelkének ábrázolója, lelkének magyarázója.

Ily drámai muzsika természetesen drámai suje-t követel s mindkettő: zene és dráma kell, hogy harmónikus kifejezője legyen D'Albert egyéniségének.

Mi is határozottan kétségbevonjuk, hogy a dráma és muzsika egyformán sikerült. Minden-

hol, ahol D'Albert operájáról beszélnek, úgy nyilatkoznak róla, hogy a dalmű érdekessége és szenzációs volta a szövegben rejlik. S éppen, mert mindenhol ebből indulnak ki, sietünk kijelenteni, hogy ebben a dologban nem osztiuk a hevülők és lelkesedők véleményét. A szöveg nem olyan kaliberű, hogy a dalművet szenzációssá tehetné bármily zene mellett és magát a dalművet nagy győzelemre vihethé; viszont a dalmű muzsikája semmi esetre sem oly kis értékű, hogy a sikernek bizonyos megérdemelt részét ne köszönhetné magának a zenének.

Szinte bámulunk kell, hogy valamely léha, közönséges szerelmi történet hogyan válhatik szenzációssá, nem is szólva arról, hogyan válhatik ez a léhaság értékes drámává? Mennyivel értékesebb opera-szövegek vannak, jobb zenével, mint D'Albert zenéje és még sem érnek el oly nagy előadási sorozatot, mint a „Hegyek alján“ című dalmű! Hogy tovább ne menjünk, itt van Kienzel „A bibliás ember“ című dalműve; ott van továbbá Leoncavalló „Bohème“-je és ott van Verdi „Othello“-ja.

Szándékosan állítottuk egymás mellé ezt a három komponistát, hogy egyszerűen feltegyük a kérdést: lehet-e vajon e három mű közül bármelyikéhez is D'Albert művét hasonlítani? Nem megmagyarázhatatlan-e, nem elképzelhetetlen-e a közönség izlése és felfogása? . . . Vajon nem örök rejtély-e valamely dalmű színpadi hatása? . . . Ez a kérdés vetődik föl, amikor elgondoljuk, hogy D'Albert „Tiefland“-ja (ez a

minden
közönséges
l, kompakt
fizetésen

rint.
gépek
valódi csa-
Singer varró-
zárókrány-
15 évi jóállá-
sal csak a
NGER A.
Budapesti, főüz-
55. Minden-
nek javítását
árban elvált-
vák inoven

ományi

nányi szigor-
sgákra, állam-
készt biztos
rral

Vilmos

náriuma.

pest,

za 18 szám.

nyisan.

eredménytől

a dr. Wil-

tanár ame-

pora. Sová-

szép telt

nyernek.

nek keblet.

tt 20 kiló

rt jóállást.

g, gyenge-

ellen és gyo-

knélkülöz-

szér. Kítün-

ago, Berlin,

amburgban,

elek minden

Dobozon-

0 kr. Hasz-

ással. Főrak-

s Mór E.

H. István-ut

me 1.

EN

MINY

ELT FÉNYKÉP

ASOK

T NAGYSÁGÚ

OMÁERT

ARTUVAL

AGYSÁGBAN

SZINES

KÉP

ORONA.

MINDENÜTT

ETNEK.

SSAG

YBAN

NAGYÍTÓ ÉS

TI MŰTEREM

TENBILÉB-0-60

1908. évi PÁRSI

KIÁLLITÁSON

MEBESZTEL ÉS

EREMMEL.

jövőbeli változtatásaihoz is az osztrákok beleegyezése legyen szükséges.

Egyik a kormányhoz igen közel álló személyiség fekete §-nak nevezte azt az 5. §-t, mely veszélye jogunknak. Most jogos módunk van rá, hogy azt a fekete paragrafust meg ne ujítsuk, vagy oly szövegezéssel, oly toldással ujítsuk meg, mely kizár minden kétséget az iránt, hogy Ausztria abba be nem szólhat, be nem avatkozhatik, ha mi ő felségével együtt törvényt alkotva, Bosznia közjogi illetartozandóságát deklarálni fogjuk.

Nagyon fontos egyébiránt álláspontunk mellett az is, hogy maga az osztrák kormány annexió javaslatát azon felfogást fejezi ki, hogy az annexió, ellenkező törvényhozási kijelentés nélkül, az 1880. évi febr. 22-iki törvényzikk megszűnését magával hozná; szükségesnek találja ugyanis az osztrák javaslat 3. §-ában annak a törvénynek hatályát kifejezetten fenntartani. Az osztrák törvényjavaslat tehát e kérdésben őszintébbnek mondható a mienknél.

„Die Bestimmungen des Gesetzes vom 22. Februar 1880. bleiben in Geltung.“

Ez nem deklarativ természetű, de új, fenntartási rendelkezés, amit bizonyít az indoklás is, mikor egyik helyén ezt tartalmazza: Bosznia és Hercegovina a két állam (Magyarország és Ausztria) közös fizikai és anyagi erővel szereztek meg és vezették az európai kulturához. E ténynek következtében (szerintük) a „hatályában fenntartott“ 1880. évi törvény 5. §-ának megfelelőleg (Im Sinne des § 5. der in ihrer Geltungsdauer aufrechterhaltenen Gesetze vom Jahre 1880.) jövőre is minden változás csak a két törvényhozás beleegyezésével történhetik.

Kiemelve végül azt, hogy kétség esetén sohasem szabad vélelmezni egy független állam önálló rendelkezési sza-

badságának hiányát, hanem az ellenkezőt, áttérek már most az elmondottak konkluziójaképpen arra, hogy mily átalakítást vélnek szükségesnek a kormány javaslatán avégből, hogy a közjogszerű összes igényeinket kielégítse és hogy az alkotandó annexió törvény ne legyen majd áthághatatlan akadályává annak, hogy Bosnyákország és Hercegovinára a magyar állam törvényileg és hitlevéllel is biztosított igénye bizton és rövidesen érvényre juthasson.

A szerintem kívánatos szerkesztésben a törvényjavaslatnak ilyenkép kellene hangzania:

Czim: Törvényjavaslat Bosznia és Hercegovina visszaszerzéséről. (Hitlevél kifejezése.)

1. §.

A magyar birodalom országgyűlése meglegedéssel veszi tudomásul és jóváhagyja ő császári és apostoli kir. felsége azon elhatározását, melylyel, tekintettel azon ősi kötelekekre, mely dicső elődei a magyar királyi trónon ezen tartományokhoz fűzték, a magyar szent korona szuverén jogait Bosnyákországra és Hercegovinára kiterjesztette és így az 1867. II. t.-cz. 3. §-a értelmében visszaszerzte.

2. §.

Az 1723. évi II. t.-cz. 5. §-a értelmében a trónöröklésre vonatkozó 1723. évi I. és II. t.-czikkek rendelkezései ezen visszaszerzett tartományokra nézve is hatályba lépnek.

3. §.

Az 1880. évi VI. t.-cz. hatályát a törvényhozás 1910. év december 31-ig meghosszabbítja, azzal, hogy a törvénynek 5. §-ából Bosnyákország és Hercegovina közjogi hovatartozására nézve az 1867. évi II. t.-cz. 3. §-ával ellenkező következtetés nem vonható.

4. §.

A bosnyák-hercegovinai tartományi alkotmány ideiglenes megállapításánál és későbbi módosításainál a közös minisztérium a magyar kir. minisztériummal egyetértőleg jár el.

A kormányjavaslat ötödik szakasza ellen kifogás nem emelhető.

Budapest, november 17.

A képviselőház holnap, szerdán, délelőtt tíz órakor ülést tart. Napirend: a főváros fejlesztéséről szóló javaslat harmadszori olvasása, az 1909. évi költségvetés általános tárgyalása s indítványok és interpellációk.

Gróf Apponyi Albert Kossuth Ferencznél. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter délelőtt meglátogatta Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert.

Lueger a választói reform ellen. Bukarestből jelentik, hogy az Adevurul mai számában Lueger bécsi polgármester nyilatkozik a magyarországi választási reformról. Nem tudhatjuk, kinek jutott az eszébe ez az interjú: a bukaresti lap bécsi tudósítójának-e, vagy Luegernek, de bármint van is a dolog: föltétlenül csak kómiikus hatást ért el Lueger azzal a kijelentéssel, hogy ő Andrássy javaslatát — ellenezni fogja! Elvi ellensége a plurális szavazati rendszernek, ugymond Lueger és ennek alapján határozottan ellenzi az egész Andrássy-féle javaslatot.

A főrendiházról. A főrendiház egyesült pénzügyi, közgazdasági és közlekedésügyi bizottsága november 19-én, csütörtökön délután négy órakor ülést tart. Az ülés tárgyai a vizügyi beruházásról és Budapest fejlesztéséről szóló törvényjavaslatok tárgyalása.

Az új gyámügyi törvény. Az új községyi gyámügyi törvényjavaslat szövegén szorgalmasan dolgoznak a belügyminisztériumban. Ugy értesülünk, hogy az új törvényjavaslat különösen fontos intézkedéseket fog tartalmazni a községyi állásra vonatkozó inkompatibilitás tekintetében.

A szigetvári mandátum. A szigetvári választók nagy része ma este értekezletet tartott. Az értekezleten akként határoztak, hogy Kriszt Béla ügyvédet jelölik képviselőnek.

német czime) Berlinben egy év alatt százötvenszer került színre zsufolt ház előtt.

Aki objektív módon nézi majd végig nálunk D'Albert művét, az bizonyára a legkisebb lelkesedéssel és felhevüléssel sem fog nyilatkozni erről a műről; legfeljebb azt koncedálja majd, hogy D'Albert „Tiefland“-ja respektabilis művészi színvonalon áll, de ezt a színvonalat el nem hagyja és semmi esetre sem haladja túl.

A szöveg, mely előttünk fekszik és amelyet a művész megzenésített, minden raffinéria nélkül való spanyol dráma, amilyent nem is tuczat, hanem száz és ezerszámban irnak Németországban újságtárczában, novellákban. Mi a rendkívüliség ebben a drámában, miben rejlik nagy ereje, mi az, ami ezt a drámát az operazene megmentőjévé teszi, azt sehogy sem tudjuk megmagyarázni. Éppen ezért bővebb kivonatban kell ismertetnünk a dalmü szövegét, hogy mindenki lássa ennek az egyszerű történetnek bonyodalom nélküli, egyszerű lefolyását. Ime a szöveg tartalma:

Egy elcsábított, üldözött és kegyetlen sors által sujtott leány, egy pásztor és egy gonosz csábító a darab főszereplői. Márta a neve a leánynak, akit Sebastiano földbirtokos elcsábít és állati ösztönei áldozatává tesz. A csábító anyagi bajba jut és kénytelen érdekházasságot kötni. De Mártáról azért lemondani nem akar, nem is tud. Meg akarja tartani magának a leányt s hogy biztosítsa vágyainak, kiválaszt egy embert, akiről feltételezi, hogy nem fog utjában

állni, ha a nőhöz közeledni akar. Pedro ez, a pásztor. Ott éli világát a hegyek közt. Boldog tudatlanságban örzi nyáját és sejtelve sincs a világról, sem az emberek gonoszságáról és becselenségéről. Egyszerre megtudja Sebastianótól, hogy a tündérszép Mártát neki szánja feleségül. A csábító az a terve, hogy ehhez az emberhez adja feleségül Mártát. Pedro elbucszik a hegyektől és meggy képzelt boldogsága felé, a hegyek alá. Márta hallani sem akar erről a házasságról, mert azt hiszi, hogy Pedrót pénzért vásárolta meg Sebastiano és pénzzel vette rá, hogy feleségül vegye s szemet hunyjon a becselenség fölött. Ezért megveti Pedrót, de megveti csábítóját is. Ez a csábító pedig annyira hatalmában tartja a szerencsétlen Mártát, hogy közvetlen esküvője előtt megmondja a leánynak, hogy még az éjjel visszajön és ha gyertya fénye ég a lány szobájában, tudja meg, hogy ő lopózott oda. Pedro pedig csak az esküvő után kezdi gyanítani, hogy Márta nem szerelemből választotta férjül. Márta hideg; Márta tartózkodó. Szerelmi hevület nincs benne. És amikor Pedro szerelemért ostromolja feleségét, a Márta szobájában a gyertya lángja egyszerre égni kezd. De Márta, aki tudja, hogy csábítója légyottra várja, félőrülten, magából kikelve, megnyugtatta valahogy a gyanakvó férjét. A sajtáságos nász éj mulik el.

Itt fordul a dráma. Márta megtudja másnap, hogy Pedro nem becselen. Megtudja, hogy Pedro szerelmes belé; azzal a tiszta szerelem-

mel vonzódik hozzá a férfi, amilyenről leányságában álmodozott. Ez megfordítja a szívét. Érti, hogy rut iatékot üttek a mit sem sejtő pásztorral. Most már szánja és szereti Pedrót; szíve egészen megnyílik előtte. Márta meg akar halni. Arra kéri Pedrót, hogy ölje meg őt és szabaddítsa meg az utált élettől. De Pedro, aki megérti a gyalázatot, mely vele történt, kiejti kezéből a kést, melylyel hitvesét meg akarja ölni.

A csábító Sebastiano abban a pillanatban tör be, amikor Pedro könyek közt vallja be szerelmét Mártának. Embereit uszítja Pedróra, akik eltávolítják. De ez visszatér. Férj és csábító viaskodni kezdenek. Pedro az erősebb. Végez a csábítóval: megöli. És most már az övé a nő, akit szíve egész hevével szeret. El innen! — kiált benne egy hang. El a hegyek közé, a bércek felé, ahol tisztábbak az erkölcsök. Megtisztulva, megszabadulva viszi hitvesét a maga világába.

Ez a darab meséje. Látható, hogy nem érdektelen; lélektani mozzanatokban sem szegény és kétségkívül alkalmas a megzenésítésre. D'Albert éleslátásáról tesz bizonyosságot, hogy ezt a szöveget választotta megzenésítésre.

A dalmü zenéje a becsületos, jó középírányon nem emelkedik túl. De el kell ismerni, hogy megalapozott, jól kövezett uton halad, egyenes irányban. Ha ezen az uton nem találkozunk is tündéklő színekkel és illatos, virágos kertekkel, de zöld fák és friss levelek között haladunk.

Mindenekelőtt feltűnik, hogy a muzsikának

A bankkérdés és a költségvetés.

— A szövetkezett pártok értekezlete. —

Budapest, november 17.

A koalíciós pártok ma délután a függetlenégi pártkör tanácskozó-termében Thaly Kálmán elnöke alatt együttes értekezletet tartottak, amelyen elfogadták a jövő évi költségvetést. A vita, amely a szavazást megelőzte, nem volt hosszú, de érdekes volt abból a szempontból, hogy főképpen a bankkérdés körül forgott. Várady Károly és Zakariás János sürgették a bankkérdés rendezését. Várady bejelentette, hogy e tárgyban interpellációt fog intézni a kormányhoz, míg Zakariás egyenesen azt kívánta, hogy a költségvetést ne szavazzák meg addig, amíg az önálló magyar jegybank föllállítása nincsen biztosítva. Gróf Apponyi Albert, hivatkozva Kossuth Ferenc tegnapi nyilatkozatára, bizalmatlanságnak vette Zakariás álláspontját, aki ezt erre megváltoztatta. Bernáth István és Batthyány Tivadar gróf szövegezték még a költségvetéshez, amelyet Hoitsy Pál ismertetett, majd Wekerle Sándor miniszterelnök válaszolt a felszólalóknak. A bankkérdésről szólva, utalt arra, hogy a gazdasági függetlenség eléréséért küzd mindenki, csak az idő, a mód és a körülmények megállapítása körül lehet eltérő vélemény. Hivatkozott a kiegyezés szövegére, amely világosan megmondja, hogy előbb tárgyalni kell a közös jegybank kérvénye fölött, amelyben a szabadság meghosszabbítását kéri. A jövő év elején lesz aktuális a kérdés, akkor kell fölötte határozni.

Az értekezlet után a pártkör társalgótermében még sokáig együtt maradtak a miniszterek és képviselők. A beszélgetés főtárgya most is a bankkérdés volt, amelyvel kapcsolatban sokat beszéltek a fúzió ügyéről is. Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter körül nagy csoportban bonczolgatták a választói reform részleteit és általában nagy elismeréssel nyilatkoztak a korszakos műről, amely egyaránt megfelel a demokratikus elveknek és a nemzeti követelmé-

nyeknek. Arra a kérdésre, hogy a pluralitást miért fogadta el alapul, gróf Andrassy nyomatékosan hangsúlyozta, hogy a magyarság szupremáciáját csak így lehetett megővni. Az ösválasztókról beszélgetve a belügyminiszter kijelentette, hogy főképpen a nemzetiségek miatt csinálta a közvetett szavazást, mert ezek között van a legtöbb analfabéta, akiket nem akart teljesen kirekeszteni. Ha azonban úgy kívánják, hajlandó ezt elejteni, de akkor az eddigi választók jogosultságát meg kell hagyni. A beszélgetés ezután teljesen a fúzióra terelődött át, miközben ismételt hangoztatták az egyesülés szükségességét. Gróf Andrassy Gyula figyelmesen hallgatta az eszmecserét, majd ő is megjegyezte, hogy az országnak valóban nagy javára volna, ha a nemzeti alapon álló pártok egy táborba tömörülnének.

— Igen, — szövegezte közbe gróf Batthyány Tivadar, — de a fúzióról csak akkor lehet szó, ha az alkotmánypárt határozottan állást foglal az önálló bank mellett.

Gróf Andrassy erre nem válaszolt, hanem egy másik csoporthoz fordult.

Az értekezletről tudósításunk a következő:

A függetlenségi és 48-as párt, az alkotmánypárt és a néppárt ma délután 5 órakor a függetlenségi párt Erzsébet-köruti helyiségében együttes értekezletet tartottak. Az értekezleten Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter gyengékedése miatt nem vehetett részt. Az értekezleten Thaly Kálmán, a függetlenségi párt tiszteletbeli elnöke elnökölt. Az értekezleten a kormány részéről megjelentek Wekerle Sándor miniszterelnök, gróf Andrassy Gyula, gróf Apponyi Albert, gróf Zichy Aladár, Darányi Ignác, Günther Antal, Jekelfalussy Lajos, Josipovich Géza miniszterek, Sztérenyi József, Tóth János, Mezőssy Béla, Meskó László és Bolgár Ferenc államtitkárok. A jegyzőkönyvet gróf Thoroczkay Miklós vezette.

Thaly Kálmán az ülést megnyitva, jelenti, hogy az értekezlet tárgya az 1909. évi költségvetés.

Hoitsy Pál előadó részletesen ismerteti a költségvetést. Rámutat arra, hogy az utóbbi évben a kiadások rohamosan emelkedtek, amivel szemben a bevételi többletek emelkedése nem áll arányban. A kiadási tételek emelése indokolt volt, mert hosszú esztendőket mulasztásait kellett pótolni. De ennél to-

vább menni most már nem lehet az állam pénzügyi egyensúlyának veszélyeztetése nélkül. A költségvetést elfogadásra ajánlja.

Az általános vita során elsőnek Bernáth Béla szólalt fel, aki a szőlőgazdák válságos helyzetére való tekintettel a borfogyasztási és boritaladó eltörlését mondja szükségesnek. Bejelenti, hogy a pénzügyi tárca tárgyalásánál ilyen irányú indítványt fog tenni a képviselőházban.

Vita a bankkérdés körül.

Várady Károly elfogadja a költségvetést abban a reményben, hogy az önálló magyar nemzeti bank a közeljövőben meg fog valósulni. Bejelenti, hogy e tárgyban legközelebb interpellációt terjeszt elő a képviselőházban. Mellőzhetetlennek tartja továbbá a szolgálati pragmatika mielőbbi megalkotását, hogy a hivatalnokai kar politikai jogait szabadon gyakorolhassa.

Bernáth István hátrányosnak mondja az állami hivatalnokok számának nagymérvű szaporodását nemcsak finanziaális, de közszabadsági tekintetből is. A mezőgazdaság érdekében felhívja a kormány figyelmét a föld tehermentesítésére, hogy a földterületek terhelő adósságát lezörtsék a legitim kamatlábra.

Zakariás János a tisztviselői pragmatika mielőbbi megalkotását sürgeti a tisztviselői politikai függetlenségének biztosítása érdekében. Kívánatosnak tartja, hogy a családostisztviselőket előnyben részesítsék, amit a lakbérszabályozással kapcsolatban lehetne megoldani. Figyelmet kell fordítani a többgyermekes tisztviselőkre. Az önálló nemzeti bank ügyében köszönetet mond Kossuth Ferencz miniszter pártelnöknek (Lelesz öljénezés), aki úgy is, mint miniszter, úgy is, mint pártelnök, mindent megtesz annak megvalósítása érdekében. Ez nem politikai, hanem tisztán gazdasági kérdés, amelynek megoldásában az összes pártok találkozhatnak egymással. (Hejjesítés.) A költségvetés helyett inkább rövid időre szóló indennitást kívánna megszavazni, az egész évre szóló költségvetést pedig csak akkor, amikor a kormány már abban a helyzetben lesz, hogy a bankkérdésben konkrétan precizizozhatja álláspontját.

Gróf Apponyi Albert miniszter Zakariás János János felszólalására kijelenti, hogy ahhoz, amit Kossuth Ferencz pártvezér tegnap az önálló bankról mondott, sem hozzátenni, sem abból elvenni nem kíván semmit. Amikor a többségben levő párt elnöke, mint a kormány tagja, ilyen nyilatkozatot tesz, akkor ezzel szemben a bizalmatlanság megnyilvánulását látna olyan határozatban, amely a költségvetés megszavazása helyett csupán költségvetési provizóriumot kívánna megszavazni. (Hejjesítés.)

Gróf Batthyány Tivadar kívánatosnak tartja, hogy esetleg az ülések meghosszabbításával tegyék lehetővé, hogy a költségvetést a par-

határozott klasszikus karaktere van, mely főképpen deklamációra és hangulatfestésre alkalmas. A komponista nem hajhászja a melodákat; nem keresünk, nem is találunk benne folyton felújuló motivumokat. Nem akar imitálni semmiéle modern zeneszerzőt. Nincs benne sem az olasz iskolának, sem a Wagner-iránynak szimbóluma. Ellenben arra törekszik, hogy idegen hatás alól felszabadulva, utánzás nélkül újat alkosson.

Ugyanaz a D'Albert, aki apró zongora-darabjaiban sok kedveset és melódikus alkotott, aki egy-két rövidéletű egyfelvonásában sem követte mindig a komoly és mélyen járó melodákat, „A hegyek alján” című dalművében, egészen sötét színekben mozgó, drámai kifejezésekben gazdag zenét alkotott. De mindvégig arra törekedett, hogy a dráma lépjen előtérbe, a muzsika pedig ugyszólván csak kísérje. Lelki szemével, ösztönszerű, vagy tudatos benső látással, mely csak művésznak adatott meg, észrevette, hogy — bár ő sem tarthatta a szöveget abszolút művészi értékűnek — a szöveg hatással lesz a laikus publikumra, mely szánni fogja az üldözött Mártát és a boldogtalan végzettől sujtott leányt tapsok közt fogja kísérni útján, anélkül, hogy figyelmét egészen a zenére koncentrálná.

Igy esik, hogy sok hiba nem látszik meg mindjárt és ami jó benne, könnyebben előtérbe nyomul. Ismétlem azonban: a zene értékét lebecsülni nem lehet; úgy konstrukciója, mint

zenei beállítása D'Albert nagy koncepciójára vall. Ha zenei gondolatai nem is frappánsak, de kétségtelen, hogy az egész kompozícióban nincs banalitás; nincs semmi, amit közönségesnek, hétköznapiaknak lehet mondani. Oly zenemű ez, amelyet élvezettel meg lehet hallgatni, melyet méltányolni is lehet, de szenzációsnak nevezni sem siker, sem drámai tartalom tekintetében nem lehet. Eképpen összegezve a kompozíció zenei értékét, senkinek se jusson eszébe a dalműben oly tartalmat keresni, amely más, vagy több, mint figyelemreméltó, becses és komoly munka eredménye. D'Albert sokat tanult, nagy kaliberű zenész. Gondolkodó fő; mély tartalmu egyéniség. Kompozíciói eddig is mutatták, hogy nem jár taposott utakon. Nem szolgál egyszerűen a zenének, aki mindvégig muzsikát akart alkotni a saját énjéből és ezt a feladatot meg is oldotta.

A művet a mai bemutató előadásán a nagyszámú előkelő közönség nagy tetszéssel fogadta. Az előadásnak ez a sikere első sorban a kiváló szereposztásnak és kifogástalan betanításnak volt köszönhető. Az előadás egyike volt a legjobbknak, amelyet az Operaházban láttunk. Diszletezés és rendezés dolgában elsőrangú munkát végzett a színház és dícsőségére válik Alszeghi Kálmán izlésének, ötletgazdagságának és gondolatbőségének.

A szereplők között volt az Operaház újonnan szerződött tagja: Környei Béla, aki a

Pedro pásztor szerepében ma mutatkozott be a budapesti közönségnek. A publikumot valóban gyorsan hódította meg. Pompás, friss, csengő tenorja van, mely a magas regisztrekben sem veszti el csengését; éneke érzésteljes, disztinált és játéka is tökéletes rutinra vall. Készséggel konstatáljuk, hogy benne elsőrangú erőt nyert az Opera igazgatósága, akinek még sok sikerre van kilátása. Takács Mihály a Sebastianó szerepében megint ütközetbe vitte pompás orgánumát; Venczell Béla a Tamascio szerepében feltűnt széles, egészséges orgánumával. A női szereplők közül Szamosi Elza Mártája úgy gyönyörű ének, mint játéktudás dolgában az előadásnak művészi kiválósága volt. Csak igazi nagy művésznő tud egy szerepet ilyen végtelen és csodás genialitással megfogni. M. Szojyer Ilonka egy parasztlány szerepében bevégzett tökéletességgel, ragyogó művészettel énekelt és elragadóan játszott. Egy-egy kisebb szerep Payer Margit, Ambrusné és Váradi Margit kezében volt. A kisebb férfiszerepek közül Dalnok Viktor egy molnárinast sok karakterisztikummal ábrázolt, Déri Jenő pedig egy pásztor, már kevésbé jellegzetesen, de szép hanggal.

Az előadást Márkus Dezső karmester vezette és tanította be. A siker borostyánkoszorujából jó ielelész őt illeti, amit gondos, nuan-szírozott, mesteri betanításával bőven megérdemelt.

lament minél alaposabban és gyorsabban tárgyalhassa le. Zakariás felszólalására megjegyzi, hogy a függetlenségi párt elveinek megtagadása, lételemének veszélyeztetése nélkül nem adhatja fel az önálló bank megvalósítását. A pragmatikát illetően megjegyzi, hogy ennek megalkotása benne van a kormány programjában, sőt benne foglaltatik a trónbeszédben is. Kéri, hogy a miniszterelnök e tárgyban nyilatkozzék, hogy a pragmatika megalkotása mikorra várható és kéri, hogy az e tárgyban kiküldött plenáris bizottságot mielőbb összehívják. (Helyeslés.) A különböző tisztviselői fizetésrendezéseknél nem szabad azonban megelégedni arról, hogy egyes kategóriákban a fizetésrendezést még nem vitték keresztül. Utal a postaintézményre, az erdőhivatalnokokra és a középiskolai tanárookra. Kívánja, hogy az 1848:XX. t.-cz. alapján a felekezeti állami támogatása emeltesse és biztosítsa, a katolikus autonómia megvalósítását, ugyancsak a felekezeti lelkesítések intézményei rendeztesse. Hangsúlyozza azonban, hogy a takarékoság elvét a közös hadügyi és tengerészeti kiadások terén is érvényesíteni kell. Bizonyos nemzetiségek pénzügyi politikájával szemben erőteljes telepítési akciókat tart szükségesnek. Figyelmébe ajánlja az igazságügyminiszternek a sajtótörvény mielőbbi revízióját, főleg abból a szempontból, mert lehetetlennek tartja a mai viszonyok fenntartását, amikor hónapokig, sőt esztendőig kell várni arra, amíg a bíróság a sajtó után elkövetett becsületsértést, vagy vagalmazást megtorolja. (Helyeslés.)

Zakariás János kijelenti, hogy a kormány iránt bizalommal viseltetik és abban a reményben, hogy a kormány az önálló bank kérdésében a megfelelő nyilatkozatot még kellő időben megteszi, a költségvetést elfogadja.

Több felszólaló nem lévén, az általános vitát befejezték.

A miniszterelnök válasza.

Wekerle Sándor miniszterelnök részletesen reflektál a vita során elhangzottakra. A takarékoság tekintetében utal arra, hogy a kormány álláspontja az, hogy a kiadásokkal az ország pénzügyi erejéhez mérten és csínján kell bánni, ami azonban nem jelent annyit, hogy a mellőzhetetlen, szükséges és hasznos kiadások megajánlásában talán túlfukaron járjon el. A takarékoság elvét érvényesíteni kívánja a kormány a közös hadügyi és tengerészeti kiadások terén is. (Élénk helyeslés.) Megengedi, hogy korábbi kötelezettségekhez, vagy a szükséges és okszerű kiadásokhoz hozzájárul, de bizonyára nagyobb szerepe volt a követelések korlátozásában, mint a mód nélküli követelésekhez való hozzájárulásban.

A telepítés kérdésében utal arra, hogy a földmívelésügyi miniszter rövid idő alatt javaslatot fog előterjeszteni e tárgyban a képviselőházban, amely erőteljes akciókat indít meg a telepítés ügyében. (Élénk helyeslés.) A most tárgyalás alatt levő költségvetésben máris jelentékeny összeget — tízmillió koronát — vettek fel e műveletek megkezdésére. (Helyeslés.)

A borfogyasztási és boritaladó eltörlésére vonatkozó kívánalommal szemben utal arra, hogy ez az állam jövedelmét 20 millió koronával csökkentené. Elismeri — a francia példát mutatja — hogy a boradó leszállítása emelőlég hat a fogyasztásra. Elismeri azt is, hogy tarthatatlan magas boradótételek vannak. A boradó a borfogyasztási adó reformja tekintetében jelentékeny változtatásokra van szükség. Ezt a reformot a kormány legközelebb kereszttől is fogja vinni, de az adót egészen nem törölheti el, mert ez a városok és községek háztartását is érzékenyen érintené.

A föld tehermentesítésének kérdésénél kiemeli, hogy a kormány törekvése az, hogy a földbirtokon nyugvó terheket lényegesen alább szállítsa konvertálás révén. (Élénk helyeslés.) E tárgyban a kormány tárgyalásokat is folytat a pénzügyminiszterrel. Ezt a kérdést állandóan szem előtt fogja tartani, de megoldását a mai pénzügyi helyzet mellett nem ígérheti közelebbi időre. Egyet azonban kilátásba helyez, hogy a jelzálog-adósságok átváltoztatásával egybekötött illetékkezdésményre vonatkozó törvényjavaslatot még ez évben beterjeszti a képviselőházban. (Élénk helyeslés.)

A pragmatikát illetően rámutat arra, hogy egyes ágazatokban a pragmatika kérdése már szabályozva van. Nincs azonban szabályozva a szorosabb értelemben vett állami tisztviselőkre nézve; nincs eldöntve az a kérdés sem, hogy mennyiben terjesztetik ki a pragmatika az autonóm körben alkalmazott tisztviselőkre. E tárgyban egy tervezet fekszik a kormány előtt, amelylyel behatóan fognak foglalkozni és amely körül maga is értékesíteni kívánja 39 esztendei szolgálata alatt gyűjtött tapasztalatait. (Éljeszés.) Határozottan igéri, hogy mielőtt az új választások megejtetnének, a kormány elkészíti a pragmatikát, úgy, hogy az még a választás előtt törvényerőre emeltesse. (Élénk helyeslés.) A gyermekes tisztviselők külön honorálását olyan kérdésnek tartja, amelyet csak a pragmatika megalkotásakor lehet mérlegelni. Nem fogadhatja el azt az indítványt, hogy ezt a lakbér szabályozással hozzák kapcsolatba, mert

a lakpénzek megállapításánál nem lehet önkényűleg, csupán a fennálló törvények szerint eljárni. Megemlíti, hogy azok a lakpénzek, amelyeket a folyó év utolsó negyedére engedélyezett a törvényhozás, a pénzügyminisztériumban már meg vannak állapítva, csak két-három napi revíziót igényelnek. (Éljeszés.)

— Végül — ugymond — a bankról kell megemlékezni. Legyenek meggyőződve a tisztelt képviselő urak arról, hogyha a koalált pártok körében eltérő nézetek lehetnek és vannak is a bankkérdés mikénti megoldása tárgyában, olyan nézet nincs, amely a függetlenségi párt programjának akadályát kívánna képezni. Hiszen azt a nagy elvet, hogy Magyarország gazdasági függetlenségét és önállóságát biztosítsuk, mindnyájan elismerjük, de hogy minő módon biztosítsuk, ebben nagyban eltérhetnek a nézetek. Ami magát a bankkérdést illeti, mindannyiunk törekvése, hogy a pártok ezen kérdés mikénti megoldása tekintetében egyértelmű megállapodásra jussanak. (Helyeslés.) Hogy fog-e ez sikerülni és mily módon, eziránt garanciát nem vállalhatok. Zakariás tisztelt képviselő ur egy határidőt kíván e tekintetben megállapítani. Bocsánatot kérek, ilyen határidő már meg van állapítva. Hiszen a tisztelt értekezlet előtt ismeretes, hogy az Ausztriával kötött kiegyezési tárgyalások alkalmával a kormány kötelezettséget vállalt arra nézve, hogy a banknak a törvényben biztosított azt a jogát, hogy szabadalmának meghosszabbításáért ez év végéig folyamodhatik, bevértja, annak alapján akkor a bankkal tárgyalásokba bocsátkozik és ezen tárgyalások eredményéhez képest fog végleges álláspontot elfoglalni. Hetek választanak el ettől a kérdéstől. Itt nem lehet preczíálni az ilyen kérdéseket, nem is lehet egymásra véleményeket oktroálni. Méltóztassanak bevértni ezt az időt, amelyet a kiegyezés alkalmával, határozottan, kalendáriumszerűen jelöltünk meg. A bank, azt hiszem — nem vagyok biztos benne — szabadalmának megújításáért ez év végéig folyamodni fog.

Holló Lajos: Az utolsó napon!

Wekerle Sándor miniszterelnök: Én is azt képelem. Akkor lesz helyén, hogy a jövő év első hónapjaiban eziránt tárgyalásokat folytassunk és ez ügyben végleges állást foglaljunk. A bankra nézve tehát arra kérem a tisztelt értekezletet, hogy nyilatkozzon eredeti programunkhoz képest ezt az időpontot méltóztassanak bevértni. (Helyeslés.)

Méltóztassanak elhinni, senkinek sem fekszik érdekében, hogy bujkáljon ebben a kérdésben, hogy húzza-halassza ezt az időt. Rövid hetek választanak el, vagy mondjuk hónapok, ezen idő beálltával mindenkinek módjában lesz a bank kérdésében azt az álláspontot érvényesíteni, amelyet a legjobbnak tart. (Helyeslés.)

Az értekezlet ezután tárczák szerint letárgyalta és elfogadta a költségvetést. A függetlenségi párt álláspontját a képviselőházban a költségvetési vita elején gróf Batthyány Tivadar fogja kifejteni.

Budapest, november 17.

A román minisztertanács és a magyar választói törvényjavaslat. Az aradi „Tribuna” érdekes táviratot közöl azon eszmecsereiről, mely a legutóbbi román minisztertanács Romániának a monarchiához való viszonyáról és különösen a magyarországi választói reformnak a romániai népre való visszahatásáról folyt. A távirat így szól:

A szombati minisztertanácsban a kiszivárgott hírek szerint nagy és élénk vita folyt a napirenden lévő külügyi kérdésekről. A kabinet tagjai arra akarták bírni Sturdza miniszterelnököt, hogy tekintettel a Romániában jelenleg uralkodó hangulatra, azonnal mondják fel az Ausztria-Magyarországgal kötött összes konvencziókat és szakítsák félbe a Bécsben folyó kereskedelmi szerződéses tárgyalásokat. Ugyancsak ezen minisztertanácsban indítványt tettek az iránt, hogy a bécsi külügyi hivattalal jegyzék utján tudatni kellene, hogy a magyar kormány által előterjesztett választói reform erős visszahatást fog gyakorolni Romániára, hol okul fog szolgálni osztrák-magyar ellenes agitációkra. Sturdza nagy mérsékletre intette a kabinet tagjait és kifejtette, hogy a mostani külügyi helyzet tartózkodást parancsol a kormányának.

Kaposvári iparosok a belügyminiszterhez. Kaposvárról jelentik: Még a múlt hónapban történt, hogy a kaposvári cipészegedék sztrájkja következtében a mesterek a fővárosi cipész-ipartestülettől kértek munkásokat. A kaposvári cipészegedék szakegyesülete megtudva ezt, értesítette az esetről a fővárosi szakegyesületet, mely a Kaposvárra induló cipészegedéket a keleti pályaudvarnál kiküldött szervezett munkásai által megtámadta, elutazásukat meg-

hiusította, a kíséretükben levő Szilárd Henrik és Vörös Sándor cipésziparosokat inzultálták. Az inzultust magukévá tették a kaposvári iparosok és egyöntetű eljárás végett az ipartestület tegnap délután Szilárdy Samu elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés egyhangulag kimondta, hogy gróf Andrássy Gyula belügyminiszterhez memorandumot intéz, melyben a szakegyesület feloszlását kéri s a memorandum nagyobb iparos-küldöttség fogja átadni a belügyminiszternek. A küldöttség vezetésére Thaly Lászlót, Kaposvár város országgyűlési képviselőjét kérték fel.

Összeférhetlenségi esetek. A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága ma Ertl János képviselő összeférhetlenségi ügyét tárgyalta. A bizottság az előkészítő eljárást befejezettnek mondotta ki és erről további eljárás végett a házszabályok értelmében az elnököt értesíti. — Maczky Emil összeférhetlenségi ügyében kimondotta, miszerint összeférhetlenségi eset nem áll fenn.

Ujabb alkudozás a horvátokkal. Zágrábban — mint tudósítónk onnan jelenti — azt beszélük, hogy a magyar kormány és a horvát-szerb koalíció végrehajtó-bizottsága az egyezség ügyében tárgyalásokba bocsátkozott. Azt is emlegetik, hogy ezek a tárgyalások csak magánjellegűek. Hír szerint dr. Wekerle Sándor miniszterelnök hajlandó hozzájárulni ahhoz, hogy engedményeket tegyenek a horvátoknak és hogy teljesítsék a méltányosabb követeléseket, de a horvát-szerb koalíció a magyar-horvát kiegyezésnek a horvát nyelvre vonatkozó ötvenhetedik szakaszán kívül más biztosítékot is kíván. Állítólag a horvát kormány részéről felmerült az az eszme, hogy többséghez juttatják a Frankistákat, akik czáfollják a híresztelést. Ténynek mondják azt, hogy a tervet még nem ejtették el és arról is van szó, hogy a horvát-szerb koalíció támogatásával nem koalíciós átmeneti kormány alakul. Az „Obzor” jelenti, hogy a dalmát tartománygyűlés karácsony tájékán fog összeülni. Ezzel szemben a bécsi „Zeit” — állítólag magyar politikai körökből vett értesülései alapján — azt a hírt kolportálja, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök és báró Rauch horvát bán között komoly differenciák merültek fel, mert báró Rauch azt ajánlotta volna a miniszterelnöknek, hogy a Frank-párt segítségével kellene egy kormányképes horvát pártot alakítani, Wekerle azonban a tervet határozottan visszautasította.

A boszniai bizottság előadó-választása. A Bosznia és Hercegovina visszacsatolásáról szóló törvényjavaslat előkészítésére kiküldött bizottság ma déli 12 órakor a képviselőház jegyzői szobájában Thaly Kálmán elnöklése alatt ülést tartott, amelyen a javaslat előadóját választotta meg. Az ülésen az elnökön kívül gróf Batthyány Tivadar, Lovász Márton, Moskovitz Iván, Nagy Dezső, Okolicsányi László, Rákosi Viktor, Ugron Gábor és Nemes Bertalan, a bizottság jegyzője voltak jelen. Az előadóra beadott nyolcz szavazat közül hat Visontai Somára, kettő pedig Okolicsányi Lászlóra esett és így Visontai Soma választott meg előadóvá. A bizottság legközelebbi ülését csak akkor tartja, ha a beszerezni és összegejtetni kért iratok egy füzetben már kinyomattak és a bizottság tagjai közt szétosztattak.

A katonatisztek fizetése. Bécsből jelentik: A Fremdenblatt értesülése szerint ő felsége immár szentesítette a legutóbbi delegáció határozatait és ezek között a tiszték és katonai hivatalnokok fizetésrendezésére, valamint a legénységi illetmények javítására vonatkozó rendelkezéseket. Az erre vonatkozó hirdetmény a legközelebbi napokban fog megjelenni. Hír szerint az emelt illetményeket december 1-ére fogják életbeléptetni. Miután a fizetésemelést október 1-ére való visszahatással léptették életbe, az október és novemberre eső többlet szintén december 1-én kerül kifizetésre.

Egy mandátum körül. A képviselőház VIII. bizottsága esütörtökön, e hónap 19-én délelőtt fél tíz órakor a képviselőház I. számú termében ülést tart, amelynek tárgya Szabó István képviselő választási ügyében előadó választása.

Cserépdarabok.

Gyűjti: Bede Jób.

Az ellenzéki blokkból mi lett? Egy határozat. Összegyültek balpártiak és néhányan mások, párton kívüliek, de leginkább csak balpártiak, míg a „mások“ kevesen jöttek magyar ellenzéki szövetséget csinálni. Olyan kevesen jöttek azok a mások, hogy a tanácskozáson csak egyen voltak s így egyesülhettek is egyelőre, vagyis a balpártiak magukra maradhattak. Akiknek jelen kellett volna lenniök, azok előbb megvárták, hogy a gyűlés bevégeződjék s a negatívum publikáltassék és csak azután néztek be, hogy helyeseljék azt, ami nem történt. Elégedetten kérdezték:

— Tehát nincs blokk?
 — Nincs! — felelték nekik.
 — Jó, hogy nincs, — nyugtatták egymást, — különben nem tudtuk volna, hogy mit csináljunk veled.

Pedig milyen nagy lármával indult a szervezkedés. Egy ellenkoalíció akart lenni s lett belőle ellenkudarcz. Az apja még meg se született s a fia már a ház tetején nyargalt. Szalmalángnak a füstje volt. És a terv füstbe ment terv lett.

Aki továbbá arra kíváncsi, hogy mit határoztak a magukra maradt balpártiak, elolvashatja, hogy elhatározták küzdeni az oly kormányjavaslat ellen, melyet az országra és a nemzetre nézve károsnak tartanak és elhatározták, hogy az ily javaslat megbuktatására törekednek.

Az eset meglepő. Egészen új. Hogy ne mondjuk, a politikai erkölcsök szabályaiba ütköző. Mert természetes felfogások szerint ahhoz igazán nem szükséges párthatározat, hogy ha valamely kormányjavaslatot veszedelmesnek ítélnék, az ellen küzdeni fognak. Nem hogy ellenzéki párthatározat nem kell ehhez, de semmiféle. Mert akár ellenzéki párt, akár másféle, ha úgy találja, hogy egy javaslat nem felel meg a közérdeknek, köteles ellene állást foglalni. E kötelességet egyedül az a körülmény állapítja meg, hogy a képviselő, aki mandátumot vállal, minden javaslatot az ország szempontjából, a közérdek nézőpontjából köteles vizsgálni és aszerint elhatározni, hogy támogatja-e, avagy ellene harcol. S ami kötelesség egy képviselőnek, az kötelessége az egyes képviselők csoportosulásából keletkező pártoknak.

Miképpen magyarazzuk meg mégis a duplán sajtáságos körülményt, hogy egy párt, még pedig ellenzéki párt külön határozatban mondja ki valamely javaslat ellen követendő ellenzéki magatartását?

Ez csak aképpen lehetséges, hogy az ellenzéki párt több tagja (a tagok egy része, nagyobb, vagy kisebb, de mindenesetre számottevő része) a javaslatot helyesnek s az ország és a nemzet szempontjából üdvösnek tartja.

És éppen azért kell a párthatározat, mert hiányzik a meggyőződés.

Az osztrák miniszteri kinevezések listáján szerepelnek nevek miniszteri megjelöléssel, anélkül, hogy fel volna tüntetve, hogy ezek a miniszterek mivel fognak foglalkozni. Ők a békeesség-miniszterek. Az osztrák politikai és nemzetiségi helyzet zűllöttsége okozza a furcsaságot, hogy tárca nélküli, azaz hogy foglalkozás nélküli minisztereket is ki kellett nevezni a többiek sorába. Hatalmi vágyak kielégítése, érzékenységek megszüntetése és agitációk leszerelésének szüksége okozza az ilyen megoldási módhoz való folyamodást.

Mi csak gratulálhatunk az osztrák császárnak ahhoz a módhoz, hogy több miniszteri állást oszthat ki, mint amennyit az ügyek ellátása kíván.

Ha a magyar király is követné ezt a példát, hát minálunk rögtön akadna néhány vállalkozó és egyszerre megszűnne pár közjogi, közgazdasági, pénzügyi és katonai kérdés. Egyszerre megszűnnének a titkos csoportosulások, mihelyt miniszteri álláshoz jutnának a csoportfőnökök. Minálunk nem is kellene nemzetiségi részére osztogatni, van magyar elég, aki kinyújtja a markát.

Hanem az is bizonyos, hogy a megoldás csak ideig-óráig szerezne nyugalmat. Mert a munkanélküli miniszteri állásokban meg se melegegednének a kinevezettek, amikor már mások zavarognának hasonló állásokért. Hovatovább aztán a parlament fele tele volna kurjantókkal, akik ily miniszterségeért kurjantgatnak.

A végén tehát mégis az a helyesebb, ha kevesebb állás van, mert akkor hosszabb ideig tart ugyan a láрма, de legalább mindig ugyanazok lármáznak.

És továbbá: Es ist im Leben hässlich eingerichtet: az egyik a miniszteri székben ül, a másik bele akar ülni.

A költségvetés tárgyalását szerdán megkezdik. A jövő évre szóló költségvetést akarják tétő alá hozni kellő időre. Esetleg, sőt valószínűleg délutáni ülések is lesznek, hogy a munkát karácsonyig el lehessen végezni. Ebben a kérdésben Justh Gyulának az álláspontja győzedelmeskedett, mert ő kötötte magát hozzá, minden ellenkező kapacitálással szemben, hogy a legsürgősebb feladatok közé tartozik az államháztartásról való gondoskodás.

A képviselők egy kissé nyugtalanok miatta. Hisz ez annyit jelent, hogy nem lehet elszünetezni a munkára szánt időt és hogy ha most elvégzik a költségvetési vitát, akkor jövőre csak a választói reform marad. És következképpen egészen komolylyá válik a választói reform megalkotása, amely után mi következik?

Mi következik? (A mandátumtulajdonosok hátán hideg fut végig.) Hisz azután már következhetik az új választás.

Ime milyen baj az, ha egyszer az országról akarnak kellő időre gondoskodni. Viszont milyen haszon az országra! Nemcsak a költségvetés. De talán az új választás folytán összegyűlő új parlament is.

Szlavek Ferencz dr., a budapesti büntető törvényszék vizsgálóbírója talán nem is tudja, hogy nem a vádtanácsnak van igaza, hanem neki van igaza, amikor azt mondja, hogy az írói foglalkozás nem tekintendő rendes keresetforrásnak. Csak éppen az irásfajtának a megkülönböztetését tévesztette el. Nem a regényírásra és pornografiára kell alkalmazni ezt a meghatározást.

Hanem tessék a politikára vonatkoztatni és e szerint megállapítani a kategóriákat:

1. Nem tekinthető rendes keresetű írónak az olyan, aki a maga meggyőződése és impresziója szerint ír politikai, parlamenti és a kormány hatáskörébe tartozó kérdésekről.
2. Ellenben rendes és jó keresetű író az, akinek képviselői mandátuma van és előbb szerzett mandátumot s csak azután tanulta meg a nagy betűket, melyekkel a kormányt dicséri.
3. Legbiztosabb és legbővebb keresetű író végül az, aki sohasem ír.

A balkáni kérdés.

— A monarchia mozgósít. —

Budapest, november 17.

A hadügyi kormány ma hivatalosan jelenti, hogy a 15-ik hadtest kötelékébe tartozó csapatokat századonként harminczhat emberrel megerősíti. E katonai rendszabályokat azzal indokolja, hogy az anektált tartományok határlakóit fokozott védelemben kell részesíteni, miután a szomszéd államok területén folytatott agitációk miatt bandabetörésektől lehet tartani. A hadügyminisztérium ez újabb intézkedéseit a békeállomány felemelésének nevezi és e célra az anektált tartományokat megszálló csapatok hadkiegészítő területéről hívja be a három legfiatalabb korosztályt.

A hadügyminisztériumnak az a törekvése, hogy a határszéli lakosságot megvédje külső támadás ellen, nagyon helyes. Elvégre a monarchia minden lakója jogot tart arra, hogy az állam örökdiék vagyona és életbiztonsága felett. Amiatt sincs szavunk, hogy mindezt leghatározottabban tagadták a bandabetörési veszedelmet és hogy az illető államocskák ellen nem indították mindjárt kezdetben a legerélyesebb akciót, mielőtt a dolgok idáig fejlődtek volna. A módja ellen azonban, ahogy most a védelmet szervezni akarják, a leghatározottabban sikraszállunk.

Mert miről van itt szó?

A 15-ik hadtestet hatezer emberrel akarják megerősíteni. Már most azt kérjük, okvetlen szükséges-e, hogy ezáltal egy se reg fiatal embert elvonjanak hivatásától és egy csomó existenciát tönkretessenek? Nem sokkal helyesebb lett volna-e, ha ezt a mérsékelt létszámemelést oly módon valószínűsítjük meg, hogy a monarchiában állomásozó aktív hadseregéből hatezer embert levezényelnek Boszniába. Ez az intézkedés még a csapatkötelékeket sem érintette volna, mert hiszen a lent állomásozó csapatok legnagyobb része detasírozott zászlóaljakból áll, melyek törzsei itt vannak elhelyezve az országban. Például a kecskeméti 38-ik gyalogezred három zászlóalja Budapesten és Kecskeméten állomásozik és csak egy zászlóalját detasírozták Bilekbe. Azt a száznegyvennégy legényt igen könnyű szerrel kiválogathatták volna a tényleges állományból, ami által az egyes századok állományában nem nagy zavart okoztak volna, hiszen századonként csak tizenkét emberről van szó. Ez az arány nagyjában a többi ezredekre is vonatkozik. A legsérelmesebb azonban ez a rendelkezés Magyarországra nézve. A 15-ik hadtest tulnyomórészt magyar zászlóaljakból van összeállítva, így természetesen a három legfiatalabb korosztály mozgósítása első sorban a magyar fiatalságot érinti. És miután az ország különböző ezredeinek részei vannak lent Boszniában, e részleges mozgósítás alkalmas arra, hogy az egész országot nyugtalan-ságba helyezze.

Ez az intézkedés csak egy esetben volna indokolt, ha a monarchia hadseregének aktív állományát nem akarnák megbolygatni bizonyos okokból. Ez az ok ugyanis az lehetne, ha általános mozgósítás előtt állnánk. Ez esetben természetesen nagy hiba volna a tényleges kereteket megbolygatni. Lehet, hogy a hadügyminisztérium számít ezzel az eshetőséggel, mert hi-

szen politikai körökben is már sok szó esik esetleges nagyobb konfliktusokról.

Aehrenthal balkezes politikája tehát már megteremtette a maga gyümölcsseit. Egyelőre még csak kis hullámok zajlanak, de ki áll jót érte, hogy holnap már orkánna nem növekednek.

Mai hireink a következők:

A 15-ik hadtest mozgósítása.

A „Magyar Távirati Iroda“ illetékes helyről a következőket teszi közzé:

„Azok a hírek, amelyek néhány hadtestnek mozgósításáról, vagy egyéb kivételes katonai intézkedésekről forgalomba hoztak, minden alapot nélkülöznek. A hadügyi vezetőség mindössze arra érezte magát indíttatva, hogy a különböző hadkiegészítő kerületek csapatrészeiből álló 15. hadtestet a felémelt békeállományra helyezze, ami századonként 36 főnyi szaporítást tesz ki. A többi 14 hadtestet ez az intézkedés nem érinti. A boszniai és hercegovinai határ csapatok állományának ily módon eszközölt jelentéktelen felemelését főképpen az a körülmény idézte elő, hogy a határszéli lakosság a délkeleti szomszédos országokban egyre hevesebben fellépő agitáczióknál, különösen a bandák fenyegető szervezkedésénél fogva a megvédés szükségét fokozatosan érzi. A hadügyi vezetőség elodázhatlan kötelességének tartotta a lakosságot mindennemű aggodalomtól megszabadítani és számára az óhajtott védelmet hathatós módon biztosítani. Ehhez azonban a fogyatékos határszéli védőersek elégtelenek. Hogy a farsztó biztonsági szolgálatot a legénység túlterhelése nélkül lehessen ellátni és hogy a lakoságnak a feltétlen biztonság érzete nyújtassék, szükségessé vált ez idő szerint a boszniai és hercegovinai határterületeken való csapatoknak ezen lényegtelen megerősítését fogantatni.

A fentiekhez a magunk részéről szintén jó forrásból vett értesülés alapján hozzátehetjük, hogy a hadügyi vezetőség a határ- és biztonsági szolgálathoz feltétlenül szükséges minimumra szorítkozik. Minden lehetséges engedményt nyújt e tekintetben. Csupán a legfiatalabb tartalékévfolyam és a póttartalékosok három legfiatalabb évfolyamának behívása, tehát csaknem kizárólag nőtlen emberek behívása van tervebe véve. Az idősebb évfolyamok és így a családfentartók megkíméltek. De még ebben a terjedelemben is a behívások csak a legszükségesebbekre szorítottak és a béke idején járó minden könnyítés megadatik. A legfiatalabb tartalékévfolyam csak addig marad aktív, míg a behívott póttartalékosok kellőképpen kiképezettek. A behívottak a számos foglalkozási ág által nyomasztott érzett fegyvergyakorlat alól felmentettek. Különösen hangsúlyozandó, hogy nem mozgósításról van szó, még részleges mozgósításról sem, hanem csak az állomány felemeléséről, az 1888. évi XVIII. t.-cz. értelmében.

Bécsben még a következőkkel indokolják a 15-ik hadtest megerősítését:

Azok a katonai rendszabályok, amelyeket az annektált tartományok határmenti lakosságának a szerbiai és montenegrói agitációval szemben való megnyugtására elrendeltek, szerény határok között mozognak. A katonai rendszabályokra közvetlenül az adott okot, hogy Szerbiában és Montenegroban nyíltan alakítanak bandákat és Szerbiában a délszláv harczi szervezet, nyilván a kormány hallgatag beleegyezésével, rendszeresen kiképezi a bandák tagjait, a határon lakó nép ilyen körülmények között attól tart, hogy ezek a katonailag kiképzett és fegyelmezett bandák átnyomulnak a határon. Első sorban ez a lehetőség indította a hadvezetőséget a katonai intézkedések megtételére. Hasonló okok állnak fenn Montenegroval szemben is, de ezeknek a szerény mértékű katonai rendszabályoknak nincsen semmiféle agresszív jellegük. A montenegrói lakosság harcias kedvű s tagadhatlan, hogy

Montenegroban többféle agitáció folyik a monarchia ellen; ehhez járul Vukotics tábornok ismeretes missziója Belgrádban és Konstantinápolyban, Tomanovics római utazása, a fegyverosztás a lakosság között s a fejedelmi család tagjainak nem egy izgató beszéde és távirata. Ezek a körülmények indították a hadvezetőséget arra az elhatározásra, hogy a 15. hadtest békelétszámát fölemelje. A „Grazer Tagespost“ jó forrásból közli, hogy a 15. hadtest létszámának szaporítására e napokban a galicziai helyőrségeken levő gyalogezredekéből összesen tíz zászlóalj indult Bosznia felé és hogy a 15. hadtest létszámát 5500 emberrel fogja a hadügyi kormány szaporítani.

Kormányválság Szerbiában.

Belgrádban híresztelik, hogy kormányválság van kitörőben, mert Pasics egyre áskálódik Milovanovics ellen s még most is arra törekszik, hogy az óradikálisokat juttassa kormányra.

Bandák a hercegovinai határon.

Belgrádi magántáviratok szerint a montenegrói bandák már Hercegovinába érkeztek. A nagyhatalmak képviselői szombaton éjjel a belgrádi orosz követéségen tanácskoztak. A nagyhatalmak teljesen egyetértének arra nézve, hogy ajánlatos lesz Belgrádban újabb előterjesztést tenni ama katonai előkészületek miatt, melyeket Szerbia részéről a hatalmak többszörös intelmei ellenére még mindig tovább folytatnak. Bécsben jól informált helyen kijelentik hogy arról, hogy a szerb bandák már Hercegovinában volnának, semmit sem tudnak. Azt hiszik, hogy ez a hír is, valamint a többi hasonló, az angol és francia sajtóban az utóbbi időben elterjesztett híresztelések, a szerb sajtóirodából erednek és az a céljuk ezeknek a híreszteléseknek, hogy a nyilvánosságot alarmirozzák és így a Szerbia meg Montenegro iránt való érdeklődést ne engedjék kihűlni.

A nemzetközi konferencia.

A „Standard“ jelenti Rómából, hogy Törökország Anglia által támogatva szándékosan halogatja a konferenciát, hogy az alatt teljesen felkészülhessen. Törökország ilyen módon mozgósított sereggel a háta mögött fogja kártérítési követelését Ausztria-Magyarországgal szemben érvényesíteni és ha követelését nem teljesítik, komplikációkkal fog fenyegetőzni.

A дума és az annexió.

Izvoiszki külügyminiszter valószínűleg a jövő hét folyamán fogja elmondani Bosznia annexiójáról szóló beszédét a dumában. Ebből az alkalomból a pétervári távirata-ügynökség igazgatója, Giers, felsőbb megbízásból magához hívatta Chomjakovot, a дума elnökét, továbbá Gutzkov, Maplapov és gróf Bobrinszky pártvezéreket, hogy megbeszélje velük Izvoiszkinak a dumában elmondandó beszédét. Mind a négy politikus egyhangulag kijelentette, hogy Bosznia-Hercegovina annexiójával sem a дума, sem az ország nem lehet megelégedve. Chomjakov kijelentette, hogy Oroszországnak semmi körülmények között sem szabad Ausztria-Magyarország eljárását helyeselni.

EGYHÁZAK.

— (Erős Lajos belkutatása.) Erős Lajost, a tiszántuli ref. egyházkerület püspökét ma iktatták be a rendes őszi közgyűlésen, amelyen gróf Degenfeld főgondnok elnökölt. A közgyűlést Dávidházy János esperes imával nyitotta meg. Ezután küldöttség ment Erős Lajosért, aki megjelenve Baksa Lajos által felolvasott eskümlinta után letette az esküt. Ezután a ref. nagytemplomban ünnepi istentisztelet volt. Délben bankett volt a püspök tiszteletére, amelyen számos felkészöntő hangzott el.

KÜLFÖLD.

Bülów a császárnál.

Budapest, november 17.

Berlini jelentések szerint Bülów herceg birodalmi kancellár ma délelőtt tizenegy óra tizenöt perczkor utazott a külvárosi vonattal Potsdamba Vilmos császárhoz audienciára. A herceg részére a vonaton egy elsőosztályu kocsit rezerváltak. A birodalmi kancellár a pályaudvaron, ahol alig volt közönség, Schwartzkoppen tábornok szárnysegéd kíséretében és vadásza által követve, kevéssel a vonat elindulása előtt jelent meg. A kancellár nagyon sápadt volt, arca nem volt képes elrejteti belső izgatottságát, de mindazonáltal teljesen uralkodott magán és szokott szeretetreméltóságával a perronon megszólította egy ismerőst, aki azt mondta a kancellárnak, hogy őt egész Németország szívből jövő kívánságai kísérik el erre az utjára. Bülów herceg erre komoly hangon azt felelte, hogy neki e perczen nincs más gondolata, mint csak az, hogy a német néppel szemben kötelességét teljesítse. A kancellár erre megszorította ismerőse kezét és beszélt a „Wildpark“ jelzésű kocsiba, Wildpark állomáson a birodalmi kancellár a menetrendszerű vonattal érkezett meg. A pályaudvaron néhány rendőr és rendőrhivatalnok állt egy rendőrtiszt vezénylete alatt, továbbá a berlini lapok Wildparkba kiküldött külön tudósítói. Bülów herceg elsőnek szállt ki a vonathól és beült a reá várakozó udvari kocsiba, amelyik a kastélyba vitte.

Bülów kihallgatása háromnegyed egy órakor ért véget.

Az audiencia két óra hosszat tartott s megegyezésre vezetett a császár és a kancellár között. Az uralkodó minden tekintetben helyeselte a kancellár fejtegetéseit, jóváhagyta előterjesztéseit és az interview-affér dolgában is osztotta Bülów herceg véleményét. Hír szerint a császár e szavakban foglalta össze véleményét és elhatározását:

— Anélkül, hogy a közvélemény túlzott és alaptalan kritikája megtéveszthetne, abban látom legfőbb uralkodói feladatomat, hogy a birodalmi politika állandóságát és az alkotmány folytonosságát megóvjam.

A császár ezzel egyúttal jóváhagyta a birodalmi kancellárnak a birodalmi gyűlésen tett legutóbbi nyilatkozatát is. Bülów herceg Potsdamból visszatérve szemlélettel vidám volt s a közönség élénken üdvözölte a kancellárt. Ezek után Bülów herceg megmaradása biztosítottnak tekinthető.

Politikai körökben a császár nyilatkozatát többnek tartják, mint amennyit a kormány remélt, mert nem jelent kevesebbet, mint azt, hogy az uralkodó az alkotmányos felelősség elvét meg fogja óvni s ez nem egyáltalán a kancellárra vonatkozik, hanem kétségtelenül a törvényhozás házaira is. A szövetségtanács és a porosz államkormány minden tagja meg van elégedve az eredménnyel s ugyanezt bizvást el lehet mondani a birodalmi gyűlés nagy pártjairól is. Még nem lehet tudni, vajon a birodalmi gyűlés a csütörtöki ülésen szövé fogja-e tenni a császárnak legújabb nyilatkozatát. A kancellár környezetében azt mondják, hogy Bülów herceg a császárt megfelelő hangulathoz találta, el volt rá készülve és várta a kancellár előterjesztését. Bülów herceg pedig elmondhatott mindent, amit csak elmondani akart, a császár egyetlen egyszer sem szakította félbe, sem más témára nem akarta terelni az előterjesztést. Illetékes helyen azt tartják, hogy a kancellár-válság elsimult, még pedig nemcsak egyelőre. A császár hallani sem akar kancellár-változásról.

A kancellár Potsdamból való visszatérése után azonnal bizalmas értekezletre hívta össze a porosz államminisztériumot, amelyvel közölte audienciájának eredményeit. A birodalmi kancellár azután Stollberg grófot, a birodalmi gyűlés elnökét hosszabb tanácskozássra hívta meg. Egyidejűleg Bethmann-Hollweg államminiszter, a birodalmi kancellár helyettese megfelelően tájékoztatta a birodalmi kancellár megbízásából a szövetségtanács szavazattal bíró tagjait is.

Az osztrák helyzet. A reichsráti a szünetek után a hó 26-án gyűl ismét össze s 28-án mind a két ház ünnepi ülést fog tartani az uralkodó 60 éves jubileuma alkalmából. Ő felsége 30-án eből az alkalmából fogadni fogja a törvényhozás mindkét házának elnökségét. Politikai körökben általános az a felfogás, hogy a koalíció csonka lesz, mert sem a csehországi németek, sem a csehországi csehek nem hajlandók belépni. Ilyen körülmények között a koalícióba csak a cseh klerikálisok, a morvaországi csehek, a morvaországi, sziléziai és alpesvidéki németek fognak tartozni.

Giollitti és Tittoni. Római jelentések szerint általában azok a hírek, amelyek most azt újságolták, hogy Giollitti miniszterelnök összeveszett Tittoni külügyminiszterrel. A viszony a két államférfi között a lehető legjobb s a miniszterelnök szolidaritásnak jelentette ki magát Tittoni külügyminiszterrel, aki a jövő hét elején fog a kamarában nyilatkozni Olaszország külügyi politikájáról és a Balkán eseményekről.

A szász kamara és a császár politikája. A második kamara mai ülésén Günther szat idő gondolkodó nézet lépéseket tette arra nézve, hogy a szövetséges tagok a német birodalom az eddigighez hasonló politikát üzzön. Gróf Hohenthal miniszter nem tudja alkalmas-e erre a mai időpont. Hohenthal miniszter még megjegyzi, hogy ez idő szerint nem tartaná helyesnek az alkotmány módosítását. Günther ezután visszavonta interpellációját, mire az ülés véget ért.

A kínai trónváltás. Most már biztos, hogy a császár november 13-án este halt meg. Az özvegy császárné pedig tegnapelőtt. Juan-Sikkai tábornok alkirály már napok előtt temérdek katonaságot vont össze Pekingben. Egyáltalán Juan-Sikkai a helyzet ura. Az alkirály közölte a diplomáciai testület doyenjével, hogy a külföldi alattvalók nyugodtak lehetnek. A régensséget Csun herceg vette át, aki eddigelé nem ártotta magát politikába, fia. Pay Ji herceg lett a trónörökös. A külföldi diplomaták is gyanusnak tartják, hogy a császárné egy nappal a császár halála után hirtelen meghalt. Városszerte mindenféle riasztó hírek keringenek s a lakosság palotaforradalmat emleget. Attól is tartanak, hogy Keming-Tank reformpártja ki fogja használni a jelenlegi zavaros viszonyokat. A kínaiak egy része Pulut tartja jogos trónutódnak. Sun régens a forradalmi mozgalom terjedésétől tartva, erőlyesen kezébe vette a kormány gyeplőit, úgy, hogy a béke fenntartása, legalább egy időre, biztosítottnak tekinthető. Minden óvintézkedést megtettek az áprilisi és májusiakhoz hasonló forradalmi események ismétlődésének megállítására és külön kínai csapatok őrzik a követségekhez vezető utakat. Bár a követségek nem tartanak attól, hogy a kormány nem lesz képes nekik kielégítő védelmet nyújtani. Tegnap a közönség nagy tömegekben lept el a bankokat. 14 belső bankintézetet bezártak. A benszülött lakosság körében nagy az izgatottság. A rendőrség visszazoritotta a tömeget a banképületektől. Különösen a Jokohama váltóbank volt kitéve a betevők részéről ellene intézett runnak, míg az angol, német és orosz intézeteket nem zavarták. — A Pekingből ideérkezett legújabb táviratok szerint az elhunyt császár felesége, Yedonala császárné szintén meghalt hirtelen, gyanus körülmények közt. Általában mindaz, ami most a kínai udvarnál történik, egyre titokzatosabb. Pekingben nagy az izgatottság, katonaság s rendőrség szállta meg a várost. A régensherceget a birodalom helytartójává nevezték ki. Az özvegy császárné három órakor reggel, huszonnégy órával a császár halála után, állítólag nem természetes halállal halt meg. Legutolsó kormányzati ténye az a rendelet volt, melylyel az öt éves Pindzi herceget, atyjának, Csun hercegnek a régensségre alatt császárrá iktatja azzal, hogy a régens minden fontosabb ügyben az elhunyt császár özvegyének tanácsát kérje. Ezt nagyon jelentéktelen asszonynak mondják, ellenben Csun herceg anyja erős jellemű asszony és így előreláthatólag nagy befolyást fog gyakorolni a kormányügyekre.

A belga képviselőkamara ülése. A képviselőkamara mai ülésén Janson Pál liberális a német-francia viszonyról szólva kifejti, hogy csak néhány nappal ezelőtt két nagy nép közötti háború előestéjén állottunk. A zivatar bennünket is fenyegetett. De a két nép úgy határozott, hogy ügyüket döntőbíró elé terjesztik. Azt javasolja tehát hogy a kamara e két népet, mely oly nemes példával szol-

gált, üdvözölje. Az ülés további folyamán Van der Velde szocialista azt javasolja, hogy a kamara elnöke fejezze ki Belgium köszönetét Németországnak és Franciaországnak békeszeretetükért. Voeste katolikus állásfoglal a javaslat ellen, azzal, hogy ily kis állam, mint Belgium, ne avatkozzék más nemzetek bajaiba.

Az orosz tengerészet reformálása. Legmagasabb helyen tényleg elhatározták, hogy az admirális tanácsot gyökeresen újjászervezik és fiatalabb tengerészeket is neveznek ki a tanácsba, mert annak jelenlegi tagjai csupa elvénhedt tengerőrnagyok, így Pirikin admirális 84 éves, a legfiatalabb pedig, nevezetesen Skridlow admirális 64 éves. Ilyen körülmények között nem csoda, hogy az admirális nem tartott lépést a korrallal s a tengerészeti technika modern vívmányairól még csak tudomást sem vett. Hír szerint nemcsak az admirális, hanem a hadsereg tábornoki karát is fel fogják frissíteni. Már legközelebb hatvanhárom öreg tábornok fog nyugdíjba menni.

Kazablanka kiürítése. Az Elysée-palotában tartott minisztertanácson Picquart hadügyminiszter közölte, hogy folytatják a Kazablankában partraszállított hadtest visszaszállítását. Barthou közügyminiszter két törvényjavaslatot nyújtott be. Az első a bányáigyre vonatkozó 1810. évi törvény teljes megváltoztatásáról szól, a második a bányakoncessziók bizonyos feltételek és külön garanciák mellett való esetleges visszavásárlások ügyében adandó meghatalmazásra vonatkozik.

A kínai császár hölgyei.

☉

Harmincznégy éves, hat hónapos és tizenkét napos volt a kínai császár, mikor átvitték abba a szobába, ahol minden kínai császár halálutóját vivni szokta. Az a kevés európai ember, aki látta ezt a harmincznégy éves császárt, azt mondja, hogy külseje tiz-tizenkét éves gyermek külsejére emlékeztetett. Gyöngye, vékony, sápadt, összezugorodott arcú, fénytelen szemű kis öreg gyerek volt.

Ilyen volt a lelke is. Buta volt, a szó legszorosabb értelmében. Egyszerű főmondatot nem volt képes kiejteni. Hetekig tanították arra, hogyha egy akkreditált diplomata átnyújtja neki megbízó levelét, bicezentse meg a fejét kissé. Mikor a diplomata átnyújtotta az irást, a Mennyei Birodalom ura ostobán meresztette rá szemét és nem bicezentette meg a fejét.

Hogy a kínai császár szellemi élete ilyen módon maradt, az a hölgyeknek tulajdonítható. Három esztendő volt, mikor trónra került. Nevében anyja kormányzott, de ezt hamar eltette láb alól az, kit az újságok „kínai anyacsászárné” néven szoktak emlegetni. Ez a hölgy amolyan „barátnő”-i rangban került a kínai udvarhoz; „barátnő”: ezerszámra ténferg a kínai udvarban, hogy a császár minden szeszélye minden pillanatban kielégíthető legyen.

Mikor a most elhunyt császár trónra került, ő már „anyai” sorban volt és páratlan intriká-lási talentumát arra használta föl, hogy a régensséget kaparta ki magának. Rögtön látta, hogy a kis császár igen okos és intelligens gyermek; négy éves korában már rajzolni tudta a kínai szavakat, ami igen nagy szó. Nyilvánvaló volt, hogyha tizenhatodik évét eléri, kezébe veszi országának kormányzását és akkor az „anyacsászárné” ambíciói nem nyerhetnek kielégítést. Az „anyacsászárné” csak egy módot látott hatalmának megtartására; azt, melylyel a kis császárt örökösén a gyerekkorban lehet visszatartani. Erre legalkalmasabbnak gondolta az asszonyokat.

Nyolcz éves nem volt még a kis császár és a „barátnőket” már tuczáttal kapta (a törvényes feleségen kívül). Mindig friss szállítmány érkezett, úgy, hogy a kis ember érkekei napig nem nyugodhattak. Ha megundorodott a szerelmek egyik módjától, rögtön beavatták egy

másikba — ugyannyira, hogy az értelmesebbnek született gyermek lassanként elbutult, visszafejlődött és a kréton típusává lett. Természetes, ezt az életet nem folytathatta utolsó lehelletéig. Régóta nem volt egyéb árnyéknál és már esztendők előtt, ha gömbölyű, kövér nőket (a kínai ezt a genre-t tartja a szépség legfelsőbb fokának) vonultattak föl előtte, még a pillája sem rezdült meg.

Szóval, az anyacsászárné tudta, mitől kapták migráint a légy.

A Tátraért.

— A miniszterek nyilatkoznak. —

Budapest, november 17.

A Kárpát-Egyesület nagyszámu és előkelő férfiakból álló küldöttsége tisztelgett ma délelőtt a miniszterek előtt, hogy átadja nekik azt az alapos gonddal kidolgozott memorandumot, melyben az egyesület a Tátra fejlesztésére vonatkozólag legalalkalmasabbnak vélt programot foglalta össze. A küldöttséget Salamon Géza szepesvármegyei főispán vezette, aki a küldöttség kérelmét tolmácsolván, többek között a következőket mondotta:

A magas kormány szives volt felszólítani az egyesület elnökségét, hogy egy emlékiratban foglalná össze azokat a teendőket, melyeket a Tátra-vidék fejlesztése érdekében kívánatosnak tart. Ez az emlékirat két esztendővel ezelőtt el is készült és azt felterjesztettük a magas kormánynak.

Ebben az emlékiratban több mindenféleképp tett említés és mondhatom, hogy a két esztendő alatt emlékiratunk sok pontja érvényesített. Tartalmaz azonban emlékiratunk egy kérelmét, a kisajátítási jognak kiterjesztését, amely kérelmünk még nem teljesült, pedig e nélkül kárba vész minden nagy áldozatokkal létesített beiktetés. Azzal a kérelemmel járunk Nagyméltóságodhoz, legyen olyan szives a törvényjavaslat módosító tervezetét, melyet memorandumunkban ismertettünk, szives figyelmébe venni és a magas kormánynál annak érvényesítését hathatós pártfogásával támogatni. (Hosszantartó lelkes éljen és helyeslés.)

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter válaszában többek között ezeket mondta:

Ami a kisajátítási jog kérdését illeti, ennek helyes, igazságos és méltányos megoldása a Tátra kérdésének egyik sarkalatos programpontja. Közvetlenül nem tartozik az én reszortomba; — megjegyzem, hogy nem tartozik az egykönnyen megoldható kérdések közé, foglalkoztak igen jeles jogászok ennek gyakorlati megoldásával, de ha mindannyian öszszeteszszük az erőinket, akkor lehetséges lesz oly megoldást találni, mely minden réteget kielégít és én e részben a legszivesebben megajánlom közremunkálkodásomat, az igazságügyminiszter és a belügyminiszter urakat is fel fogom kérni ez irányban és igen fogok örvideni, ha ezen nagy ügyet, amely nagyon régen van függőben és már-már tengeri kigyóvá dagad, sikerülni fog közmegelegedésre megoldani.

A helyeslésektől és éljenésektől többször megszakitott beszéd után a miniszter a küldöttség tagjaival szót váltott s a tisztelgés a miniszter életével ért véget.

A küldöttség azután Günther Antal igazságügyi minisztert kereste fel, aki szintén igen szivesen fogadta a küldöttség tagjait. Az igazságügyminiszter, kijelentette a küldöttség tagjai előtt, hogy szíven viseli a Kárpát kies vidékének érdekeit, törvényjavaslatot is készített arra vonatkozólag, hogy a kisajátítások a Tátra vidékén az ország érdekében minél előbb lehetővé tétessenek. A tárgyalások az egyes minisztériumokban már folynak a kérdés felett s reméli, hogy a minden érdekeket kielégítő törvényjavaslatot mielőbb a Ház elé terjeszti. A küldöttség az igazságügyi miniszter kijelentéseit lelkes éljenessel fogadta.

Innen a küldöttség gróf Andrássy Gyula belügyminiszterhez ment, ki a küldöttséget a belügyminisztérium épületében fogadta. Salamon főispán üdvözlő szavaira kijelentette a belügyminiszter, hogy már régebbi idő óta foglalkozik a Tátrában levő fürdők kérdésével. Elsőizben a Balneológiai Társaság indított mozgalmat egy fürdőügyet szabályozó törvény létesítése iránt s ez a törvény el is készült s tudomása szerint foglalkozik a kisajátítási kérdésével is. Ez a törvény azonban nem fedi teljesen a Kárpát-Egyesület memorandumában foglaltakat, mert csak a tulajdonosnak adja meg a kisajátítási jogot, de nem a bérlőnek. A törvényjavaslat tárgyalásának alkalmával azonban reméli, hogy a memorandumban foglalt kérdések is teljesíthetők lesznek. A javaslat tár-

gyalása előtt ankétet fog összehívni, amelyre meg fogja hívni a Kárpát-Egyesület képviselőit is, hogy ott kívánságaikat előterjeszthessék. Reméli, hogy módot fognak találni arra, hogy a kisajátítási jogot — ha azt a közérdek úgy kívánja — a bérloknak is megadhatja. (Lelkes éljenzés.)

Wekerle Sándor miniszterelnököt a küldöttség a pénzügyminisztérium épületében kereste fel.

A küldöttség kívánságait itt is Salamon főispán fejtette ki, melyre válaszul a miniszterelnök, kijelentette, hogy szívesen támogatja a küldöttség kérelmét, mert a hazai fürdők fejlesztése elsőrangú közgazdasági szükségesség. Minden állam arra törekszik, hogy az idegenforgalmát fejlessze, nekünk pedig kétszeresen kötelességünk ez. Az országból évente mintegy 20 milliót visznek ki a külföldre, holott a magyar fürdőkben ugyanezt a kényelmet megtalálhatnák. A törvényjavaslat, mely a kisajátításról rendelkezik, már készül s reméli, hogy abban a helyes megoldást meg is fogják találni.

A miniszterelnök ezután hosszabban elbeszélgetett a küldöttség tagjaival, akik lelkesen megjellegtezték a miniszterelnököt.

A Kárpát-Egyesület küldöttsége fél két óraker Szterényi József kereskedelemügyi államtitkárt kereste fel hivatalában. Az államtitkár kijelentette, hogy a kereskedelmi kormány teljes tudatában van a Tátra turisztikai és nemzeti fontosságának. A küldöttség tagjai ezután közös ebédre gyűltek össze az Országos Kaszinó éttermében.

Letartóztatott író.

— Szomori Dezsőt szabadonbocsátották. —

Budapest, november 17.

Szomori Dezső ügyében ma fordulat történt: dr. Vaisz Sándor védő felfolyamodására a vizsgálóbíró Szomori Dezsőt szabadlábra helyezte.

A letartóztatás előzményei ezek voltak: Szomori Dezső író és hírlapíró tegnap Szlavek vizsgálóbíró reggel kilencz órára megidézte. Mintán Szomori nem jelent meg, a vizsgálóbíró megkereste a rendőrséget, hogy Szomorit állítsa elő. Meleghegyi detektív ez utasítás alapján déli tizenkét óraker megjelent Szomori Dezsőnek a Bristol-szállodában lévő lakásán és fejszólitotta, hogy kövesse a vizsgálóbíróhoz. Szomori követte a detektívet, aki Szlavek vizsgálóbíró elé vezette. A vizsgálóbíró megkérdezte Szomorit, hogy ő a szerzője a Fidiusz című életrajzban megjelenő „Balog Tuta“ folytatásos regénysorozatnak? Szomori beismerő vallomása után a vizsgálóbíró kijelentette, hogy a beismerés alapján elrendeli a vizsgálatot és Szomorit, mint szerzőt egyben vizsgálati fogságba helyezte. A letartóztatás a perrendtartás 141. szakaszának 5. pontja alapján történt, amely így hangzik: 5. ha a terhelt az ellene indított eljárás alatt újabb büntetést vagy vétségeket követett el; vagy ha bizonyíték forog lőnn arra, hogy a terhelt a megkísérlet büntetést, vagy vétség végrehajtásával vagy azzal fenyegetőzött, hogy újabb büntetést vagy vétségeket fog elkövetni. A vizsgálóbíró e szakaszra támaszkodott, amikor az előzetes letartóztatást elrendelte, mert folytatásos regénysorozatról lévén szó, feltehető, hogy az inkriminált büncselekményt a sorozat szerzője folytatni fogja.

A vizsgálóbírónak e végzése ellen dr. Vaisz Sándor, a védő felfolyamodást jelentett be ma reggel a vádtanácsához. A felfolyamodás sérelmesnek minősíti a vizsgálóbírói határozatot, mert a jelen esetben vétségről van szó s a büntetés előrelátható nagysága egyáltalán nem indokolhatja a vizsgálati fogságot, annyival is inkább, mert a vizsgálóbírói végzésben felhozott egyéb indokok sem alaposak. A sérelmes vizsgálóbírói végzésen — mondja a felfolyamodás — vörös fonálként húzódik végig az inkriminált cikkek miatt való felháborodás. Ha ez jogosult, ennek orvossága és retorziója, nem a vizsgálati fogság, hanem a bírói eljárás gyorsítása és a főtárgyalás rövid hárlidőre való kitűzése. A vizsgálóbírói végzés egyes ndokaira a felfolyamodás a következő megjegyzéseket teszi: Szomori Dezsőnek, mint a vizsgálóbírói végzés mondja, nincsen rendes keresetforrása, mert az ilyenmü cikkek írása rendes keresetforrásnak sem tekinthető. Ez tévedés, mert cikkeit rendszeren megfizetik, tehát rendes keresetforrása van. Ettől eltekintve, Szomori elismert író, kinek színművei a Nemzeti Színház repertoárján szerepelnek. A letartóztatást azzal is indokolja a vizsgálóbíró, hogy Szomori szállodában lakik, tehát nincs rendes lakása

hogy többször elutazik külföldre. Hogy néha külföldre utazik, ez azért történik, hogy irodalmi összeköttetéseit fentartsa, szállodában pedig azért lakik, mert legényember és kényelmesebbnek tartja a szállodát, mint a hónapos szobát. Az az indoklás, hogy bűnismétlés történt, szintén nem állhat meg, mert eddig senkisé sem közölte vele, hogy bűnügyi eljárás van ellene folyamatban. Végül pedig azt kifogásolja a vizsgálóbíró, hogy az idézésre nem jelent meg. E tekintetben a tényállás az, hogy a vizsgálóbíró 10-én, délelőtt kilencz órára idézte meg. Szomori meg is akart jelenni az idézésre, de mikor öltözködött, már nála volt a detektív. Mindezek alapján a védő Szomori Dezsőnek azonnal való szabadlábrahelyezését kéri.

A felfolyamodással ma déli egy óraker foglalkozott a budapesti büntető törvényszék vádtanácsa és rövid tanácskozás után megváltoztatta a vizsgálóbíró végzését és elrendelte Szomori Dezsőnek azonnali szabadlábrahelyezését. E határozat alapján a letartóztatott író azonnal elhagyta a fogházat, melynek huszonnégy óráig lakója volt. A vádtanács határozatának a megokolása kimondja azt, hogy nincsen bizonyítva az, hogy Szomori Dezsőnek rendes lakása és keresete ne lenne, továbbá, hogy tudomása lett volna arról, hogy ellene eljárás van folyamatban.

A vádtanács tehát sietett reparálni Szlavek vizsgálóbíró elhamarkodott döntését, mely alkalmas lett volna arra, hogy veszedelmes precedenst teremtsen a satófügyek intézése terén. Egy újságíró ma Günther Antal igazságügyminiszter véleményét kérdezte ki ebben az ügyben, aki a következőket jelentette ki:

— A lapokban közölt ügyben nem nyilatkozom. Biróság előtt folyamatban lévő dolgokra nézve általában tartózkodom a véleménynyilvánítástól, mert semmi befolyást nem akarok az ügyek mikénti elintézésére gyakorolni. Az előzetes letartóztatásra nézve azonban ki kell jelentenem, hogy ma is az az álláspontom, aminek annak idején a parlamentben is kifejezést adtam, hogy t. i. előzetes letartóztatásnak szerintem sajtóügyekben nincs helye.

A detektívek kémiaja.

Első pillantásra a gonoszítottak és a rendőrség semmi szerves összefüggést se mutat a tudományokkal, de közelebbi vizsgálat arra tanít, hogy nagyon is szoros viszonyban vannak egymáshoz.

Dr. Jeserich berlini törvényszéki kémikus, akit bátran lehetne a tudomány Sherlock Holmes-ének nevezni, érdekesen írja le, hogyan sikerült neki a kémia, a görös és a fotográfia segítségével rejtélyes bűneseteket kinyomozni.

A fotográfálást — mondja a német tudós — a bankóhamisítók ugyancsak kihasználják. Munkájuk ma fényképezési uton és lenyomat által gyerekláték, ha tekintetbe vesszük, hogy azelőtt milyen fáradtságosan kellett hamisítványukat fába metszeni vagy rézbe karcolni és maratni.

Csak hogy most már a fotográfia a rendőrséget a hamisítók nyomába is vezeti. Egy izben, például, több bankintézetnél, konvertálás alkalmával, hamis olasz ezerlírás bankókat fődöztek föl.

Még pedig úgy vették észre, hogy a beküldött bankjegyek nem illettek a visszatartott szelvényekhez. Minthogy e feltűnő jelenség okát nem tudták megtalálni, a vegyészhez küldték a hamisítványokat, hogy vizsgálja meg azokat. Bámulatos volt a fölfedezése: Eleinte a bankók értékeül megjelölt Mille (czer) kifogástalannak látszott, de amint fényképezési uton fürkészni kezdte, csakhamar elhomályosult a magas rangjuk és egyszerű tízeseknek bizonyultak. A mille alatt az áruló dieci világosan kibukkant. A hamisító a nagyon vastag papirosra nyomtatott tízes bankjegyeken radiózás útján eltávolította az eredeti értékjelzést s azt a 990 lírával magasabb értékkel pótolta. Sajnos, a hamisítót nem lehetett nyakon csipni, mert időközben megugrott.

Nemcsak a papírpénz, hanem az ércpénz hamisítása meg van manapság könnyítve, ha a czella galvanoplasztikus uton horganyból és rézből össze van már állítva, ugyancsak a galvanoplasztika segít-

ségével lehet az egyes pénzdarabokat elkészíteni. A hamisítványok megegyeznek a valódi pénzzel, mert a galvanikus módszer a legkisebb részletekig biztosan és csalhatatlanul dolgozik.

Munkaidőben a hamisítónak nem kell sokat áldozni, míg azelőtt, ha jobb pénzdarabokat akart készíteni, a hamisítványok sajtolásához szükséges bélyegző metszésére napokat kellett fordítani. Galvanikus módon csekélyebb értékű pénzdarabot beüzüstözni és bearanyozni is lehet, hogy nagyobb értékűnek látszassanak.

A tűz- és betörésmentes szekrények „srenkolása“ azelőtt keserves munka volt. Hiszen a technika egyre keményebb és szilárdabb falakkal látta el a kasszákat. Ezen nehézségek legyőzésére a „srenkolók“ viszont szintén a technikát hitták segítségül. Most, amikor majd minden ház villamos világitással van ellátva, a betörők villamos furókészülékkel szereznek be s egyszerű érintkező-dugóval alkalmazzák a motorokat a helyben levő vezetékhez s a furók zajtalanul és gyorsan lyukgatják át a vastag ércfalakat, míg az egymás közvetlen közelében furott lyukak akkora nyílást eredményeznek, hogy a kéz benyúlhat.

Dr. Goldschmidt-Essen a thermit feltalálásával szintén jó szolgálatot tett a kasszanyitókknak. Az ő eljárása szerint egy szalonasztalon produkálhatjuk a kohók és vasöntődékek működését. Tégelybe thermitet teszünk, meggyújtjuk s alul a csap eltávolítása után tüstént kiömlik a folyós vas. Csipetnyi thermit, egy kis tégely és gyujtóanyag kell mindössze a pánccéfalak megolvasztására.

Érdekes, hogy technikai hibák hogyan vezethetnek büntettek fölfedezésére. Egy molnár, aki könyékén egyedül örölt és lopta a lisztet, egy szép napon konkurenst kapott. Egy másik molnár telepedett le a szomszédságában. Eleinte iparkodott rossz híret költetni, de amikor látta, hogy ez mit se használ, egyszerűbb eszökhöz folyamodott: Történt, hogy az új molnár malma leégett. Megállapították, hogy a tüzet gyujtogatás okozta, még pedig — mint a vizsgálat kiderítette — gyaluforgácssal. A vizsgálóbíró a talált forgácsot elküldte Jeserichhez s fölkérte, hogy annak segítségével süssé ki a tettes kiletét.

Eleinte nevétségesnek látszott ez a feladat. De a udós mégis hozzáfogott s mindenekelőtt konstataulta, hogy a forgács életlen, tompa gyaluból ered, mert csak úgy magyarázhatta az 5—6 milliméterenként ismétlődő töréseket. Azt is megállapította, hogy a gyalu nemcsak tompa, hanem csorba is volt. A gyaluforgács hosszában ugyanis olyan karczolás volt észlelhető, amelyet csakis a gyalu csorbulása okozhatott. Jeserich átkérte a gyanúsított molnár gyaluját. Ez azonban akkorára már ki volt kőszörülve. Csakhogy valamiről megfeledezett az atyafi: gyalupadiának alja tele volt forgácsal és ezek mindenben megegyeztek a bűnjelekkel. E nyomon sikerült a gyujtogatót megcsipni.

Egy másik eset. Lengyel és német munkások nemzetiségi gyűlöletből összeverekedtek. A lengyel munkások egy német társukat kézzsurásokkal megölték. Kulcsontájában a vizsgálatkor egy zsebkést letört pengéjét találták. A csontot a törvényszéki orvosnak adták át. Ez klórral fehéřítette, hogy kellemebb kinézésű legyen. Négy héttel később az egyik vádlott birtokában zsebkést találtak, melynek hegye le volt törve. Most már az volt a kérdés, hogy a letört — és a preperált csontban maradt — késhegy a munkás késéhez tartozó-e. Eleinte lehetetlennek gondolták, hogy e kérdést tisztázassák, mert hiszen a klór megtámadhatta az aczél törési helyét. Jeserich — kellő tisztítás után — lefotografáltatta a kés két törött részét. A fotográfia nemcsak azt mutatta, hogy azok egymáshoz illenek, de még a csiszolás vonalainak iránya is megegyezett. A konok tagadásban lévő vádlottak a bizonyítékok sulya alatt bevallották tettüket.

TÁVIRATOK.

Ipari tulajdonjog védelme.

Berlin, november 17. A külügyi hivatalban ma irták alá az Ausztria és a német birodalom, valamint a Magyarország és a német birodalom közötti

az ipari tulajdonjog védelme tárgyában létrejött szerződést.

Uj orosz kölcsön.

London, november 17. (Saját tudósítónktól.) A Financiel News közli, hogy Párisban aláírták a 4½%-os 1250 millió franknyi új orosz kölcsön megkötéséről szóló jegyzőkönyvet. A kibocsátási árfolyam 93 és az emisszió a jövő év első hónapjaiban fog megtörténni.

Közgazdasági táviratok.

Newyork.		nov. 17.	nov. 16.
Buza	locobuza	113 ³ / ₈	112 ³ / ₈
	decemberre májusra	114 ¹ / ₂	112 ³ / ₈
Tengeri	decemberre májusra	115 ³ / ₈	114
		72	72 ¹ / ₄
Csikagó.			
Buza	decemberre májusra	103 ³ / ₈	102 ³ / ₈
		108 ³ / ₈	107
Tengeri	decemberre májusra	62 ¹ / ₂	62 ³ / ₈

New-York, nov. 17. Gyapot New-Yorkban helyben 9.45 (0— tegnap), gyapot decemberre 9.20 (0.—), gyapot februárra 8.96 (0.—), gyapot New-Orleansban helyb. 8.46¹/₈ (—), petroleum stand white New-Yorkban 8.50 (8.50), petroleum stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, november 17. (Zárlat.) Zsír januárra 0.— tegn. 0.—, zsír májusra 9.27 (tegnap 9.15), szalonna short clear, 8.62 (tegnap 8.87), sertéshus januárra 16.17 (tegnap 16.02.)

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Szerda, november 18. — Róm. kat.: Odo apát. Ottó. — Prot.: Ottó. — Görög-orosz nov. 5. Episzteme. — Zsidó: March. 24. — A nap két reggel 7 óra 12 perczkor, nyugszik délután 4 óra 19 perczkor. — A hold két éjjel 12 óra 52 perczkor, nyugszik délután 2 óra 37 perczkor.

A horvát miniszter fogad d. n. 4 órakor. — A közoktatásügyi államtitkár fogad 12 órakor. — A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.

A Képzőművészeti Társulat téli nemzetközi tárlata nyitva. Belépő-díj 1 kor. — Velazquez-kiállítás a Nemzeti Szalonban nyitva 9—7-ig. Belépődíj 1 korona. — Allandó kiállítás a Könyves Kálmánnál Nagymező-utczai 37—30. Nyitva 9—1-ig. Belépődíj nincs. — Lotz-kiállítás az új művészeti szalonban. Nyitva egész nap. — Fiatal festők kiállítása az Uránia Képzőiskola szalonjában nyitva 9—1-ig. Belépődíj 20 fillér. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum zárva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum zárva. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A földtani intézet múzeum zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — A Ráth György múzeum zárva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva. — A Nemzeti múzeum könyvtára nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetemi könyvtár nyitva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9—12-ig, a téli hónapok alatt november 1-től február végéig kedden és pénteken 6—8-ig. — A pedagógiai könyvtár nyitva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak nyitva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— **Személyi hir.** Schönburg-Waldenburg herceg, budapesti német főkonzul hosszabb szabadságra ment s január közepén fog budapesti állására visszatérni.

— **Udvari gyász.** A király Alexis nagyherceg elhalálása alkalmából november 20-tól november 29-ig bezárólag tartó, vagyis tíz napi udvari gyászt rendel el.

— **A román trónörökös Bécsben.** Holnap, szerdán, Ferdinánd román trónörökös megérkezése alkalmából diszszázad vonul ki zászlóval és zeneszó mellett Bécsben az államasuti pályaudvarra. A király szintén kimegy a pályaudvarra az érkező trónörökös elé.

— **Kitüntetés.** A király Schwarz Mihály magyar állampolgárnak, a belgrádi katolikus népiskola igazgató főtanítójának, eredményes működése elismerésül a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— **Az udvarnagy estélye.** Gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy és neje, született Scherr-Thoss Margit grófnő ma este Andrásy-uti villájukban leányuk, Apponyi Teréz grófnő esküvője alkalmából estélyt rendeztek. Az estélyen, melyen a család tagjai és meghitt barátai vettek részt, József főherceg is jelen volt.

— **József főherceg arcképe.** József főherceg megbízta Királyfalvy Károly festőművészt, aki most tért haza külföldről, hogy fesse le őt. A főherceg ma fogadta először a művészt a királyi várpalotában és másfél óráig állott a képhez. A művész a királyi herceget honvédtábornoki díszben, rendjelekkel fogja megfesteni. A főhercegnek ez lesz első képe honvédtábornoki egyenruhában.

— **Dinamit Vilmos császár utján.** Frankfurtból jelentik, hogy azon az utvonalon, amerre Vilmos császár legutóbb utazott, a vasuti töltésen két dinamit-patronra akadtak s most lázasan kutatják a teteseket.

Ujabb jelentik még: Azok a dinamit-patronok, amelyeket a vasutvonalon Offenbach és Bebra állomások között a vasuti töltésen találtak, a szomszédos kőbányából tüntek el. Az udvari különvonat, amelyen a császári pár utazott, este kilencz órakor haladt el arra felé.

— **Magyar nemesség.** A király Brükler Mihály budapesti gyakorló ügyvédnek és törvényes utódainak magyar nemességük épségben tartása mellett, a széplaki előnevet díjmentesen adományozta.

— **Hülzen-Haeseler halálához.** Hülzen-Haeseler főhadsegéd haláláról berlini udvari körökben azt beszélik, hogy a gróf Berlinből tisztí körökből több levelet kapott Donau-Eschingenben s mikor a császárnak előterjesztést tett az uralkodó hevesen kifakadt, hogy a tisztet jó lesz figyelmeztetni kötelességeikre. Este a császár feltűnően mellőzte a főhadsegédet, ami mélyen bántotta őt. Hülzen-Haeseler grófnak nagy izgatottság vett erőt. Feltűnt különben, hogy a gyászszertartás alkalmával a császár nem az özvegyet vezette karonfogva, mint ahogy szokta, hanem Fürstenberg hercegnőt.

A berlini invalidusok házi kápolnájában ma délután a császári pár jelenlétében gyászistentisztelet volt gróf Hülzen-Haeseler katonai kabineffőnök emlékére. A koporsót ezután átszállították az invalidusok temetőjébe.

— **Az alkotmánypárt vacsorája.** Az országgyűlési alkotmánypárt kedden este rendes heti pártvacsoráján nagy számmal voltak jelen a párt képviselő- és kültagjai, továbbá résztvett a vacsorán több főispán is. Ott voltak: Széll Kálmán, a párt elnöke, gróf Andrassy Gyula belügyminiszter, a párt vezére, Nagy Ferencz, a párt másodelnöke, gróf Semyer László és gróf Thorotzkay Miklós, a párt jegyzői, Szilassy Zoltán, a pártkör igazgatója és még számosan.

— **Egy tanuló királyi kitüntetése.** Egy gyermek bátor cselekedetét méltatja a hivatalos lapnak mai következő közleménye:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére Nyári Zoltán polgári iskolai tanuló, egy tanuló társának saját élete veszélyeztetésével való megmentése alkalmából tanusított bátor magatartása elismerésül, az ezüst érdemkeresztet adományozom.

Kelt Bécsben, 1908. évi november 7-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf Zichy Aladár s. k.

A kitüntető királyi írásnak szép története van, melyről csak igen kevesen tudnak. Az idén június 3-án Kapuvárott történt, hogy Nyári Zoltán a kapuvári polgári iskola első osztályának tanulója együtt fürdött társaival a Rábában. Nyári már megfürdött és éppen öltözködött, mikor a vízből segítség-kiáltást hallott. A jajveszékélő Stift József nevű osztálytársa volt, akit fürdés közben a Rába sodra elragadott. Nyári habozás nélkül a fuldokló után vetette magát s mire hozzáuszott, éppen harmadszor bukkant föl a víz alól Stift József. Nyári megragadta a fuldoklót, de vesztere tette, mert a fiú őt is magával huzta a víz alá. Nyári kiszabadította magát a halálos ölelésből és ő maga kiuszhatott volna, de ehelyett a bátor életmentő újra a fuldokló után vetette magát és a víz alá bukva, most ő ragadta meg a karját. Az erős fiú minden ügyességét összeszedve, hatalmas tempóban közeledett tehetetlen társával a part felé s néhány percz múlva mindketten biztonságban voltak. A kitüntetésre tehát igen rászolgált a fiatal életmentő, akinek, hir szerint, nem ez volt az első ily cselekedete.

— **Jégzajlás a Dunán.** Az erős hidegek következtében a Dunán erősen megindult a jégzajlás. Még tegnap sürgősen szétszedték a kikötőhidakat és bevontatták azokat a téli kikötőkbe. A hajózást minden irányban beszüntették. A Duna vizállása oly kicsiny, hogy ha a hideg pár napig tart, a Duna jege hamarosan megáll.

— **Az abruzzói herceg nem nősi.** Heteken, hónapokon át irtak az összes lapok arról, hogy az abruzzói herceg feleségül veszi Elkins amerikai szenátor leányát. Már arról is tudott a hir, hogy az olasz király beleegyezett a házasságba s hogy olasz hadihajók mennek Amerikába a menyasszonyért. Most egyszerre azt jelentik Rómából, hogy a Tribuna newyorki jelentése szerint Elkins szenátor családja megczáfolja Elkins Katalin és az abruzzói herceg eljegyzéséről szóló hirt.

— **Dérouléde kudarcza.** A párisi „Revue hebdomadaire“ legutóbbi számában a Tharaud testvérek tollából Derouléde francia politikusként az életrajzát kezdte közölni. Paul Derouléde különösen Faure Félix elnök temetésekor keltett nagy feltűnést viselkedésével. Az újságolvasó közönségnek bizonyára emlékezetében van még, hogy Derouléde nyílt utcán megragadta a díszcsapatokat hazavezető Roger tábornok lovának a kantárát és felszólította a tábornokot, hogy a kaszánya helyett az Elyséebe vezesse a katonákat. Ennek az inkább komikus, semmint fenséges jelenetnek azonban komoly háttere volt. Az életrajznak már megjelent része felvilágosítást nyújt erről. Derouléde véget akart vetni a parlamenti köztársaságnak és népszavazás útján más államformát akart létesíteni. Ebből a czélből több tábornokhoz fordult, hogy megnyerje őket ügyének és ezek készeknek is nyilatkoztak, hogy szívesen követik, ha talál számukra alkalmas vezért. Derouléde talált is egy tábornokot, aki elvállalta a vezerséget. Derouléde és ez a tábornok, akinek nevét máig sem sikerült megtudni, még a ló színére nézve is meggyeztek, amelyen a tábornok lovagolni fog, amikor a katonákat az Elysée ellen fogja vezetni. Néhány politikust is beavattak a tervbe és az államcsiny sikere esetére egy provizorikus kormány megalakulását is megbeszéltek. Az összeesküvésről a beavatottakon kívül senki sem tudott, a részletekről pedig még ezek se. Derouléde csak ennyit mondott híveinek:

— Legyetek hajnalban két órakor a Bastille-téren!

— Legyetek hajnalban két órakor a Bastille-téren!

Az emlékeztetés napon Derouléde száz darab ezerfrankos bankót rakott zsebre, hogy legyen egy kis pénz az első kiadások fedezésére, azonkívül egy csomó proklamációt is tömött a zseibe. A merész tervekben azonban nem lett semmi. A temetés után a csapatok nem a várt sorrendben tértek vissza és ennek következménye az lett, hogy a válságos pillanatban nem a „saját“ tábornoka, hanem Roger tábornok lovagolt a csapatok elé, akit nem is ismert és akinek halvány sejtelve sem volt az egészről. Nagy csapás volt az Derouléde részve, mindamellett nem vesztette el bátorságát, kantáron ragadta a lovat és felszólította a tábornokot, hogy induljon az államtanács palotája felé. A tábornok még csak nem is felelt, hanem a lapos kardpengével végig suhintott a kantártartó kezén és nyugodtan tovább lovagolt. Derouléde még akkor sem vesztette el minden reményét, a csapatokkal együtt a kaszányába vonult és ott újból izgatni kezdett. Erre ott letartóztatták és egy kis szobába lecsukták. Amikor ott kudarcza tudatára ébredt, eszébe jutott, hogy rendkívül sok irata van magánál, amelyek sok előkelő állásu embert kompromittálhatnának. Jelentette tehát, hogy fázik, mire befűtötték a szobájába. Amikor egyedül volt, valamennyi iratot a tűzbe vetette és az összeesküvésről senkinek nem árult el semmit. Ő maga azonban törvényszék elé került, amelyik számkivetésre ítélte. Néhány évig Spanyolországban, egy ideig pedig Bécsben élt, amíg meg nem kegyelmezték neki.

— **Magyar fölfedező Amerikában.** Washingtonból jelentik, hogy Mosonyi Emil mérnök honfitársunk, akit az angol és német lapok persze megint osztráknak mondanak, a washingtoni Smithsonian-intézetet arról értesítette, hogy Costa Ricában érdekes leletre bukkant. Anyagi és néprajzi tekintetből felette értékes arany bálványokra bukkant az indiánusok temetkezési helyén. Ezeket a bálványokat nem a sírokban, hanem az egyes sírokhoz közel fekvő helyeken találta. Washingtonban nagy örömmel fogadták ezt a hirt, amelynek folytán nagyobb szabású kutatásokat fognak megkezdeni minden indiánus temetőben.

— **Harc a levegőért.** A Ville de Paris nevű kormányozható léghajó Verdunban ma is fészál és ugyanazt az utat tette meg, mint első fészálása alkalmával. A midőn a czitadella fölött lebegett, sűrű füst takarta el. A léghajó azonban egy közeli falu határában simán kikötött és itt a katonai léghajó csapat emberei a balloncsarnokba vitték.

— **Negyork állam belügyminisztere — magyar ember.** Az Egyesült-Államokban november 3-án tartott választásokon Newyork államban Koenig S. Sámuel newyorki ügyvédet Newyork állam belügyminiszterévé választották meg. A belügyminiszter — Secretary of State — igen magas polcon áll s az egyes államok közigazgatásában rangban mindjárt a kormányzó után következik. Koenig megválasztása folytán magyar ember fog előkölni az Egyesült-Államok legjelentékenyebb államának minisztertanácsán. Newyork állam magyar származású belügyminisztere a hevesmegyei Egerben született. Koenig S. Sámuel a hevesmegyei Egerben született. Amikor szülei kivándoroltak, még kis gyermek volt s Newyorkban kezdett iskolába járni. Szülei nagyon szegények lévén, a kis Koenig újságelárusítással foglalkozott. E mellett szorgalmasan tanult. Később jogász lett, közben politikával is foglalkozott. Miután letette az ügyvédi vizsgát, Newyork város hatodik kerületében, ahol nevelkedett s ahol még most is lakik, őt választották meg a kerület vezetőjévé. Ebbeli minőségében annyi fényes jelét adta szervezőképességének, hogy működésének elismerésül kinevezték az állami tébolydák jogtanácsosává. Koenig egyébként is keresett ügyvéd volt. A newyorki magyar republikánus klub, amelynek Koenig S. Sámuel egyik legrégebbi tagja, az új belügyminiszter tiszteletére diszlakomát rendez. A diszlakomán részt fognak venni az amerikai közélet előkelőségei.

— **Bóra a Kvarnerón.** A Kvarnerón vasárnap óta erős bóra dühöng, amely csaknem megakadályozza a kisebb hajók közlekedését. Az Árpád-gö-zöst, amely tegnap este érkezett Fiuméba, a vihar nekisodorta egy épülőfélben levő hullámgátnak s csak órákig tartó fázasztó munkával lehetett veszedelmes helyzetéből megszabadítani. Kellemetlen kalandja volt a vihar miatt egy vakmerő társaságnak is, amely tegnap délután csónakázni ment. Papp László, Salorhai Tibor és Dániel Mária csónakon kimentek tegnap a Kvarneróra. A csónakot természetesen elragadta a vihar s csak ma reggel akadót rá a Liburnia gőzös Ika közelében. A társaság tagjainak az ijedségen kívül semmi bajuk sem történt.

— **Betörés a statisztikai hivatalba.** A fővárosi statisztikai hivatalában, ahol rengeteg sok iratot őriznek — de annál kevesebb pénzértéket — betörésnek jöttek nyomára a minap. A dolog úgy derült ki, hogy a hivatal Wertheim-szekerényének zárja elromlott, — lakatot hívtak, aki megállapította, hogy az elromlott záron betörők kezének a nyomai látszanak. A pénztárszerény kezelőjének erre eszébe jutott, hogy néhány hét előtt egy csomó írószer eltűnt a szekrényből, a napokban pedig harminez korona hiány is mutatkozott. A betörők — úgy sejtik legalább — felhasználták azt a kedvező alkalmat, hogy a statisztikai hivatalban délután nincs senki, ellenben az ugyanazon az emeleten lévő katonai nyilvántartási hivatalban délután is egész sereg ember fordul meg s ebben a sűrűségben fel sem tűnhetett, hogy a statisztikai hivatalban szabad tere nyílt a betörőknek. Igaz, hogy ez a betörés inkább mulatságos, mint szomorú, már csak abból a szempontból is, hogy akadtak még naiv betörők, akik a statisztikai hivatal Wertheim-szekerényében horribilis pénzüsségeket sejtettek!

— **Letartóztatott sikkasztók.** A kassai rendőrség távirati megkeresésére ma éjjel letartóztatták Pethő Pál huszonkétéves posta és táviratkiadó, aki a forrócseni postahivatalnál négy darab Amerikába küldött postautalványt sikkasztott el. Pethő napok óta bujkált a fővárosban s álnéven lakott Alkotás-utca 21. számú lakásán, ahol az éjjel nyomára akadtak a detektívek. A sikkasztó postahivatalnok folyton ártatlanságát hangoztatja és tudni sem akar róla, hogy ő követte el a sikkasztást. — A másik sikkasztó Kunmüller Ernő, a Házartás fogyasztási szövetkezet Király-utcai fiókjának a vezetője, akinek a kezén a szövetkezet kétezer

koronája veszett el. Mindakettőt már átszállították az ügyészség fogházába.

— **Vérezés a német birodalmi törvényszéken.** Megirtuk tegnap röviden, hogy Németország legfőbb törvényszékén, a lipcei birodalmi törvényszék tárgyalótermében tegnap véres dráma játszódott le. Egy Grosser Oswald nevű berlini kereskedő, akinek valami örökségi ügyben beadott keresetét a legfőbb bíróság elutasította, előlötti elkeseredésében a teremből való távozásakor hirtelen előrántotta revolverét és gyors egymásutánban tíz lövést tett a bírákra. Az egyik golyó Stahlburg törvényszéki jegyző testébe furdott és azonnal megölte a szerencsétlen embert. Egy másik lövés Mannel törvényszéki bírót talált és súlyosan megsebesítette. A tett után a gyilkos elmenekült, de a folyosón csakhamar elfogták a szolgák, akiknek védekezés közben ezt kiáltotta:

— Nincs igazság a földön! Mit ér most már az életem, amikor mindent elvesztettem! Gazemberek!

Grosser, aki most negyvenegy éves, a négy évvel ezelőtt elhunyt Grosser Tivadar többszörös milliommósna a fia. Grosser Oswaldnak még hat testvére volt, akikre atyjuk összesen hét millió márkát hagyott. Ebből az összegből azonban egy fillér sem illette Grosser Oswaldot, miután ő még atyja életében kikérte a maga részét és közjegyző előtt lemondott az őt megillető köteles részről is. Atyjától egy izben végkielégítésül egyszerre 60.000 márkát kért és kapott, aztán Braziliába ment, ahol oly szerencsésen gazdálkodott, hogy rövid idő alatt egy milliónál többet szerzett. Ez az összeg azonban Grosser Oswald kezei között csakhamar eluszott és akkor testvérei ellen indított pört a neki kijáró egy millió köteles részért. Ezt a pört természetesen a közjegyző előtt évekkal ezelőtt kiállított lemondási okmány alapján ő minden fórumon elvesztette és a legfelsőbb törvényszéknél sem járt különben. Miután Grossernek már semmi vagyona sem volt, a pör szerencsés kimenetele volt egyetlen reménye. Végső reményében salatközött és az efeletti kétségbeesés és boszu adta kezébe a gyilkos fegyvert, amelylyel a szerinte igazságtalan bírákra lött. Amikor a menekülni akaró gyilkost elfogták, kijelentette, hogy tettét előre megfontolt szándékkal követte el, hogy megboszulja magát az igazságtalan ítéletért. A megsebesült törvényszéki bíró állapota súlyos, de orvosai remélik, hogy megmenthetik az életnek.

— **Vasuti szerencsétlenség Sopronban.** A győr-sopron-ebeniúrti vasut soproni állomásán az éjjel 12 és 1 óra közt összeütközés volt. Az Ebenfurtból jövő tehervonat a távjelző szabad jelzése folytán bejárt a pályaudvarra és ott összeütközött az állomáson levő tolatómozdonyval, amely több kocsi vontatott. Az összeütközés oly heves volt, hogy mindkét mozdony hasznavehetetlenné vált. Hat kocsi összezuzódott és a pálya megrongálódott. A tehervonat vezetője, Tamás Ferencz, oly szerencsétlenül került két összeroncsolt kocsi közé, hogy nyomban meghalt. Fekete József, a tehervonat fékezője és Zap Imre, a tehervonat fűtője, súlyosan. A tehervonat mozdonyvezetője, fűtője és a tolatóvonat mozdonyvezetője könnyebben megsérültek. A vizsgálatot Stangl Antal vizsgálóbíró nyomban megindította, ma pedig Holló Mihály királyi tanácsos, államvasuti főfelügyelő ejtette meg a vizsgálatot. Annyi már meg van állapítva, hogy a szerencsétlenséget az okozta, hogy a szemafor szabad-ra volt állítva, holott a tisztviselőnek, de a tolatónak is tudniok kellett, hogy tehervonat érkezik. A forgalmi zavart délelőtt 11 óráig elhárították és így a vonatok szabadon közlekednek.

— **Merénylet egy leány ellen.** Novotni Kálmán állásnélküli cipészlegény, akit a főváros területéről egyszersmindenkorra kitiltott a rendőrség, az éjszaka három társával elment az Ó-utca 19. száma alatt levő házba, ahol felkereste Németh Mária rendőri felügyelet alatt álló leányt. Novotni társával megtámadta Németh Mária-t és amikor ez segítségért kezdett kiabálni, hasbaszurta. A banditák ezután hozzáfogtak a lakás kifosztásához, de ebben megakadályozták őket a házbelielk, akik a leszurt leány jalkiáltásaira berohantak a szobába. Novotni és társai erre elmenekültek. Németh Mária-t a mentők lakásán hagyták, a merénylőket később elfogta a rendőrség.

— **A vadászat halottja.** Nemrégiben történt, hogy Arnim szász kir. kamarás az udvari vadászat alkalmával életét veszítette. A vadászaton jelenlevő udvari emberek egyike így adja elő a szerencsétlenség lefolyását: Arnim les helye körülbelül ötven méternyire volt a szász királytól. Ugy délután öt óra tájban egy hatalmas vad bukkant fel. A másik oldalon, körülbelül száz méternyire állott gróf Zech kamarás. Arnim alig hogy megpillantotta a vadat, amely baloldaltól jövet akart a cserjén keresztül törni, fölemelte puskáját s utját akarta vágni a rohanó állatnak. Ugyancsak ebben a pillanatban kapta vállához fegyverét gróf Zech. A lövésre készen álló Arnim néhány méternyire kijött rejtékhelyéből, hogy jobban lássa a vadat. Ekkor dördült el gróf Zech fegyvere. A következő pillanatban Arnim véres mellet bukott a száraz cserje közé. A tragikus véget ért kamarás igen sok katasztrófán ment már keresztül vadászat közben. Egy évvel ezelőtt balszemét vesztette el, több izben operálták jobb karját lösebek miatt. Gróf Zechet természetesen semmi felelősség sem terheli, mert Arnim a sötétben megváltoztatta les helyét, amit társai természetesen nem tudhattak.

— **Az erzsébetvárosi népkonyha.** A hetedik kerületi közjótékonyági bizottság eddig a téli hónapokban népkonyhát tartott fenn, hogy a kerület szegény családjainak néhány krajczárért meleg, tápláló ebédet adjon. Mivel az a pénz, amit erre a célra a bizottság a főváros adományából adhatott, nagyon kevés volt a nagyobb arányú segítőmunkához, a bizottság pedig a szegénység növekedésével fokozatosan fejleszteni akarja akezióját, a közönséget kéri most, hogy adományával járuljon hozzá a jötevé intézmény megerősítéséhez. A hetedik kerületnek száználcsozvan ezer lakója van s ezek között haterzernél több olyan család, amely egész télen át éheznek és nem jut meleg ételhez. Ezer meg ezer gyerme asszony és apró, ártatlan gyermek életét teheti elviselhetőbbé a népkonyha, ha a közönség bármilyen csekély adománnyal hozzájárul a költségeihez. Az adományokat a VII. kerületi előljáróság veszi át, vagy dr. Halmos Izor, a bizottság pénztárosa, aki az Erzsébet-körút 14. számú házában lakik.

— **Szocialisták gyűlése.** A szocialdemokratapárt ma este az Intim-Színházban Bokányi Dezső elnöklésével ülést tartott. Az ülésen dr. Kunfi Zsigmond tanár tartott beszédet, válaszolva a koalíció történetét. A beszéd után Bokányi az ülést fél tizkor bezárta. A munkások a legnagyobb rendben oszlatk szét.

— **Megszöktetett grófnő.** A megszöktetett Harnoncourt Mária grófnő ügyében ma érdekes fordulat történt. Kitiúnt ugyanis, hogy gróf Sigraynak semmi köze a szöktetéshez, melyet egyedül lichtenfeldi Carlsten Károly, porosz nevelő követett el. Gróf Sigray az utóbbi napokban Pless herceg vendége volt Németországban és tegnap este érkezett csak vissza Budapestre. Itt tudta meg, hogy Harnoncourt grófkisasszony eltűnt. A szöktetés maga egyébként fázisról fázisra megfelelően nap közt leírásunknak — a harmadik szereplő, gróf Sigray nélkül. A további nyomozás megállapította, hogy a szökevények Nagybecskerekéről Budapestre tartottak, Kőbányán azonban leszállottak a vonatról, fiákeren Kelenföldre mentek s az ottani pályaudvaron jegyet váltottak, hogy hová, ezt még nem sikerült kinyomozni a megbízott magán-detektíveknek. Gróf Harnoncourt intézkedett budapesti ügyvédjénél, dr. Ardó Alfrédnél, hogy a legnagyobb diszkreczióval tegye meg a szükséges intézkedéseket. A nyomozást Merle Mihály magán-detektív végzi, aki megbízónak utolsó táviratát Triesztből küldte, ahol a szökevény pár állítólag hajóra szállott.

— **Házasságok.** Gróf Esterházy Pál, a pápugodi hitbizomány örökös ura, cs. és kir. kamarás, a 7-ik huszárezred hadnagya eljegyezte Andrássy Ilona grófnőt. Andrássy Tivadarné grófnő leányát. Római szent birodalmi széki gróf Teleki Géza v. b. t. t. és neje, született Marathy Irén fia, Pál, gróf Bissingen-Nippenburg Hannával, özvegy gróf Bissingen-Nippenburg Rezsőné, született főnői Mocsosny Georgine és néhai gróf Bissingen-Nippenburg Rezső cs. és kir. kamarás leányával november 25-én, tízenegy órakor a budapesti Szent István-bazilikában tartja esküvőjét.

Rákossy György honvédfőhadnagy ma délelőtt a Szent István-bazilikában vezette oltárhoz dezséri Bachó Elvirát, dezséri Bachó Istvánnak, az I. honvédgyalogezred karmesterének leányát.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műórárs ékszerterelő, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerzethetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— A hosszú haj bolondja. Kubelik londoni hangversenyein állandó feltűnést keltett egy excentrikusan öltözött ur, aki azzal vonta magára a figyelmet, hogy minden egyes alkalommal két-két értékes és gyönyörű chrisanthemumot nyújtott át rajongása és csodálata jeléül. Ez az ember most meghalt és egész vagyonát jótékony egyesületeknek és intézeteknek hagyományozta. Felesége erre megtámadta a végrendeletet és indokolásában férje beszámíthatatlanságát hozta fel. Mint szemtanuk is állítják, a különc ember néha éjszaka idején órákig mosta a padlót, máskor megint cipőket tisztított. Kedvenc foglalkozása volt ismerőseinek a haját lenyírni vagy őket megborotválni. Kubeliket is csak azért kedvelte olyan nagyon, mert gyönyörű hosszú haja van és azért akart vele megismerkedni, hogy lenyírassa a haját. A bíróság a végrendeletet érvénytelennek mondta és az elhunyt özvegye javára döntött.

— Halálos szerecséltenség a villamoson. Madarász József járásbírói kézből a Margit-köpart és a Jégverem-utca sarkán lévő fordulónál leesett a villamos peronjáról és fejét a kövezeten összevágta, holtan került el a földön. Holttestét bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe.

— Betörés temetési költségért. László Zoltán tizenkilenc éves gyári munkás feleségével oly nagy nyomorban élt, hogy a minap született kis gyermeküket sem tudták a mindennapi eledellel ellátni. A kis poronty betegsége esett és már tegnap meg is halt. A temetési költségeket sem tudták előteremteni, mire az elkéseredett László elhatározta, hogy bűnös uton szerez pénzt a temetésre. Az éjjel egy társával betört a Haller-utca 48. számú házában, ahonnan kétszáz korona értékű holmit vittek el. A rendőrség azonban elfogta mindkettőjüket. A szerecséltlen Lászlót, aki sirva mondta el nyomorúságát, a főkapitányságon letartóztatták.

— Halálozások. Ungár Ignáczné, szül. Löffler Lujza e hó 15-én, hosszú betegség után, Budapesten elhunyt.

Komáromi Jozsefin, néhai dr. Komáromi Mór, huszti járási orvos leánya, hosszas szenvedés után, meghalt Budapesten.

— Fővárosi Orfeum. Csütörtökön, e hó 19-én délután félnyolc órakor jótékony célú előadás lesz a József Főherceg Szanatórium Egyesület javára, melyen Sylvester Schaeffer, valamint Baumann, Mlle Labrador és Mr. Negrel és a Nelosboys-csoport szíveségből fognak közreműködni.

— Étetunt esztergályosság. Zamencsik János 20 éves vasesztergályos-segéd Ujpesten az Anonimus-utca 4. szám alatti lakásán mellette lőtte magát. Súlyos sebeivel a gróf Károlyi-kórházba szállították.

— Rendőri hírek. Lopás a vonaton. Löwy József kereskedő feljelentést tett a főkapitányságon, hogy vasárnap Pozsony és Érsekújvár között a vonaton egy másodosztályú fiúkéből ellopták kétezeröt száz korona pénzt, amely kabátja belső zsebében egy vörös bőrtárczában volt. — Eltűnt emberek. A rendőrség ma a következők eltűnését jelentette be: Bellus Béla napidíjas (lakott: Kálvária-tér 16.), Hubai Ferencz szabósegéd (Liliom-utca 22.). Tamás József gyári munkás (Gát-utca 31.), Varga Aranka hajadon (Ujpest, Virág-utca 33.), Csatlósi Erzsébet eseléd (Gát-utca 20.), Klein Viktor hentesmester (Ujpest, Mária-utca 35.).

— Gyors- és teher-árufelviteli hely Budapest-Lipótvárosban. A székesfővárosi közönség nagy része nem bír tudomással arról, hogy a m. kir. államasutak igazgatósága már évekkal ezelőtt „Budapest-lipótvárosi iroda” czímen irodát rendezett a Lipótvárosban — Arany János-utca 21. sz. alatt, — ahol a vasuton elszállítandó gyors- és teherárúk 1000 kg. súlyig feladhatók, melyekről végleges átvételi elismervények (feladási vévények) szolgáltatnak ki. Terjedelmes, tűzveszélyes és oly árúk, melyeknek vasuton való szállítása különös feltételekhez van kötve, a felvétel alul ki vannak zárva. Hivatalos órák hétköznapokon reggel 8 órától 12 óráig és d. u. 2 órától 6 óráig vannak megállapítva, — a törvényes munkaszüneti napokon azonban az iroda nincs nyitva. Az ezen városi irodában feladott árúknak az illető pályaudvarokra való kifuvározásáért következő illetékek számítanak fel: a) gyorsárúkért: 10 kg. súlyig 20 fillér, 10—50 kg.-ig 40 fillér, minden további 50 kg.-ért 30 fillér. b) teherárúkért: 50 kg.-ig 40 fillér, minden további megkezdett 50 kg.-ért 20 fillér. Minthogy a szállítványok csekély díjazásért a

fő- és székváros IV—IX. kerületéből a lakásról ezen városi felvételi irodába is elszállítatnak.

x Ha gyermekét egészségben, vidáman és szellemileg frissen akarja látni, úgy adjon neki dr. Hommel-féle Haematogént. Ne vezesse magát félre az utáztatoktól.

x Bob-hashajtó a legkellমেesebb, 10 fillér.
x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Zászlók, czimerek minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x Kiss szerencséje nagy! Felhívjuk olvasóink, különösen az osztálysorsjáték iránt érdeklődők figyelmét a Kiss Károly és Társa bankház lapunk mai számában foglalt hirdetésére.

x A makranczos hölgy, az idei szezon legnagyobb sikerű udonsága, naponta minden előadásban bemutatásra kerül az Apolló Színházban. Aki családjával egy kellemes estét akar eltölteni, az nézze végig az Apolló előadását. Az Apolló Színház az egyedüli szórakoztató hely a fővárosban, hol kizárólag családias jellegű műsorszámok kerülnek bemutatásra.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A téli tárlat.

Budapest, november 17.

Akik a történelmi materializmus formuláival akarják a művészet imponderabilis értékeit és viszonyait mérlegelni, a gazdasági okfejtés mázsás dokumentumait találhatják meg a nemzetközi tárlatok budapesti történetében.

Egykor, a magyar képzőművészet zsenge korában, lelkes és naiv altruizmussal hangzott fel a jelszó: tanulnia kell a fiatal magyar művészetnek! A külföld legjobbjait kell ideplántálnunk, legalább egyszer évenként tanulság okáért. Nemzetközi tárlatokat kell rendezni. E tárlatok külföldi anyaga kitanult műkereskedők jóvoltából — a műkereskedők mindig kitanultak — került hozzánk, akik nem sokat vártak a budapesti piactól s ekként a magyar idealizmus nem egyetlen naivitáshoz félt szembe — a nemzetközi tárlatok nem nagyon sikerültek.

De szinte ettől függetlenül, sőt egyáltalában nem kritikai momentumokon elindulva, művészeink, a lelkesek és naivak, lassan-lassan különös konkluziókhoz jutottak el.

Eleinte csak vállak rándultak, bátoralan hümmögések hallatszottak és itt-ott olyasmi, hogy a magyar művészetnek nem kell a szomszédba mennie tehetségeikért. Még mindig idealista-szemponok; pedig ekkor már úgy állt a dolog, hogy művészek lenni Magyarországon is kezdett nem csupán nagy és szép gondolat, hanem tisztességes kenyérkereső pálya is lenni. A művásárlónak nevezett ritka állatfaj első trogloditái kezdtek feltűnedezni. Akkor legalább a hazaiság hevületével pártolták a művészetet, ma már semmiféle sem. A hozzáértés szeretetéhez még nem jutottunk el, a hazaiságból pedig már kiábrándultunk.

Aztán eljött az őszinte szó ideje is. Amikor nem lehet már elhithetni a nefelejtskék hazugságokat; mindig eljön. Művészetünk Peturjai fölűtték a fejüket: magunknak sincs, az áldóját, hát czoki a külföldi művészetnek! Lehetetlen nagy tehetős országok ünnepeltjeit táplálni, amikor itthon éhezünk. Nemzetközi tárlatot leg-föllebb kétvétenként kell rendezni. Ha már kell, becsületből. Most már csak egyes nemzeteket hívtunk meg, svédet, vagy éifelét, aki van olyan veszedelmesen népszerű, mint a francia. Ez a rendszer mellesleg nem volna rossz, ha az így egyenként meghívott nácziók aztán igazán komolyan vennék a dolgot és legjava művészetükkel képviseltetnék magukat.

Eppen ebből azonban aligha lesz valami. A mostani tárlat után. Ha valamilyen külföldi körülmény ezen a tárlaton, ugyancsak furcsa fogalmi támadnak a magyar vendégszeretetről, lovagiasságról, meg miegyéb pohárköszöntős

babonákról. Bizony, a jó magyarnak eszébe sem jut lovagiaskodni. A zsebéről lévén szó. Így dokumentálja a holnap megnyíló nemzetközi tárlat

Ezzel a nemzetközi tárlatok történeténél ahhoz a fejezetéhez jutottunk el, amelyben művészeink egyáltalában nem művészi tanulság okáért rendeznek nemzetközi koncertet. Sőt majdnem az ellenkezőjéért. Azért, hogy a saját képeik minél előnyösebben érvényesüljenek. A nemzetköziesek arra jók, hogy üssék a dobót, csödsítsék a közönséget az ő, különben nem nagy érdeklődést vonzó portékáikhoz. Ismerjük föl a helyzetet teljes őszinteségében: itt más portékáról van szó. A Mücsarnok mostani rezsimjéről van szó ugyanis továbbá, nem a magyar művészet jobbairól. Ezek pedig csak portékáról tudnak. És minden céljuk: e portéka kelenődsége.

Csak körül kell nézni ezen a tárlaton, melyet a plakátok és a csütörtök esti katonazeneré csöditő reklámok bizonyára nemzetköziesnek fognak hirdetni. A szép, világos, látogatásra számító termekben egytől-egyig magyarok műveire szerénykednek (különös tekintettel a zsűrire, mely mindenható és egyetlenegy.) A külföldieket sötét, eldugott termekbe zsufolta a magyar vendégszeretet. Vagy a lovagiasság...?

Egyébként szeretve tisztelt piktor-felebarátain roppant nekikeseredéssel ránczígáltak képtől-képig a mai sajtó-vernissage-on (mellesleg: ezt az izléstelenséget is az új rendnek köszönjük; hogy tudniillik a kiállító művészek jelenlétével sulyosbítják azt a mi, igazán nem emberi idegeknek való feladatunkat, mely néhány óra alatt nyolcszázharminczhárom műtárgyról kényszerít beszámolnunk), mondom, nagy vala az ő keserűségük a rendezés miatt, mely minden tárgyat, minden művészi hatást oly bámulatos találékonyssággal kintott halálra.

En nem tudom kritizálni ezt a rendezést. Kritizálni ugyanis csak azt a tévedést lehet, amelyben van szisztéma. E tárlat agyonrendezésében azonban semmiféle szisztémát nem lehet fölfedezni. Közraktárakról nem lehet recenziót írni.

A raktárszerű izléstelenséget ismét egy vendégünk, még pedig figyelemreméltó vendégünk sinyli meg legjobban. Zügel professzor kollekcziójával éppen egy év óta üti a reklám dobját a Mücsarnok. Most, hogy végre megérkezett az illusztris vendég, egyetlen kis szobába gyömöszölték. Holott ezek a képek méretükkel és festésük módjánál fogva feltétlenül megkövetelik a mély perspektívát.

A szobrok elrendezésének módját az iskolában kellene tanítani, elrettentés okából. Az arisztikumnak azt a Kolumbusz-tojását nem is propagálom többé, hogy nem egy terembe, hanem dekoratív a képek közé kell elhelyezni a szobrokat. Hiszen annyszor elmondtam már. És olyan egyszerű ez, hogy a rendezőség nagyfőjei egy félszázad mulva sem tudják majd felfogni. De ez a mostani szoborterem a művészi telenségnek minden eddigi tobzódását felülmúlja. Itt már nem is lehet elrendezésről beszélni, még izléstelenről sem. A szobrok türelmetlenül egymásra vannak dobálva, gyöngédtelebbsül, mint valami Andrassy-uti díszműkereskedésben. Ezt viszont a belgák sinylik. Finom, értékes, pompás belgák.

Itt nem lehet más dolgunk, mint hogy gyengéden lefújuk a port néhány tárgyról, mely ebbe a raktárba tévedt, holott nem ide való. De meg-hitt, kedves belsőségekre (meghonosításra ajánlom ezt a szót az „interieur” helyébe) apró szobák falára, ahová órák gondja aggatja őket.

Kezdjük a magyarokon, ha már olyan nagyon kínálkoznak. Nem idevaló például ebbe a tárlatba — most így kell fogalmazni a méltányló kritikát — K o s z t a Józset értékesen egyéni képei. Sajnálunk kell Katona Nándort, a természetnek ezt az áhítatos remetéjét, amiért ide-tévedt a profánok közé. Egész kollekczióval jöttek el az erősek közül Márk Lajos és Perlmutter Izsák. Márk dolgai közül most a sárga

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatra valódi áldás gyomorba- és szék-szorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az orvosi gyomrot 2-3 óra alatt feljeseb rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

zsáner-figura gyönyörű föltjait szeretem legjobban, meg a nem egészen megoldott, de ritkamód érdekes nagy kompozíciót; egyik női portréja (229.) olyan előkelően reprezentatív, mint egy modernbe transzporált Velasquez. Perlmutter már régen láttuk ilyen erőben; vásárt ábrázoló képén mintha új feladatok izgalmát éreznék. Magyar-Mannheimert csak emeli a legjobb hollandusok szomszédsága, Zemplényi Tivardart egyik képe (202.) régi erejében mutatja. Mednyánszky, Herrer és Keményfi-nívón felüliek e tárlaton.

A fiatalabbak közül heves talentummal kíváncsok ki e keretből a mindig töprengő és minden stációján érdekesebb Pór Bertalan. Erővel teljes fiatalságuk Nyílasy Sándor, Vesztróczy Manó dolgai; Lechner Ödön, Székely Andor, Boem Ritta, Halász Elemer, Cserna Rezső, Kató Kálmán, Kalinyóda Kata kér figyelmet a fiatalság és a tehetség jogán.

Hogy e felületes seregszámában a közönség régebbi ismerőseit is elkönyveljük, kiállítottak: Jendrassik Jenő, Knopp Imre, Karlovszky Bertalan, Tull Ödön, Benczur Béla, Baditz Ottó, Balló Ede, Basch Gyula, Aggházy Gyula, Bosznay István, Bruck Miksa, Hegedűs László, Endrey Sándor, Déry Béla, Kézdi-Kovács László, Kacziány Ödön, Mihálik Dániel, Pállya Czelesztin, Paczka Ferencz, Nagy Vilmos, Nagy Zsigmond, Szenes Fülöp, Poll Hugó. És még nagyon sokan.

A szobor terem magyar részében meg kell állnunk Szamovolszky szobra előtt. Érdekes szobor. A témája kissé ponyvaizüen litterátus, de erről egy csomó plasztikai érték tereli el a figyelmet. Telcs Ede Szent-Lászlója érdekes stílus-törekvést hordoz; a legjobb, amit elmondhatok róla, hogy nem fog beleilleni a milienáris emlékmű eddigi elkészült borzalmi közé. Kisebb szobrai közül egy tanulmányfeje (213) a legmelegebb; némelyik portréja szinte közserűtlenül puha és a különben érdekes realiztikus keresésben formanyelvének egyéni értékeit áldozza fel. Több szoborral szerepel Ligeti Miklós. Magánczélokra készült munkáival, újabb vadászánereivel nem kell törődnünk; de van itt egy siremlék, amely Tóth Béláé. Ehhez volna közünk. És van okunk számunkra azt a perverzítást, mely egy brutális izomembert állít — Tóth Béla sírjára! A legszubsjektivebb idegember emlékéül. Ez azonban sokkal kisebb baj ennek az aktnak plasztikai stílusatlanságánál. Erről jobb nem beszélni.

Megkülönböztető felemlítést követelnek itt Murányi Gyula, Berán Lajos, Vágó Dezső, továbbá Liipola, Bethlen, Strobl Zsigmond és Lányi munkái.

A grafikai teremben egy pár csinos építészeti rajzsal találkozunk. A legérdekesebb Táray Lajos fantasztikus, érdekes anyagokban és konstrukcióban elgondolt architektónikus ábrándja.

Képek dolgában a müncheni Zügelén kívül, akiről elvitathatatlan, hogy robusztus és szinkultura híján is eminens festő-egyén, a hollandusok vannak legjelentősebben képviselve.

Ennek az érdekes nációknak mindenkor teljesen izolált volt a pikturája a többi Európától. Mint a cinquecentóban az olaszokétól, most a francziákétól éppen oly elszigetelten fejlődik a flamand művészet. Ezek a mostaniak szinte egyenes leszármazottjai a régieknek. Ha nem is Rembrandtnak, de: Jan Fytnek, Snydersnek, van der Weldenek és van Ostade-nak. Az elmélyedőknek, akiknek apró ecsetjük hegyén anynyi szeretet fért meg. Ezek a mostani Bosboomok, Maris-ek, Nitsen-ek, Bauer-ek és Breitner-ek is otthonülő emberek, akik naphosszat apró vásznaik fölé hajolnak, mint gyengéd kezű ötvösművészek. Az otthonnak ablakából szegnek vászonra egy-egy darab világot, házakat és tájakat, melyeket különös, félszeg és kedves intimításokkal élnek át és avatnak értékes művészi élménynyé. Az agg Israels is itt van, aki az apró hollandus-házak és szelmalmok vidékein

nagy próféta. Mi inkább poétaként ismerjük meg, nagyon finom, érzékeny lírikus gyanánt, aki ma is tud érdekelni. Egy öntudatlanabb, naivabb, magát inkább az ecset ihletére bizó és ezért értékesebb Carriere. Kivüle bizonyára Jacob Maris és Breitner a legjelentősebb hollandi vendégeink közül.

A belgák pikturájának már sokkal erőteljesebb képviselőivel találkoztunk, mint ezuttal. Csak tavaly is, a velencei belga házban, mely a most épülő magyar ház testvére. De a szobrászatuk itt is imponánsan erős. A szobrászatukat külön fejezet illeti.

Bárdos Artur.

(*) **Dr. Lulek Fery hangversenye.** Lehet, hogy ez is előítélet — tehát nem ostobaság — de bizalmatlanná és idegessé tesz, ha egy énekes a doktori czimmet és jelleggel ruhazza fel önmagát és ez az énekes hozzá még: éppen német. Gyönyörű dolog a kultúra és mégis: valami sudermanikus nyárs-polgárit, valami ridegen előirt marsrutát látunk fekdüni a „doktor“ betűi között és ezek a betűk azt mondják: jai, itt van megint a görcsös, éjszakázó tréning, az ösgermán alaposság, az áldott deutsche Häuslichkeit! És ásitunk egyet. Igen, egy fáradt, hosszú, elkényeszeredett ásitás, ez volna a legszelmesebb kritikája a mai dalestélynek. Szó sincs róla: dr. Lulek nem énekel rosszul, nem járt rossz iskolába és nem szemezte ki rosszul műsorának gyöngyeit. Nem lehet ráfogni, hogy: kontár és szegény jó magyar dalköltőink meghíznának az ő precíz és gondos szövegkiejtésétől. Mi hiányzik tehát belőle és miért nem hagy bennünket békén az ásitó inger? Miért; nem tudom. Melegség? — talán melegségre vágyunk és hiába? Nem tudom. Ha az ének melegsége csak a hangszálatnak egymáshoz való bizonyos közelségét, erősségük és vastagságuk egy fokát illusztrálná, akkor egyszerű az egész: szervi hibában szenved, tehát ne énekeljen, ha nincs rendben a torka. De kérdés: vajon igazán csak a gutturális fejlettség játékaról van szó és nem keil-e egész érzelmi világomnak zenekari kísérettel szolgálma ahhoz, nem kell-e minden idegemnek rezonálnia arra, ami a torkomból ének formájában szivárog ki? Kérdés: énekelheti-e Szigfriedet egy agg mózeshitű hordár, vagy egy hordár-lélek és jó Gretchen lesz-e valamelyik fűszerkereskedőnéből, ha a megfelelő hangkészlet bent is vijjog a szápadlásuk alatt? Kérdés: egyedül a sejtkepződés mikéntiének függvénye a hangom szépsége, vagy pedig a lelkem is együtt dalol; és kérdés: vajon nem lehetne-e egy kis rosszakarattal az anyag és erő fizikai problémáig elrugaszkodni ezen az istentelen vesszőparipán? De — hála isten — még nem tartunk ott. Egyelőre csak ott tartunk, hogy a titkos belső melegséget, a nagy lelki vulkánokat szerettük volna tüzből látni dr. Lulek mai intrádáján — és felsültünk. Hogy a torka-e a hibás benne, vagy a szíve — mindegy. Mindenesetre: nekünk száraz maradt a torkunk és a szívrünk, — a szívrünk, az megfagyott szegény.

k. m.

(*) **A Tatárjárás hetvenötödösöd.** A Vigszínházban ma adták a régi szereplőkkel, a régi pompás előadásban hetvenötödösöd a Tatárjárás. A közönség sokat mulatott és sokat tapsolta a szereplőket.

(*) **Felolvasás.** Az Izraelita Magyar Irodalmi Társaság ma este kezdte meg téli felolvasó üléseinek sorozatát. Az első felolvasó ülésen máris teljesen megtelt a Terézvárosi Kaszinó nagyterme előkelő közönséggel. Ágai Adolf a társulat alelnöke szívélyes szavakkal üdvözölte a megjelent közönséget ezen első felolvasó ülés alkalmából. Utána Alexander Bernát egyetemi tanár Spinoza, a híres zsidó filozófus műveit, életét és gondolkozását méltatta. A zajos tetszéssel fogadott magvas előadás után Váradi Antal olvasott fel a most száz esztendeje született Hugó-Bernstein Károlyról, ismertette az igen jeles és zseniális zsidó író életét, műveit. Előadását zúgó taps fogadta és kísérte.

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 8-6 méteres legújabb divatu minta gyapjuszövetekből mérték szerint készítek: finom öltönyt ... 21 frtért nagyon finom prima öltönyt ... 26

(*) **Hóféherke.** Pénteken, e hó 20-án eleveníti fel a Nemzeti Színház Bródi Sándor első színművét, a Hóféherkét, mely nyolcz évvel ezelőtt került először színre. A regényes színdarabot a szerző teljesen átdolgozta, különösen a második és harmadik felvonást, úgy, hogy a felújítás szinte premiérszámba vehető. A nyolcz év előtti bemutató szereplői közül a pénteki előadásban csak hárman vesznek részt: Rózsahegy Kálmán, aki a kis tiszteletes szerepében lépett fel először a Nemzeti Színházban, Gabányi Árpád, aki megtartotta az öreg tiszteletes és Rákosi Szidi, az orvos felesége szerepében. A többi szerep mind új kezekben van. A Hóféherkét Váradi Aranka, Helenát Paulay Erzsébet, a doktort Gál, a barátot Pethes, a fekete ruhás lányt Vizváry Mariska s a kövér urat Horváth Jenő, Balassa Imre szerepében a színház új tagja, Rajnay Gábor mutatkozik be. Az előadást szombaton és vasárnap megismétlik. A reprízig hátralévő estéken a színház legvonzóbb műsordarabjai kerülnek színre. Így holnap, kedden, a Francillon P.-Márkus Emiliával a czim szerepben, szerdára az Agglegények, az elmúlt repríz szereposztásában és csütörtökön Constantin abé, Ujházy Edével a czim szerepben.

(*) **Visszatérés Jeruzsálemből.** Donnay Maurice négyfelvonásos színműve, amelyet a Vigszínházban szombaton, e hó 21-én adnak először, a következő szereposztásban kerül bemutatásra: Michel-Góth Sándor, Andrée—M. Harmat Hedvig, Henriette-Judith—Góthné Kertész Ella, Suzame—P. Gazsi Mariska, Haendelssohn Lázár—Fenyvesi Emil, Emil—Vendrei Ferencz, Aubier—Balassa Jenő, Aubienné—Haraszthy Hermin, dr. Lurdau—Tihanyi Miklós, Vovenberg—Tanay Frigyes, Georges—Tapolcazi Dezső, Trevierés—Bárdi Ödön, Moissac—Győző Lajos, Kapitány—Harsányi Rezső, Afkler—Szerémi Zoltán, Afklerné—Varga Anna, Souchamp—Daika Balázs, Souchampné—Keő Anna, Inas—Kassai Győző, Szobaleány—Rozsnyai Ilona.

(*) **A besztercebányai színészek helyzete.** Egy hét előtt leégett a besztercebányai színház és a társulat hajlék nélkül maradt. Mezey Kálmán igazgató megtehetette volna, — a szükség kényszerítette, a törvény megengedi — hogy színek becsássa az embereit. Nem tette. Humánus érzése tiltakozott elene. A város színiügyi bizottsága, illetve elnöke, Csesznák Gyula polgármester, arra kérte a katolikus legényegylet elnökségét, hogy termüket a város által fizetendő díj mellett engedjék át az inség előtt álló színészeknek. A kérelmet a főtisztelendő atyák megtagadták, sőt egyikük — Bokor Alfréd theologiai tanár, hir szerint, kijelentette, hogy ha a színészek odajönnek, a lábát többé nem teszi a katolikus legényegylet helyiségeibe. Ez az eljárás önmagában viseli bírálását. A tanár uraknak jogában áll becsapni az ajtót a nyomorgók előtt, de azután ne tessék emberszeretetről prédikálni. A besztercebányai színiügyi bizottság és Mezey igazgató pedig jól teszik, ha gróf Apponyi miniszterhez fordulnak segítségért.

(*) **„A szerence fia“ jubileuma.** Drégely Gábor szatirikus komédiájának, „A szerence fia“nak pénteken, e hó 20-án lesz az első jubileuma, a 25-ik előadása. A 25-ik előadásán is Csontos Gyula játsza a szabólegényből lett minisztert. Holnap, csütörtökön és vasárnap este Salten kitünő három felvonása, „A tulsó partról“ kerül színre, szombaton megismétlik Földes Imréné, a 100-ik előadás küszöbén álló „A császár katonái“ című népszerű drámáját.

(*) **A Király-Színház hírei.** Rubens Pál népszerű, finom zenéjű operettje, a „Hollandi lány“ holnap, szerdán jut el második jubileumához, az 50-ik előadáshoz sikerének teljében. A jubiláris előadás is Pálmay Ilka és Petrás Sári játszzák a főszerepeket. A darab az 50-ik előadásán tul is műsoron van minden este, kivéve csütörtököt, amikor Jacobi és Martos operettje, a „Van — de nincs“ kerül színre. — Vasárnap, e hó 22-én kerül először színre a Király-Színházban délutáni előadásban Csiky, Pásztor és Mäder énekes vígjátéka, „A nagymama“, amelyet a Magyar Színház is nagy sikerrel ujtott föl. A darab czim szerepét természetesen ott is Blaha Lujza fogja játszani. Uj szereplő lesz mellette Szirmay Imre, aki nagy ambícióval tanulta be Örkényi ezredes szerepét. Ez az előadás is rendes árak mellett tartatik meg. — Szombaton délután három órai kezdettel Rákosi Szidi magániszíniiskolája növendékeinek előadásában „A piros bugyelláris“ című népszínmű kerül színre a Király-Színház színpadán. Erre az előadásra is renklivül olcsó (koronás) árakon lehet jegyet váltani.

Angol, francia és amerikai rendszerű KÉSZPÉNZÉRT félárban: ruháskodhatik minden ember finoman és elegánsan az országban Zélinger Samu elisorangu uri-szabónál

Magán ... 21-26 frt
Főtő vagy
Telikabát ...
Budapest, IV., (Belváros)
Magyar-utca 3. sz. I. emelet.
Kossuth Lajos-utca mellett

(*) „Mercadet“ Kolozsvárt. Balzac remek szatirája Kolozsvárra is eljutott. A nagystilű szelhámos tragikomikus története gondos előadásban a Királyhágón túl se tévesztette el hatását. A czimszerepben Kürthy György bebizonyította, hogy komolyan tanulmányozta és megértette Balzac-ot s a darab stilszerű rendezéseért is dicséret illeti meg.

(*) „A vitéz katona“ bemutatója. A bécsi Theater an der Wien-ben félsikerrel került színre Straus Oszkár „Der tapfere Soldat“ (A vitéz katona) című új operetteje, melynek szövegkönyvét Shaw „Hősök“ című műve nyomán Bernauer Rudolf és Jacobson Lipót írta. A zene nem forr fel a „Varázskeringő“ partitúrájával és a középszerű előadás nem emelte a hatását.

(*) Antoine pénzzavara. A nálunk is jól ismert Antoine párisi igazgató, amióta saját színháza vezetését az Odeonéval cserélte fel, súlyos pénzzavarokkal küzd. A berendezkedés nagy áldozatokat követelt, a színpadi sikerek elmaradtak s velük a közönség is. A megszorult igazgató egy lapban a közönséghez appellált. Mozgalom indult meg, hogy tömeges bérlet és gyűjtés által segítsenek rajta. Antoine ez ellen önérzetesen tiltakozik. Neki nem kell alamizsna. A sajtótól elnézést kér s azoktól a szerzőktől, akik a Theatre Antoine által lettek híressé, elvárja, hogy hálából darabjaikat az Odeonnak engedik át.

(*) A második Petőfi-matiné. A Petőfi-Társaság matiné-bizottsága vasárnap, e hó 22-én délelőtt 11 órakor, a régi képviselőház üléstermében (VIII., Sándor-utca 8.) rendezi a második Petőfi-matinét, melynek tárgysorozata a következő: Paulay Erzsé, a Nemzeti Színház tagjának szavalata; dr. Ferenczy József, a Petőfi-Társaság tagjának értekezése; Jeszenszky Nádai Ilona éneke; Szerémi Zoltán, a Vígsház tagjának humoros szavalata; Szávay Gyula, a Petőfi-Társaság tagjának költeménye. Jegyek Kilián Frigyes könyvekereskedésében (IV., Váci-utca 32.) kaphatók. Ülőhely 1 korona, karzatjegy 50 fillér.

(*) Csiky János dala. Tíz dal fekszik előttünk. Pajkosak, nyelgők, vagy bánatosan érzelmesek, vagy pedig szenvedélyesen tüzesek, de minden egyes taktusban színmagyarok Csiky János szerzője tiz dalt. Művészi készültséggel és meleg szívből merítve a nótáit. Endrődi Sándor, Erdős René, Temérdek, Pósa Lajos, Szász Emil, Parkas Imre versei ihlették meg s szolgáltak szövegül. Egyiket-másikat máris éneklék hangversenyteremben, színpadon, kabarédobogón s nem telik belé egy év és a Csiky János dala népszerűnek lesznek egész országukra. A tiz dal ára — énekhangra zongorakísérettel — együtt kötetben 10 korona.

(*) A Család tegnap megjelent számában ismét írunk néhány jelesével találkozunk. Báró Korányi Frigyes, egyetemi tanár befejezi népszerű hangon írt tanulmányát a tüdővészről, Szomaházy István és Csáth Géza novelláit, Gábor Andor és Hangay Sándor verset írtak, dr. Kacziány Géza, a magyar memoire-irodalom gazdagságáról számol be, Ruttkay György, a szerkesztő, vezető cikkben érdekes példával illusztrálja a krisztusi szeretet modern felfogását. A folyóirat rovatai (Emberek, Színházi napló, Jancsika megfigyelése) szoros kapcsolatot tartanak az élettel. A Család előfizetési ára egy évre öt korona. Szerkesztősége Erzsébet-körut 36.

(*) Karácsonyi vásár. Az Iparművészeti Társulat a muzeum által rendezett kiállítással kapcsolatban e hó 21-én, szombaton nyitja meg karácsonyi vásárját. Ez alkalommal a társulat szem előtt tartja, hogy a vásáron oly díszárukat árúsítsanak, amelyek karácsonyi ajándéknak alkalmasak. Különösen érdekesnek ígérkezik az Izabella főhercegnő védősége alatt álló háziipari egyesület csoportja, továbbá a magyar varrott és vert csipkék, bőrdíszmű-árúk, bronzok, ékszerek, ötvös-munkák, fonásos üvegek, Zsolnay-féle eozinok, majolikák és játékok stb. A vásár hétfő kivételével nyitva lesz hétköznapokon reggel 9-től este 7-ig, vasárnap pedig reggel 9-től délután 1-ig. Belépő-díj nincs.

(*) Bonboniere. A terézkörúti kabarében a nagy-sikerű novemberi műsor még csak három napig látható. Ennek keretében Hans Strick és Micka Mikun a müncheni Elf scharfrichter kabaré tagjai esténként frenetikus sikert érnek el.

(*) Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat választmánya e hó 19-én, pénteken délután öt órakor a városligeti műcsarnokban ülést tart. Az ülés tárgysorozatán szerepel a nemzetközi müncheni és velencei kiállítás ügye is, amelyeken a magyar művészek hivatalosan vesznek részt.

(*) Iparművészeti kiállítás. Az Iparművészeti Muzeum Üllői-úti palotájában e hó 21-én, szombaton érdekes kiállítás fog megnyitni. A muzeum ugyanis kiállította azokat a tárgyakat, melyekkel az utóbbi évek folyamán részint vásárlás, részint nagylelkű adományozás folytán gyarapodott a gyűjtemény. A kiállítást e hó 20-án délelőtt 10—1-ig és délután 3—6-ig mutatják be a sajtó képviselője.

(*) Gyermekek délutánja az Orfeumban. Silvester Schaffer, akinek népszerűsége folytonosan növekedik Budapesten és akinek látására messze vidékről felutaznak, holnap, csütörtökön délután ingyenesen fellép a szegénysorsu tüdőbetegek emberbaráti alapjának javára. Az előadásra különösen a gyermekek részvételét várják s a program a gyermekekre való tekintettel készült. Mivel a jegyek igen kereettek, azok sürgős megváltását ajánljuk. Jegyek a Szanatórium Egyesület irodájában (Lónyay-utca 47.) és az Orfeum jegypéztáránál kaphatók. Az előadás 3 és fél órakor kezdődik.

Nyilt - tér

É rovatban közzétételért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KALLAY ZOLTÁN
jogi szemináriuma
Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.
Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

GÖRVÉLYKÖR
asthma, köszvény, idült szív-, gyomor-, vese- és súlyos idegbajok (Tabes, Neurasthenia, Migraine, kezdődő Paralysis macacs bőrbetegségek (Lupus, Psoriasis, Eczema) legmegbízhatóbb gyógymódja a Vér-gyógyítás (Hemopatia), melyről szóló híradás és elme-zavar beálltát meg lehet akadályozni. Husz év óta több ezer nehéz betegnél fényesen bővült. E gyógymód megalapítójának

Dr. Kovács István fővárosi orvosnak
rendelő intézete van
Budapest, V., Váci-körut 18. l. em.
Rendelés naponta 9—1-ig és 3—6-ig,
Levélbeni megkeresésre válasz. — Meghívásra intézetben kívül és a vidéken is kezel.

Alapított 1843.
The Mutual
New-Yorki életbiztosító-társaság.
Tisztán a kölcsönösség elvén alapszik. Részvényesek nincsenek. Elfogad biztosításokat az ember életére különböző módokat szerint. Legliberálisabb feltételek.
Összvagyon 1907. decz. 31. ... Kor. 2,438,814,691—
Biztosítások állománya 1907. december 31. ... : 7,169,298,051—
Díjbevétel 1907. decz. 31. ... : 278,583,978-78
A biztosítottak között 1908-ban fofoztásra kerülő nyoromények 4,015,654—
Vezérképviselet Magyarország és a Kelet részére:
Budapest, VI., Andrassy-ut 20.

FŐVÁROS.

(*) A kereskedelmi miniszter és a fióküzletek. Az 1884. évi XII. t.-cz. 45. §-a értelmében iparos engedélyhez nem kötött iparnál ugyanazon községben több állandó üzleti helyet tarthat, amelyeknek mindegyike bejelentendő az iparhatóságnak. Ezt a rendelkezést mindeztideig úgy magyarázták, hogy ha az iparos, vagy kereskedő Budapesten más iparhatóság területén nyit fióküzletet, ebben az esetben annál az iparhatóságnál, amelynek területén azt nyitja, teljesen oly eljárást kell követnie, mintha új iparágat indítana meg. A kereskedelmi miniszter ma leiratot intézett a fővároshoz, amelyben az eddigi felfogással szemben annak a gyakorlati fölfogásnak ad kifejezést, hogy habár a főváros területe közigazgatási szempontból 10 kerületre, illetve 10 iparhatósági területre van felosztva, a maga egészében mégis egy egységes község és ez alapon, ha valamely budapesti iparos a már létező üzlete mellé még más állandó üzlethelyiséget is nyit, ezt az ipartörvény értelmében csupán bejelenteni köteles.

(*) A csekk- és klearingforgalom. A közgyűlés már régebben elhatározta, hogy belép a postatakarékpénztár klearingforgalmába. Ez a határozat még nincs jóváhagyva, de a tanács már utasította a számvevőseget egy újabb tervezet kidolgozására, amely az új rendet a közigazgatás minden ágára kiterjeszti. Ezt az újítást a tanács 1910. január elsején akarja életbeléptetni.

(*) A munkásközvetítő Intézet segélyezése. A főváros ipariügyi bizottsága ma délelőtt Faller Ferenc tanácsos elnöklésével ülést tartott, amelyen a kereskedelmi miniszter leiratát tárgyalták az állami munkásközvetítő intézet segélyezése dolgában. A főváros ugyanis éveken át 10.000 korona évi segítségben részesítette az állami munkásközvetítő intézetet. 1906-ban is fel volt véve ez az összeg a költségelőirányzatba, azonban a miniszter elfelejtette kérni. 1907-ben és 1908-ban akadálytalanul megkapta az összeget. Ez év elején a miniszter kérte az elmaradt részlet kiutalványozását és egyúttal a segítségnek folytatódó megszavazását. A közgyűlés mind a kettőt megtagadta. A miniszter nemrégiben leiratot intézett a fővároshoz, amelyben kérelmét megújítja. Ezt a miniszteri leiratot ma tárgyalta a főváros ipariügyi bizottsága, amelyben az ügyosztály azt az előterjesztést tette, hogy mindkét irányban teljesítsék a miniszter kérelmét, mert az 1906-iki segítség kiutalványozása csupán formai okokból maradt el, a jövőben való segélyezésre pedig az intézet mindenképen érdemes. Igaz ugyan, hogy működésében némi csökkenés állott be, különösen a képesített munkások közvetítése terén, de a nem képesített munkások közvetítése tekintetében emelkedést mutat és ezenfelül is elismerésre méltó szociális tevékenységet fejt ki. A bizottság egyhangulag hozzájárult az ügyosztály előterjesztéséhez.

(*) Árlejtés hófuvarozó fogatokra. A főváros tanácsa nyilvános árlejtést hirdet a köztisztasági hivatal részére az 1908/9. téli évszakban szükséges hófuvarozó fogatok biztosítására. Akik erre a szállításra vállalkozni akarnak, írásbeli ajánlataikat f. évi december 3. napjáig adják be Rényi Dezső tanácsnokhoz (Központi Városház 1. em. 131.).

(*) Az új lakásbérleti szabályrendelet. Azt a jogbizonytalanságot, mely a budapesti lakó és háziura között lévő viszonyt oly sok esetben szinte elviselhetetlenné teszi s mely annyi felesleges és költséges pörlekedésnek, surlódásnak oka, még fokozza az is, hogy a lakóknak nincs birtokában az a lakásbérleti szabályzat, mely a háziur és lakó egymással szemben fennforgó jogait és kötelezettségeit megállapítja. Ezen az égető hiánynon segített most a Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) könyvkiadó-hivatala, mikor áttekinthető, könnyen kezelhető alakban, jegyzetekkel és magyarázatokkal kísérve, kiadta egy kis füzetben a főváros törvényhatósági bizottsága által elfogadott Budapesti új Lakásbérleti Szabályrendelet tervezetét. A minden budapesti lakosnak nélkülözhetetlen kis

SZÉN, koks, briket,
összes gazdasági,
antracit ipari és házi célokra
Telefon: Detall 26-27. 75-26, Engros 164.

27701

Radnay Károly
BUDAPEST, Váci-körut 78. szám.
Sürgönyozalm: ANTRACIT BUDAPEST

könyvecske ára 60 fillér; kapható minden könyvkereskedésben.

(A kávéházi sütemények. A Budapesti Kávéipartársulat kérvénnyel fordult a tanácshoz, melyben sérelmesnek mondja a kávéokra a sütőipar gyakorlásáról szóló szabályrendeletnek azt a rendelkezését, hogy kávéházakban a sütemények összefogdosásának és megropogtatásának elkerülése végett csak annyi süteményt szabad a vendég elé tenni, amennyit rendel és elfogyaszt. Kéri az ipartársulat, hogy ezt a rendelkezést helyezze hatályon kívül és legfeljebb csak arra kötelezzék a kávéoskat, hogy a süteményösszefogdosás tilalmát jelző táblákat függeszsenek ki helyiségükben. A tanács a főorvostól kért véleményt, aki a kérelem elutasítását ajánlja, mert a kérdéses szabályrendeleti intézkedésre közegészségi szempontból szükség van. A kerületi előjárók a főorvos kérésére tárgyalták az ügyet, szintén a kérelem elutasítása mellett foglalnak állást s hozzájárulnak a főorvos javaslatához. Egyben pedig elhatározzák, hogy a szóbanforgó rendelkezés megtartását a vásárlófelügyelőkkel ellenőriztetni fogják és azok ellen a kávéosok ellen, akik a süteményt kosarakban a vendégszalonokon tartják, a kihágási eljárást megindítják.

(Kiházasítási alapítvány. A főváros tanácsa az „Abeles Josefa kiházasítási alapítványa” című alapítványnál rendelkezésre álló 980 koronás kiházasítási adományra pályázatot hirdet. A kiházasítási adományt első sorban néhai Abeles Josefával vérségi összeköttetésben álló hajadonnak kell adományozni. A pályázatokat december hó 15-ig kell beadni a főváros tanácsai iktató hivatalában.

8 UJ SZÓ...

„ALTVATER”

GESSLER

BUDAPEST.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Sajtópör a Zoványi-ügy miatt. Az állásától felüggesztett Zoványi Jenő sárospataki teológiai tanár ügyével kapcsolatban Radácsy György teológiai tanár, gazdasági elnök sajtópört indít — sárospataki tudósítónk jelentése szerint — a Zoványit védelmező tanárok ellen. Ezeknek egyike Radácsyról, aki Zoványit irodalmi tisztességtelenséggel vádolta, azt írta, hogy az irodalmi tisztességről nem adhat leckét az, aki, mint Radácsy, 28 év előtt előfizetési pénzeket vett fel tudományos művekre, amelyek mind máig nem jelentek meg. A másik cikk Radácsyt, mint a sárospataki főiskola több milliós vagyonának kezelőjét vétkes könnyelműséggel vádolta azért, mert a főiskola egy nagy 2000 holdas birtokát, amely az Alföld legtermékenyebb részén fekszik, versenytárgyalás nélkül, kéz alatt, 20 évre holdanként pottom áron, 12 koronáért adta bérbe, amikor kellő körültekintéssel legalább is 30 koronát lehetett volna holdanként a bérletért kapni. Radácsy kijelentette, hogy a két rendbeli állítást rágalomnak minősíti és sajtópör útján szerez elégtételt magának.

Zoványi fegyelmi ügyében a Dunamelléki egyházközség Szóts Parkas teológiai tanárt és Benedek Sándor közigazgatási bírót küldötte ki vizsgálóbíráknak. A vizsgálat befejeztével a fegyelmi ítélet december hó közepére várható.

§ A Budapesti Ügyvédi Körben e hó 19-én dr. Nagy Dezső ügyvéd fog előadást tartani ezen a címen: „A budapesti központi járásbírószervezete és épülete”. Az ülésen vendégeket is szívesen látnak.

§ Lázítás a képviselőház ellen. A múlt év június 22-én Sátoraljai helyen nagy szocialista tüntetést rendeztek az ottani munkások. Az esti órákban egy nagyobb csoport munkásember gyülekezett a szocialdemokrata párt helyisége előtt. Weinberger Sándor joghallgató, a párt titkára hosszabb beszédet intézett a tömeghez s a többek között azt mondotta, hogy a képviselőházat romba kell dönteni. A sátoraljai helyi ki. ügyészség a beszédben a büntető törvénykönyv 173. §-ába ütköző lázítást látott és ezért a szónokló párttitkár ellen ily értelmű vádat emelt. A kir. törvényszék megállapította, hogy a vádlott Weinberger Sándor nyilvánosan az alkotmány egyik alapintézménye, a parlament ellen lázította a tömeget

és ezért hat havi államfogházra ítélte. A kassai kir. tábla a vádlott büntetését egy évi államfogházra emelte fel. A kir. Kuria Bernáth Géza elnöke alatt ma dr. Weisz Ödön védő felszólalása után elutasította a vádlott által benyújtott semmisségi panaszokat.

§ A dánosi bűnpör a Kurian. Mint már tegnap jeleztük, a királyi Kuria negyedik büntető tanácsa ma kezdte meg annak a vérfagyasztó rablőgyilkossági bűnpörnek tárgyalását, melyet Surányi Ignác — más néven Sztójka Bajka cigányvajdá-nak feketebőrű haramiái követtek el a dánosi utszéli csárdában. A bűnpör részletei, melyek teljes öt hétig foglalkoztatták a pestvidéki esküdtbírószéket, ismeretesek. A banditák rabolva, gyilkolva s gyújtogatva vonultak át Pest vármegyén s Dánoson meggyilkolták Szarvas István csárdai gazdát és feleségét, továbbá a házaspár Teréz nevű fogadott leányát, akin baromi erőszakot tettek. Végül fejszecsapásokkal leterítették a hajnaltájban betoppán Tabányi Mihály uradalmi tejeskocsist. Az esküdtbírószék a tizenkét vádlott közül a főbűnösöket életfogytig tartó s részint tizenöt évi fegyházra ítélte. A benyújtott semmisségi panaszok tárgyalására három napot szentelt a Kuria negyedik tanácsa, mely a következőképpen alakult meg. Elnök: Sebestyén Mihály, előadó: Deák Péter. Szavazó bírák: Bohumitzky Ödön, Szóts Ákos, Garami Jenő, Dogariu Tamás, Onaciu Sándor, Bucz Lajos. Pötbíró: dr. Haupt Albert. A vádat dr. Vargha Ferencz koronaügyész-helyettes képviseli. Az előadó bíró részletesen ismertette a pör anyagát s különösen kiemelte derék csendőrségünk működését, akiknek önfeláldozó hősie magaviseletének köszönhető, hogy a tettesek hurokra kerültek. Pelle Imre vacsi és Fogarassy Gyula téglási őrmestereket illeti az oroszlanrész — mondotta az előadó — hogy a szélrózsa minden iránya felé menekülő karaván nem kerülte el az igazság suitó kezét. A tárgyalást holnap folytatják.

§ Egy válópör aktáiból. Kövér Gusztáv szolnokmezei földbirtokos, Odescalchy Ainka hercegnő válófélben lévő férje 1906. évben egy Holub Mária nevű nővel hamis név alatt volt bejelentve, mivel mint feleségével közös háztartásban hónapokon át Budapesten élt, amiért a hercegnő panaszára a rendőrség kihágási eljárást indított ellene hamis név bejelentése miatt. A főkapitányság a házmaster vallomása alapján felmentő ítéletet hozott. A belügyminiszter azonban az észlelt szabálytalanságok miatt az ítélet megsemmisítésével új eljárást rendelt el. Az eljárás során a főkapitányság, miután Kövér Gusztávnak személyazonossága s a hamis bejelentés ténye számos tanu vallomásával kétségtelen módon megállapította, a bejelentési törvény alapján tiznap elzárásra, átváltoztatható 50 korona pénzbírságra ítélte a vádlottat. Ezen ítélet ellen Kövér védője a közigazgatási bírósághoz felebezett, amely azon indoklással, hogy a hamis bejelentési lapot nem Kövér, hanem egyik barátja kávéházi mulatozás közben és mámoros állapotban diktálás után írta, a vádlottat felmentette. Ezen ítélet ellen a hercegnő képviselője a belügyminisztériumhoz felebezett, amelynek kihágási tanácsa a főkapitányságon tegnap kihirdetett ítéletével a közigazgatási bíróság felmentő ítéletének megváltoztatásával a vádlottat büntetésnek mondotta ki a hamis névbejelentés kihágásában és 3 napi elzárásra, átváltoztatható 50 korona pénzbüntetésre ítélte.

Angol-kór.

Ama kiváló és koncentrált táplálék, a mely a SCOTT-féle Emulsióban foglaltatik, táplálja a csontokat, s azokat keményekké és egyenesekké teszi. E szer hatása alatt a csontokat körülvevő hus egészséges és szilárd lesz.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer végigjegyét — a halászi — kérjük figyelembe venni.

Az általános egészség a SCOTT-féle Emulsió

hatása alatt rohamosan javu és az angolkóros gyermekek ép oly rózsás és viruló arcszínűek, mint az egészségesek. Az orvosok állandóan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsió

használatát.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 f.

Kapható minden gyógyszerárban.

KÖZGAZDASÁG.

Felszámoló szövetkezet. A Budapesti Merkantil-Bank mint szövetkezet december 1-én rendkívüli közgyűlést tart a szövetkezet felszámolásának kimondása és három felszámoló választása tárgyában. A szövetkezet 1907-ben alakult. Igazgatósága: Schöber Károly (alelnök), dr. Székely Ádám, dr. Dolleszó János, dr. Wehner József, dr. Cserna Endre (vezérigazgató).

Fizetéseketelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéseketelenségeket közli: Frey L. és társa, Első szlovéniai rizsszalma, seprő- és keféipar, Eszék; — Karpelesz Testvérek kereskedőcége, Kuniélegyháza.

Hatvány József felolvasása a munkásbiztosítás reformjáról. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége csütörtökön, november 19-én délután négy órakor nagy választmányi ülést tart, amelyen Hatvány József tart előadást a munkásbiztosítás reformjáról. Ugyanez alkalommal tárgyalják az ipartörvény tervezetéről készült határozati javaslatot és az iparosok és kereskedők választási ligájának alakítására vonatkozó indítványt. Hatvány József felolvasása iránt nagy az érdeklődés.

A részvényeserfőzde közgyűlése. Az Első Magyar Részvényeserfőzde ma tartotta Gomperz Károly elnöke alatt 41-ik évi rendes közgyűlést. Az igazgatósági jelentés szerint a múlt évről áthozott 45.010 korona 17 fillérel együtt 841.327 korona 02 fillér áll a közgyűlés rendelkezésére. Az igazgatóság azt indítványozza, hogy ebből az összegből 600.000 koronát fizessenek ki a részvényeseknek, részvényenként 200 koronát, javadalmazásokra 143.337 korona 03 fillért, a segélyalap további emelésére 30.000 koronát, a nyugdíjalap gyarapítására 20.000 koronát, míg a fennmaradó 47.989 korona 99 fillért új számlára írják elő. A közgyűlés az igazgatóság indítványait elfogadta, a felmentvényt megadta és a kisorsolt három igazgatósági tagot: Glück Frigyes, Gundel Jánost és Németh Tituszt újból egyhangulag megválasztotta, mire a közgyűlés véget ért.

Csavar-kartel? Hogy a nagyobb csavargyarak meglehetősen egyöntetűen szoktak eljárni a közszállításoknál, azt tudjuk a tapasztalásból. Most aztán az is ismertté lett, hogy öt kisebb csavargyár is egyesült — magyarán: kartelt kötött — hogy a Máv. szállításainál annál hatásosabban léphessenek föl. Szóval, egy kissé meg akarják drágítani a csavart. Pedig ennek a mozgalomnak nincs létjogosultsága. Az érdekelt gyárosok tudhatják, hogy oly nagy tömegszükségletnél, mint a csavarárak, a Máv. megosztva szokta biztosítani szükségletét és a nagy gyárak mellett kisebb-nagyobb rész járt a csekélyebb produkciójú üzemeknek is. Az Első magyar csavargyár r.-t., Kaszab és Breuer, Szenes Ignác, Aigner és Fábán és az Archimedes csavargyár a Máv. csavarszállítói. Nem szállítók még a soproni és pozsonyi csavargyarak és a budapesti Ferrum csavargyár. Nem tudjuk tehát, melyik az a szövetkező öt gyáros, de alig hiszszük, hogy hosszú életű legyen egyesülésük.

A világ gabonatermése. Hogy a Bromhall által kiadott s Európaszerte tekintélynek elismert „Corn Trade News” világtermés-beclése a földmívelésügyi minisztérium által összeállított terméseredmények helyességét igazolja, amennyiben a kétféle beclés csak az árpa és zabnál mutat számottevő eltérést. Ez is csak azért származott, mert még Bromhall egyes államokra nézve biztos tájékozást nem nyerhetett az összes eredmények tekintetében. Az összehasonlítás, a megfelelő kiegészítési keretekben, a következő millió métermázsákban:

Bromhall beclése október hó végén	a magy. földm. min. beclése aug. végén	külön- bözeti százalék
Buza 837.70	845.75	0.90
Rozs 387.23	395.61	2.10
Árpa 319.83	343.15	6.30
Zab 576.86	598.50	3.60

A tengertermés eredményeit Bromhall még nem tette közzé, ellenben Beerboom november hó 13-án a legfontosabb államokra nézve közel 880 millió métermázsára becsüli a tengerihozamot. Ezen mennyiséghez számítva azon államok termését, amelyek a kimutatásban kitüntetve nincsenek, ugyancsak csekély a különbözet az augusztusi becléssel szemben.

G.

Merkantil-rendkívüli kérésének ki-
tárgyában.
Ágá: Scho-
n, dr. Do-
erna Endre

Övédegy-
li: Frey L.
- és kefe-
kedőczég,

ásbiztosítás
zágos Sző-
lutan négy
elyen Hat-
tás reform-
partörvény
és az ipa-
alakítására
felolvasása

ő Magyar
z Károly
t. Az igaz-
áthozott
korona 62
igazgató-
összegekből
nyeseknek,
mazásokra
rábbi eme-
arapítására
korona 99
az igazga-
nynt meg-
gót: Glück
uszt újból
gyűlés vé-

argyarak
a közszál-
most aztán
vargyár is
gy a Máv.
enek föl.
a csavart.
gosultsága.
nagy tö-
Máv. meg-
s a nagy
a cseké-
ő magyar
es Ignác,
vargyár a
a soproni
ti Ferrum
a szövet-
sszu életü

hall által
ert „Corn
ivelésügyi
ények he-
csés csak
ést. Ez is
egyek ál-
hetett az
asonlítás,
következő

külön-
bözeti
százalék
0.90
2.10
6.30
3.60

még nem
hó 13-án
millió mé-
mennyi-
melyek a
sak cse-
szemben.

Textilgyári hírek. A székelyudvarhelyi Textilgyár R.-T. 150.000 korona alaptőkével (750 darab 200 korona névértékű részvény) fog megalakulni. A részvényalírási határidő: december 31 és az alakuló közgyűlést január 5-én tartják Székelyudvarhelyen. Az alapítók: Ugron Ákos főispán, dr. Sebesi János alispán, dr. Paál Árpád vármegyei főjegyző, Solymossy Endre képviselő, Flórián Kristóf kereskedő, Gábor Márton kereskedő, Gotthán János polgármester, gróf Mikos János plébános, dr. Valentik Ferencz vármegyei főügyész, dr. Mezey Ödön orvos, dr. Imreh Domokos kórházigazgató, Riemer K. Gusztáv fegyvergyáros, Paschek Viktor takarékpénztári főkönyvelő és Barcsay Károly kereskedő. — Kulán Fejes és Nagy közkereseti társaság Gyapufonó- és szövőgyárát részvénytársasággá alakítják át. A részvénytőke egy millió korona lesz. Az új vállalat vezetője egész Bács megyében előadásokat tart, melyeken textiliparunk fejlesztésének szükségességét ismerteti. Az új társaság részvényeinek jegyzésében részvesz Bács megye nagybirtokossága, Fernbach Károly főispán az élén, továbbá Fernbach Péter, Zombor város és dr. Balogh Ernő, a verbászi kerület képviselője. Bács megye majdnem minden községe jegyeztet több-kevesebb részvényt. Az alakuló közgyűlés még e hó folyamán meglesz. A gyár, mely eddig 400 orsóval és 20 szövőszékkel dolgozott, üzemet a részvénytársaság megalakulása után 3000 orsóval és 50 szövőszékkel bővíti ki és a kikészítést is ennek megfelelően nagyobbitja.

Somogy vármegye közpénzei. Somogy vármegye állandó választmánya nemrégiben foglalkozott a vármegye és a gyámpénztár pénzeinek elhelyezésével. Erre vonatkozólag összesen nyolcz pénzintézet tett ajánlatot a megyének. Az állandó választmány azt javasolja a megyei közgyűlésnek, hogy a megye és a gyámpénztár pénzeit a következőleg helyezze el: a Somogy megyei takarékpénztárnál, a Kaposvári takarékpénztárnál, a Gazdasági és ipari takarékpénztárnál (Kaposvár) és az Országos központi hitelszövetkezetnél alaptőkéjük 70 százaléka erejéig 4% százalékos kamatra; a Somogyvárosi takarékpénztárnál alaptőkéjük 70 százaléka erejéig 5 százalékos kamatra; a Marczeli takarékpénztárnál az alaptőke 60 százalékaig 4% százalékos; a Csurgói takarékpénztárnál az alaptőke 50 százaléka erejéig 4% százalékos kamatra; a Nagyatádi takarékpénztárnál az alaptőke 50 százalékaig 4% százalékos. Megbizta az állandó választmány az alispánt, hogy belátása szerint helyeztessen el Somogyvármegye pénzéből egyuttal még a Nagyatád járási takarékpénztárnál és Barcs-drávavidéki takarékpénztárnál alaptőkéjük 50 százaléka erejéig 4% százalékos kamatra. A Szigetvári takarékpénztár ajánlatát nem vehette figyelembe az állandó választmány, mivel ez a nyújtandó kamatot a bankkamatlábtól tette függővé, már pedig a megye csak konkrét ajánlatokra reflektálhat. A felmondási határidőre vonatkozólag a választmány a következő feltételek meghatározását javasolja a vármegyei közgyűlésnek: 10.000 koronáig a felmondás szükségtelen; 20.000 koronáig az előleges felmondási idő 8 nap; 40.000 koronáig 14 nap; ezen felül pedig az illető pénzintézet alapszabályai a mérvadók. Egy hónapon belül egy intézet legfeljebb 70.000 korona visszafizetésére kötelezhető. A megye pénzeinek elhelyezése tárgyában a vármegyei közgyűlés határoz.

A „Gresham” 60 éves jubileuma. A „Gresham” életbiztosító társaság október 9-én ünnepelte fennállásának 60-ik évfordulóját a londoni Metropoleszállodában, melyen a társaság 120 tisztviselője résztvett. Charles H. Hanson, a társaság elnöke, megnyitó beszédében a nagy társaság szeplőtlen múltjára utalt, melyre vezetői és tisztviselői egyaránt büszkék lehetnek. A „Gresham” működését az idők folyamán nemcsak saját hazájára, hanem az egész civilizált világra terjesztette ki, ahol a társaság a különböző államok külön-külön követelményeinek megfelelően volt kénytelen. 60 éves fennállása óta a „Gresham” kerek 32 millió fontra (768 millió korona) rugó óriási összeget vett be díjak fejében és 24 millió fontot (576 millió koronát) esedékes kötvények után fizetett ki biztosított feleinek. Amellett még további 10 millió font tőkével (240 millió korona) rendelkezik jövőbeni kötelezettségei fedezésére. Ily sikerek a „Gresham” összes tisztviselői kar szorgalmának, hűségének és odaadó munkásságának az eredménye és a hivatalnokokat a legmelegebb elismerésre és köszönetre érdemesíti. A „Gresham” vezérigazgatója, Scott James H., köszönetet mondott az elnök által a tisztviselők irányában kifejezett elismerésért, kijelentve, hogy ők mint eddig, ezentul is legjobb törekvésüket a „Gresham” fellendítésének és virágzásának fogják szentelni.

A Pénzintézetek Országos Szövetségének közgyűlése. Mint már jelentettük, a Magyar Pénzintézetek Országos Szövetsége november 29-én tartja az évi közgyűlést, mely minden tekintetben rendes lefolyásnak ígérkezik. Akadnak ugyan bizonyos oldalról tendenciózus hangok, melyek elnökválságot szeretnének előidézni, azonban a szövetség kötelékébe tartozó komoly vidéki pénzintézetek nem ülnek fel az ugratásnak s bizonyos, hogy a szövetség vezetőségében semmiféle változás nem lesz. Nincs is rá ok.

Csöd. A kereskedelmi és váltótörvényszék a mai napon Pallós és Társa budapesti bej. czég (V., Honvéd-u. 4. szám) tagjai: Pallós Zsigmond és Fischer Antalné, Preslmayer Hulda kereskedők ellen a csődöt megnyitotta és kinevezte csődbiztossá Genthon Ferencz kir. törvényszéki bírót, tömeggondnokká dr. Liedermann Frigyes budapesti ügyvédet, tömeggondnok-helyettesé dr. Gonda Henrik fővárosi ügyvédet. A követelések bejelentésének határideje 1908. december 31-ike, felszámolási tárgyalás 1909. január 28-án, a választmány megválasztása pedig 1909. január 30-án lesz.

Az „Anker” biztosító forgalma. Az „Anker” élet- és járadék-biztosító társaságnál 1908. október havában benyújtott 793 ajánlat 6,364.092 K biztosított összegre és kiállított 739 kötvény 5,614.843 K összegre. Díjak fejében bevett a társaság 1,894.221 K-át és elhalálozás folytán kifizetett 453.986 K-át. A január-október havi időszak alatt benyújtott 8426 ajánlat 60,971.733 K-ra és kiállított 7502 kötvény 54,037.054 K-ra. Ugyanezen időszakban díjakért 16,234.891 K-át vételezett be a társaság, halálesetek és elérés folytán pedig 13,137.225 K-át fizetett ki. A társaság vagyona 1907. december 31-én 174 millió K, biztosítási állomány 538 millió K, halálozások és esedékessé vált elérési biztosítások folytán a társaság fennállása óta 338 millió K fizetett ki.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, november 17.

A készáru piaczon ma kifejezetten szilárd volt az irányzat. Kielégítő kínálattal szemben a mal-
mok elég jó vételkedvet mutattak és mérsékeltan drágábbra tartott ajánlatokat is szívesen fogadtak. Így aztán meglehetősen élénk forgalom fejlődött ki, melynek folyamán mintegy 35,000 mm. buza kelt el, eleinte a tegnapiaknál 20 fillérrel, később 10 fillérrel drágább árakon. A legdrágább eladási ár **26.70 korona** volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 23.50 korona, 75 kilós bácskai buzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs és árpa változatlan, zab szilárd, tengeri tartott. Forgalomba került: 800 mm. rozs, 20.60—21.10 koronás árakon, az utóbbi ár 3 óra, 200 mm. árpa, 15.80 koronás áron és 400 mm. zab, 16.55—17.10 koronás árakon. — A határidő-piaczon a mai üzlet viharosan indult meg; az irányzat nagyon szilárd volt, a tegnapi zárlatnál jóval magasabb jegyzések mellett az első 10 perczben rendkívül élénk forgalom fejlődött ki; később azonban nyereségi realizálásokra csendesedett a hangulat. Mivel aztán a realizálások egyre nagyobb arányokat öltöttek, lanyhult az irányzat és meglehetősen csökkentek az árfolyamok. Később valamivel jobb vételkedv kezdett mutatkozni, ez azonban nem sokáig tartott, mert a meteorológiai intézett prognózisára, mely szerint az idő enyhülése várható, újra tulsulyra került, a realizálások által előidézett kínálat. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen csak kevés eltérés mutatkozik az árfolyamokban, nevezetesen az áprilisi buza hat fillérrel, az októberi buza csak két fillérrel, az áprilisi rozs nyolcz fillérrel, az áprilisi zab két fillérrel, a májusi tengeri négy fillérrel gyöngült.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	25.60—26.05
"	76	25.05—25.45	80	25.75—26.15
"	77	25.25—25.65	81	25.90—26.20
"	78	25.35—25.80	82	—
Fejérmegyei uj	75	—	79	25.40—25.80
"	76	24.85—25.15	80	25.55—25.90
"	77	25.05—25.40	81	—
"	78	25.15—25.45	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	25.25—25.55
"	75	—	79	25.50—25.90
"	76	24.95—25.25	80	25.65—26.—
"	77	25.15—25.45	81	—
Bánsági uj	74	—	78	25.80—25.65
"	75	—	79	25.55—25.95
"	76	25.—25.30	80	25.70—26.05
"	77	25.20—25.55	81	25.85—26.10
Bácskai uj	74	—	78	25.35—25.80
"	75	—	79	25.60—26.05
"	76	25.00—25.45	80	25.75—26.15
"	77	25.25—25.65	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	20.60—20.90
középmínőségű uj	—	—	—	20.40—20.50
Árpa takarmány I.-rendű	—	—	—	16.20—16.40
II.-rendű	—	—	—	15.80—16.10
Köles	—	—	—	13.75—14.—
Zab I.-rendű	—	—	—	16.80—17.10
II.-rendű	—	—	—	16.40—16.80
Tengeri belföldi uj	—	—	—	13.80—14.40
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A készáru piaczon elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80.5 kg. 26.70 korona, 500 mm. 80 kg. 26.70 korona, 200 mm. 80 kg. 26.50 korona, 500 mm. 80 kg. 26.70 korona, 130 mm. 80 kg. 26.50 korona, 1600 mm. 79.5 kg. 26.50 korona, 300 mm. 79.5 kg. 26.20 korona, 400 mm. 79.3 kg. 26.30 korona, 1200 mm. 79.5 kg. 26.— korona, 700 mm. 78 kg. 26.— korona, felső, 1000 mm. 79 kg. 26.70 korona, 500 mm. 79 kg. 26.70 korona, 200 mm. 79 kg. 26.40 korona, 100 mm. 79 kg. 26.30 korona, felső, 600 mm. 78 kg. 25.70 korona, felső, üszkös, 2000 mm. 78 kg. 26.— korona, 100 mm. 79 kg. 26.— korona, felső, 60 mm. 75 kg. 26.— korona, 60 mm. 78.1 kg. 25.50 korona, 500 mm. 77 kg. 25.— korona, felső, üszkös.

Fejérmegyei: 200 mm. 78 kg. 26.10 korona, 200 mm. 78.5 kg. 25.95 korona, 1100 mm. 78 kg. 25.95 korona, 300 mm. 77.5 kg. 26.10 korona, 300 mm. 78 kg. 26.10 korona,

Pestvidéki: 800 mm. 80 kg. 26.30 korona, 300 mm. 79 kg. 26.30 korona, 750 mm. 80 kg. 26.20 korona, 500 mm. 78 kg. 26.15 korona, 200 mm. 76.5 kg. 25.80 korona, 565 mm. 75 kg. 25.— korona, üszkös.

Az általunk

Monaszterly és Kuzmik utódai

czégtől vett üzlet

teljesen feloszlik

és az összes áruk és pedig confectió, plüschköpenyek, színházi-köpenyek, kostümök, szörmeconfectiók, gyapjukelmék, selyemárúk, csipkék méltányos árban eladotnak Szövetmaradékok minden árban!

Selyem alszoknyák minden színben 5 frt 50 krajczár.

Hilfreich Leon és Tsa
1V., Váczi-utca 12. szám.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkladó Részvénytársaság.

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Tolnai: 200 mm. 78 kg. 26.10 korona, 400 mm. 77 kg. 26.10 korona, 830 mm. 76.5 kg. 26.10 korona, 400 mm. 71 kg. 26.10 korona, 128 mm. 78.5 kg. 26.10 korona, 100 mm. 77.5 kg. 26.—korona, 100 mm. 71 kg. 26.—korona.

Adai: 900 mm. 76.5 kg. 25.90 korona.
Bihari: 100 mm. 78.5 kg. 25.90 korona, 200 mm. 79 kg. 25.90 korona.

Bánsági: 5100 mm. 78.7 kg. 26.50 korona.
Bácskai: 1500 mm. 77 kg. 26.15 korona, 950 mm. 77 kg. 25.10 korona, üszkös, 1000 mm. 75 kg. 23.50 korona, üszkös.

D.-Bácskai: 2000 mm. 77 kg. 25.80 korona.
Rozs: 300 mm. 21.10 korona, 3 óra, 506 mm. 20.60 korona, kpf.

Árpa: 170 mm. 15.80 korona, kpf.

Zab: 100 mm. 17.10 korona, 100 mm. 16.90 korona, 100 mm. 16.70 korona, 100 mm. 16.55 kor., kpf.

A határidőpiacon kötetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kntf):

Buza 1909. áprilisra 12.89, 12.90, 12.70, 12.83.
Buza 1909. októberre 11.04, 11.05, 11.06, 10.99.
Rozs 1909. áprilisra 10.83, 10.78, 10.84, 10.77.
Zab 1909. áprilisra 8.57, 8.59.
Tengeri 1909. májusra 7.59, 7.60, 7.55, 7.59.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1909. áprilisi buza	12.79—12.80
1909. októberi buza	10.97—10.98
1909. áprilisi rozs	10.74—10.75
1909. áprilisi zab	8.54—8.55
1909. májusi tengeri	7.54—7.55

Budapesti gabonaforgalom.

1908. november 15-16 november 16-ig.

	Érkezett:	Elszállított:
Buza	57759	101
Rozs	10112	—
Árpa	5450	102
Zab	8046	—
Tengeri	1633	—
Liszt	207	7777
Korpa	—	2650

Ertéktőzsde.

A mai értéktőzsde tartott árfolyamok mellett nyílt meg s csak az előtőzsde zárlata felé volt némi javulás bécsi és helyi visszavásárlásokra. A forgalom egész napon át mérsékelt volt s az üzletlenség nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a vezető értékek árfolyamai lemorzsolódnak. A Közuti és Városi vasúti részvények árfolyamai ma fokozatosan gyengültek s a folytonos realizálásokra négy koronával alacsonyabban zárlatuk. A helyi piacon szintén nagyon gyenge volt a forgalom. Kötés volt a Beocsini cement, a Hazai bank és a Városi vasút részvényekben. Azonkívül néhány bank és téglá részvény névleges árfolyam-változáshoz jutott. A járadékpiac üzletlenség volt változatlan árfolyamokkal. Forgalmomba került: Osztrák hitel 631.50—632.75—632.50 koronán, Magyar hitel 734.50—736.25—735.75 koronán, Államvasút 681—683—682 koronán, Leszámitolóbank 478.50 koronán, Rima 532.50—533 koronán, Városi villamos vasút 269—266.50 koronán, Közuti 590.50—591.50—586.50 koronán, Saigó 584 koronán.

Előtőzsde.

Előtőzsde barátságos.

Kötetett: Osztrák hitelrészvény 631.50—632.75, Magyar hitelrészvény 734.50—736.25, Osztrák-magyar államvasút 681—683, Rímamurányi vasút 532.50—533, Magyar leszámitoló bank 478.50, Közuti vasút 589.50—591.50, Városi villamos vasút 268.50—269.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde tartózkodó, tartott

Kötetett: Osztrák hitelrészvény 632.50—632.75, Magyar hitelrészvény 735.75—736.25, Osztrák magyar államvasút 682—682.25, Közuti vasút 590—586.50, Városi villamos vasút 267.50—267, Hazai bank 283—283.50, Beocsini cement-gyár r.-t. 599—600.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitel részvényekért holnapra 4—5 K, 8 napra 8—10, K, 1908. november hó végére 16—18 K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsdén gyenge volt az irányzat. Kötetett: Osztrák hitel 632.50—631.25—631.75, Magyar hitelrészvény 735.50, Államvasút 682, Közuti vasút 586.50.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, nov. 17. (Az Egyetértés eredeti távirata.) A mértékadó külföldi piacok majdnem kivétel nélkül szilárd irányzatot követtek és ha az észak-amerikai és a párisi tőzsdék gyengült árfolyamokat jelentettek is, ennek hatását ellensúlyozta a hideg időjárás.

Jegyeztetett buza: új tiszavidéki 13.10—13.65 korona, marosi és bánáti 12.90—13.30 kor., mosoni 12.50—12.90, korona, tótfelvidéki 12.45—13.—korona, déli vasúti 12.50—12.90 korona, marchfeldi 12.25—12.65 korona.

Rozs: tótfelvidéki 10.50—10.65 korona, csepeli 10.45—10.60 korona, pestmegyei 10.60—10.75 korona, déli vasúti 10.45—10.65 korona különféle magyar 10.45—10.70 kor., osztrák 10.40—10.60 korona.

Árpa: morvaországi 9.20—10.50 kor., marchfeldi 8.70—9.20 korona, bécsvidéki 9.—9.50 korona, tótfelvidéki 7.90—9.80 korona, csepeli 7.80—8.60 korona, középduinai állomások 8.20—8.80 korona, déli vasúti 8.40—9.40 korona, északmagyarországi 7.60—9.10 korona, tiszavidéki 7.60—8.50 korona.

Magyar tengeri: régi 9.30—9.55, új 7.45—8.30 korona, cinquantin 10.25—10.40, új 9.—9.30 korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.55—9.15 kor., közepes —.— kor., elsőrendű —.— kor., válogatott 9.10—9.40 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai —.— korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, november 17. A spekuláció a mai előtőzsde kezdetén az alacsony newyorki jegyzések és a német kancellár-válság ügyében küszöbön álló döntés miatt nagyon tartózkodó volt. Később az a hivatalos kijelentés, hogy a katonai intézkedésekről minduntalan felmerülő hírek csak Bosznia és Herzegovina határain eszközölt jelentéktelen csapat-erősítésekre vonatkoznak, is hozzájárult a hangulat megnyugtatásához. A forgalom zárlatig nyugodt maradt. A déli tőzsde csendesen, változatlan árfolyamokkal indult és tovább is tartózkodó maradt. Déli vasúti részvények csökkentek.

11 órakor: zárulnak

Osztrák hitelr. 632.50, Magyar hitelr. 736.—, Länderbank —.—, Államvasút 681.75 —.—, Elbavölgyi vasút —.—, Déli vasút 117.75 —.—, Alpeli bányatársulat 642.—, Rímamurányi 531.50 Májusi járadék 95.75, Magyar koronajár. 91.80 Orosz érték 97.20, Török sorsjegy 178.25, Német márka 117.22.

1 órakor jegyeztek:

Osztrák hitel 632.50, Magyar hitel 736.—, Länderbank 432.—, Unio-bank 539.—, Államvasút 681.50, Anglo-bank —.—, Bankverein —.—, Déli vasút 116.75, Gőzhajó —.—, Alpeli bánya részvény 642.—, Májusi járadék 95.75, Magyar koronajár. 91.80, Török sorsjegy 178.—, Német márka 117.22, Elbavölgyi vasút —.—, Rímamurányi 531.50, Orosz járadék —.—, Keleti vasutak —.—, Skoda —.—, Magyar jelz. —.—, Kárpáti petroleum —.—.

Bécs, november 17. (Osztrák értékek zárlata) 4-2 százalékos papír-járadék 95.75, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.—, 1860-as sorsjegy 153.30, Osztrák hitelsorsjegy 464.—, Angol osztrák bankrészvény 298.50, Bécsi Bankverein 511.25, Osztrák-magyar bank 1750.—, Déli vasút 113.75 Dunagőzhajózási társ. 950.—, Dohány rész. 360.50 Cs. k. arany (vert) 11.33 Német bankv. 117.13 Osztr. Lloyd 401.—, 4-2 sz. ezüst. jár 95.70—98.75, Osztr. koronajár. 95.85, 1864-es sorsjegy 263.—, Osztrák hitelintézeti részvény 630.75, Union-Bank 535.—, Osztrák Länderbank 430.—, Osztrák-magyar államvasút 680.25, Elbavölgyi vasút 446.—, Alpeli részvény 638.75, 20 frankos 19.14, Londoni váltóár 239.55, Lipótkohó —.—, Töröksorsjegy 176.85. Nyomott.

Bécs, november 17. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 110.20, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 140.40, Magyar hitelbank részvény 735.—, Magyar leszámitoló és váltó részvény —.—, Rímamurányi 529.50, Magyar csukoripar 1790, Adria hajózási részvénytársaság 394.—, Magyar koronajár. 91.60, 4 százalékos magyar földieherm. kötv. —.—, Magyar nyer.-k. sorsjegy 184.—, Kassa-Oderbergi vasútrészvény 357.—, Magyar jelzálogbank 424.—, Magyar keresk. bank —.—.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, november 17. (Értéktőzsde.) A tőzsdén ma is egyenetlen árfolyamhullámzás mellett túlnyomórészt szilárd volt az irányzat, bár a spekulá-

ció általában megmaradt tartózkodása mellett, főleg miután a külföldi piacok kevés ösztönzést nyújtottak. Elénkebb érdeklődés mutatkozott bányarészekben kívül amerikai értékek iránt, amelyek közül Baltimore és Pensylvánia-részvények spekulatív vásárlásokra 2, illetve 3 százalékkal emelkedtek. A bányarészek piacán német-luxemburgi vezettek több mint 2 százalékot nyertek. A Laura-kohó részvényei 1 százalékkal emelkedtek. Bankok csendes üzlet mellett némileg gyengültek, szintugy gőzhajó-részvények realizációkra. Járadékok közül a 3 százalékos birodalmi kölcson 0.10 százalékot veszített, míg oroszok és japánok mérsékeltén javultak. Kiemelendők még Déli vasúti részvények, amelyek Béccsel egybehangzóan 1 százalékkal csökkentek. Zárlat nyugodt. A készpénzpiac ipari értékei csendesek, de meglehetősen szilárdak voltak. Napi pénz 1½ százalék, magánleszámitolási kamat 2½ százalék.

Zárlatkor jegyeztetik: 4-2 százalékos papírjádék 99.—, 4 százalékos osztrák aranyjádék 98.70, osztrák hitelrészvény 199.40, Déli vasút 20.90, orosz bankjegyek 214.65, 4 százalékos új orosz kölcson 75.75, Disconto Commandit 180.25, Dinamit-truszt 155.25, Harpeni 195.30, Unifikált török járadék 92.60, 4-2 százalékos ezüst-járadék 96.—, 4 százalékos magyar aranyjádék 93.—, Magyar koronajádék 92.10, Osztrák-magyar államvasút —.—, Bécsi váltóár 85.30, Osztrák járadék —.—, Alt. villamosági Edison 225.60, Gelsenkircheni 188.75, Laurakohó 195.50. Nyugodt.

Frankfurt, (Zárlat.) november 17. 4-2 százalékos papírjádék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjádék 98.15, 4 százalékos magyar aranyjádék 92.80, Osztrák hitelintézeti részvény 199.70, Osztrák-magyar államvasút 146.80, Északnyugati vasút —.—, Bustlehradi vasút —.—, Londoni váltóár 204.35, Bécsi Bankverein 144.—, Villamos részvény —.—, 3 százalékos magy. aranykölcson —.—, 4-2 százalékos ezüstjádék —.—, Osztrák koronajádék 96.—, Magyar koronajádék 92.10, Osztrák-magyar bank 126.—, Déli vasút részvény 22.40, Elbavölgyi vasút —.—, Bécsi váltóár 85.25, Párisi váltóár 81.50, Union bankrészvény —.—, Alpeli bányarészvény —.—, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat.) november 17. 4-2 százalékos ezüstjádék 98.70, 1860. sorsjegy 157.—, Déli vasút 20.90, 4 százalékos aranyjádék 97.75, Osztrák hitelrészvény —.—, Osztrák-magyar államvasút 149.35, Olasz járadék 103.50, 4 százalékos magyar aranyjádék 93.15, Szilárd.

London, november 17. Angol consol 84½.

Páris, nov. 17. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96.92, Osztr. aranyjádék 97.60, Magyar aranyjádék 94.70, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 494.—, 3 százalékos Olasz járadék —.—, Déli vasút elsőbbségi kötv. 288.—, 5 százalékos marokkói járadék 520.—, 4 százalékos 1890. Román kölcson —.—, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 89.—, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 91.—, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 99.20, 5 sz. Orosz kincstári utalvány 1904. 525.—, 4 sz. Szerb járadék 1907.—.—, 4 százalékos spanyol járadék 96.97, 4 százalékos unifikált török jár. 92.20, Török sorsjegy 173.75, Török dohányrészvény 390.—, Osztrák földhitelintézet 1120.—, Osztr. Länderbank 467.—, Magyar jelzálogbank 456.—, Banque de Paris 1528, Banque Ottomane 710.—, Osztr. magyar államvasút —.—, Déli vasút 120.—, Meridional vasút 675, Keleti vasutak —.—, Waggon Lits —.—, Hartmann gépgyár 575.—, Rio Tinto 18.74, Sucrerle d'Egypte —.—, Tula 288.—, Thomson Houston —.—, Urikányi köszén 161, Chartered 21.50, De Beers 333.50, East Rand 109.—, Jagersfontein 111.—, Transvaal Consols —.—, Transvaal Land Company 61.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.12, Váltó német piacokra (rövid) 122.68, Váltó Bécsre (rövid) 104.68, Váltó Belgiumra (rövid) 103.22, Olasz aranyváltó (rövid) 3/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/16, Csek Londonra 250.95, Magánkamatláb 2¼, Szilárd.

Odol
Fogak legjobb szere.

DZLETI TUDOSITASOK

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, november 17-én. (Hivatalos tudósítás)
Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) 114-116 fillér.

Sertésleltétel 1908. évi november 15. napján volt készlet 25834 drb., 1908. november hó 16-án elhajtott 86 darab, 1908. november 16-án elszállított 477 darab, 1908 november 17. napjára maradt készletben 25443 drb.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, nov. 17. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 742 darab sertés, 103 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 459 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 1201 darab sertés, 103 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 1055 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 146 drb sertés, 103 darab süldő, — drb malacz.

Budapesti szurómarhavásár.

Budapest, november 17. Felhajtott: 281 drb élő borju (közte 25 rugott), 5 drb leölt borju, — drb növendékmarha, — drb élő bárány, — drb leölt bárány.

Neustein Fülöp Gyógyszertár Hashajtó labdacsa (NEUSTEIN-féle ERZSÉBET-labdacsok) E pillát hasonló készítményeknél minden tekintetben többre becsüldök; mert minden ártalmas anyagot, az a testszervek bajait legjobban eredményesen használhatván, gyorsan és fájdalommentesen eltávolít; így gyógyszer sem jobb a mellőtte oly ártalmatlan, mint a pillát a

SZÉKSZORULÁS legelőbb betegségek forrása ellen. Szukrozott kúlsójuk miatt még gyermekek is szívesen veszik. Egy 15 pilluot tartalmazó doboz 30 fillér, egy tekercs, mely 8 dobozt, tehát 120 pilluot tartalmaz, csak 2 kor. 2 45 kor. előleges beiktatása mellett egy tekercs bérmentve káidetik.

Bécsi sertésvásár. St.-Marx, november 17. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai sertésvásárra 17,731 darabot jelentettek be, melyből a vásár kezdetéig felhajtott 7437 fiatal és 7464 hízott sertés.

VIZÁLLAS. m é t e r. nov. 17. nov. 16.
Ián Sárding 0.26 0.21, Dána Pagan 0.88 0.90, László 1.85 1.82, Récs 1.89 1.88, Pozsony 0.03 0.01, Komárom 0.78 0.73, Budapest 0.18 0.18, Paks 0.85 0.81, Mohács 0.06 0.02, Gombos 0.00 0.68, Újvidék 0.09 0.04, Pancsova 0.48 0.45, Orsova 0.05 0.06, Morvajalu 0.28 0.24, Zsolna 0.01 0.01, Trecsén 0.16 0.18, Szt.-Gothárd 0.80 0.60, Sárvár 0.14 0.12, Győr 0.94 0.93, Váradi 1.08 1.05, Zákány 0.90 0.80, Barca 0.53 0.53, Ruzsák 0.14 0.16, M.-Sződ. 0.12 0.13, Zárád 0.16 0.16, Mitróvicsa 1.13 1.12, Dósa 0.50 0.43, Szatmár 0.08 0.12, N.-Majtán 0.00 0.48, Munkács 0.08 0.03, Homonna 0.02 0.00, Percsény 0.10 0.10, M.-Szege 0.18 0.22, Tokháza 0.06 0.01, V.-Námény 0.46 0.84, Tokaj 1.06 1.00, Tiszafüred 1.32 1.28, Szolnok 1.90 1.74, Csongrád 1.26 1.24, Szeged 1.32 1.30, T.-Bocsa 0.08 0.08, Tital 1.10 1.12, Hoór 0.40 0.40, Bártfa 0.02 0.10, Bodrog 1.16 1.15, Zsolca 0.05 0.21, H.-Néméd 0.02 0.12, Margitta 0.28 0.18, P.-Ulfah 0.29 0.00, Csoma 0.26 0.28, N.-Váradi 0.18 0.00, Bolányos 0.28 0.24, Tenke 0.89 0.80, Gurahom 0.10 0.30, Borosjenő 0.02 0.14, Békés 0.16 0.03, Gyoma 0.31 0.28, Gy.-Fehérvár 0.00 0.00, Branyoska 0.64 0.00, Soborján 1.38 1.32, Arad 0.83 0.42, Makó 0.55 0.26, K.-Kostély 0.44 0.00, Bécs 1.13 1.15, Beocsereke 0.00 0.97

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Preszler Antal miniszteri számellenőrt segédhivatali főigazgatóvá; az igazságügyminiszter Schilly István palánkai járásbírói díjokat az úvidéki törvényszékhez irnokká, Petonszky László szabadkai járásbírói díjokat a móri járásbíró-sághoz végrehajtóvá; a pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Farkas Lajos fémkohó-mérnöki szakot végzett főiskolai hallgatót ideiglenes minőségben bányagyakornokká; a marosvásárhelyi ítélőtábla elnöke Dicső Géza végzett joghallgatót a marosvásárhelyi ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká; a trencsényi pénzügyigazgatóság díjtalan adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

István csikszeredai járásbírói irnokot a csikszeredai törvényszékhez, Turman Odón szilágysomlyói járásbírói irnokot pedig a fehérgyarmati járásbíró-sághoz helyezte át. Véglegesítés. A földmívelésügyi miniszter Gergely István ideiglenes minőségű földmivessziskolai keréztantitót ezen állásában véglegesítette.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1908. november 17-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete. Hazánkban tegnap száraz, tulnyomóan derült és igen hideg idő uralkodott; a hőmérséklet nappal is többé-kevésbé a fagypont alatt maradt, az éjjeli lehűlés pedig nagyobbbrészt 15 C° körül ingadozott és a minimum Losoncban -18 C°, a maximum pedig Cirkvenicán 9 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára. Az időjárásban egyelőre változás nem várható; később nyugat felől lassu hőemelkedés valószínű.

Table with columns: Allomás, Légnyomás mm., A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérő sőtlet max, min. Rows include A.-Szlátina, Ungvár, Késmárk, Losonc, Ógyalla, Budapest, Herény, Keszthely, Pécs, Zágráb, Fiume, Szeged, Temesvár, Nagyváradi, Kolozsvár, Nagyvárad, Szatmár, Eger, Arvaváralja, Solmezbánya, Komárom, Magyar-Óvár, Sopron, Eszék, Cirkvenica, Debreczen, Kecskemét, Orosháza, Arad, Zsombolya, Versecz, Orsova.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap. Kiadóhivatali igazgató: PAJORMÁTYÁS

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE! JEGYGYÜRÜK, NŐSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK A LEGELŐNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERÉSZ-és MŰORÁSZ-üzletében szerezhethők be. BUDAPEST, Erzsébet-körúr 29. VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 20 000 RAJZZAL INGYEN & BÉRMENTVE.

re.

Table with multiple columns containing market prices for various goods like wheat (Buza), other grains (Egyéb gabonaművek), Burgonya, Faj, and various stocks and bonds (Allamadosságközlés, Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalom, Különtétele vállalatok).

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY. —

Írta: FRED. VILLER.

69

Volt valami erőltetett, különös ez ember viselkedésében. Kérdő pillantást vettem Monkra, mivel a barátom azonban teljesen gondtalan...

Először egy folyosón mentünk végig, aztán egy kis szalonon áthaladva, kis kajitthe jutottunk.

A helyiség homályos felső világítású volt. Ugy látszik, a tulajdonos kajitjébe vezettek. A hajó nagysága nem engedett meg nagyobb kajitot; de nagyon csinosan és kényelmesen volt berendezve és négy-öt személy elég jól elérhető benne.

A jacht gazdája mindjárt lejött; az arca barátságos volt. Mosolyogva így szólt:

— Óhajtanak valamit inni, uraim? Talán az inasom készíthetne egy groggot — biztosíthatom önöket, hogy valóságos művész ebben a szakmában — vagy talán előnyben részesítenek egy pohár behűtött pezsgőt?

Minden frissítőt visszautasítottunk, amit az angol rezignált mosolylyal fogadott.

— Nem fogjuk sokáig feltartani. — szölt Monk és erősen ránézett. — Mindenesetre öntől függ, vajon a tárgyalás rövidebb, vagy hosszabb ideig tartson-e.

— Talán azért jött, hogy üdvözlét hozzon a kedves öreg Fricktól, bájos lugától és a vig Einártól?

— Igen, azért jöttem, hogy mindezeknek a személyeknek „kedves” üdvözlét átadjam; de...

— Kérem, parancsoljanak egy szivart!

Az angol felkelt, elővett egy kis dobozt az egyik polcáról és felénk nyújtotta.

— Még egy szivart sem? — szölt a visszautasításra. — De megengedik ugyebár, hogy én rágyujtsak egyre. Mit gondolnak önök norvéggek, akik igazán ismerik a norvég időjárást, a legközelebbi időben jó szél lesz-e? Én és a kíséretem ugyanis a Ríflukefiordokra szándékozunk menni és...

— Az ön kára, ha minket feltartóztat, — szölt Monk és a hangja éles, fenyegető volt. — Hallgassa inkább meg, mit akarok mondani és válaszoljon rá gyorsan, ez a legjobb és legokosabb, amit egyáltalán tehet.

— Azért jött ide a hajóra, hogy engem fenyegetsen? Ön biztosan gentleman, Viller ur, mondja meg a barátjának, hogy ne kellemetlenkedik egy angolnak, különösen annak a saját hajóján.

Én persze Monkra bízom a válaszában és csak megvetően néztem rá; visszagondoltam, hogy milyen gyalázatos dolgokat tett és ez csak haragra ingerelt. A legszívesebben nyakánál ragadtam volna, hogy alaposan eldöngessem.

— Ön nem szabadul ki ezáltal, Hovell ur, — folytatta zavartalanul Monk. — Azért jöttünk, hogy egy számadást befejezzünk és addig el sem megyünk, amíg ez meg nem történik.

Monk utóbbi szavaira különös mosoly suhant végig Hovell arcán.

— Folytassa, kérem, — szölt, — mindenestre tudnom kell, miről van szó. Nem hiszem, hogy volna valami dolgom a privátdetektívvel; mert hiszen már nincs a rendőrség szolgálatában; így van, ugyebár?

— Hogy mi vagyok, vagy mi nem vagyok, az most nem tartozik a dologra. Mindenesetre emlékezik arra a gyémántlopásra, amit hat éve, hogy elkövettek az öreg Fricknél Krisztiánban? Helyes! Egy gyalázatos család által sikerült akkor a gyanút Frick kisasszonyra hártani, — ő most a feleségem...

Az angol nyújtott fütyüléssel szakította félbe Monk szavait. A pir előtötte Monk arcát

és egy pillanatig azt hittem, hogy ráveti magát a gazficzkóra; de ő nyugodtan folytatta:

— Nem, nem szükséges, hogy a fiókjában a revolvere után tapogasson! Nem vagyok olyan ostoba, hogy alkalmat adjak önnek arra, hogy engem önvédelemből lelőjön! Ez nagyon beillenek a terveibe.

Az angol elkáromkodta magát és hallottuk, amint egy nehéz tárgy visszaesik az asztal-íjókba.

— Folytassa még egy ideig! — ordította aztán, — de meg fogom tanítani, mit jelent az, ha engem a saját hajómon sértegetnek! Hallja? Csak folytassa!

Az a benyomásom támadt, mintha az ő lármás haragja nagyrészt csak erőltetett lenne. Mialatt Monk tovább beszélt, amaz valami másra látszott fülelni.

— Azt kívánjuk öntől, — szölt Monk, — hogy teljes felvilágosítást nyújtson arról a hitvány csalásról, amelyet akkor elkövettek és ön alkalmat és módot nyújtson nekem arra, hogy a feleségem ártatlanságát bebizonyítsam.

— Igen, teljes felvilágosítást fogok önnek adni; erre mérget vehet, ön nyomorult rendőr-kém, aki kellemetlenkedni és molesztálni akar egy angol gentleman! Vagy talán még többet óhajt? Még nem mondta meg nekem az összeg nagyságát, amelylyel meg akar zsarolni!

Felkelt és az asztalra csapott az öklével, hogy a szivardoboz és a hamutartó csak úgy tánczolt bele.

— Miért ez a láрма? — szölt Monk hívós hangon, félbeszakítva őt.

— Láрма? Talán nem szabad a hajómon azt tenni, amit akarok? Vájon csak egy keveset és majd lát valamit, ami meg fogja lepni egy küssé.

E szavak után az angol diadalmas nevetéshözött ki.

(Folyt köv.)

SZÍNHÁZAK

Szerdán 1908. november 18-án

Nemzeti Színház

Az agglégények. Vigjáték 5 felvonásban. Irtá Sar-nou Victorian, Ferd. Ambrus Z.

III. Kir. Operaház

Mignon

Regényes opera 3 felvonásban Zenedt szerzette Thomas A. Szé-vegőti Goetho: „Meister Vilmos tanuló évei” című regénye után

Vígjáték

Az ördög.

Vigjáték 3 lev. Irtá Molnár F. Az ördög Hegedűs János

Urániaszínház

EGYPTOM.

Várszínház

Zárva

Királyszínház

Hollandi lány.

Nagy operett 2 felvonásban. Szé-vegőti Irtá Paul Rubens és Aus-en Hergen. Zenedt szerzette Paul Rubens. Fordította Erődy Miksa.

Személyek: Papp Adrien, Szirmai De Coop, hadnagy Boros Van Vuyt, karmester Király Hook, pálinkagyáros Boross Sally, leánya Petrass S. Froda unokahuga Kosáry E. Snapsz, gyárvezető Papir Mina, székácsné Falmay I. Silms Simon, Német

Kezdeté 1/8 órakor

Magyar Színház

A tulsó partról.

Három felvonás. Irtá Sallan Félix. Fordította Fényes Samu.

I. Festeberg gróf. Laurentin Lajos gróf Róthay Aristides, a fia Z. Molnár Festeberg Max gróf Somlai Holén, a felesége Mészáros G. Neumoier, Fenyvesi

II. Az erkölcsi erő. Neustitt Hugó báró Törzs Dr. Hopfner Konrad Vagó Emilia Hopfnerneje T. Halmy M Egy szolga Molnár

III. Feltámadás után. Trübner Konstantin László Mari, a felesége Forray R. Lotli, a leányuk Tóth L. Koberwein Bouard Papp Schenk Lipót Rákay Leblanc Daisy Lóránt I.

Kezdeté fél 8 órakor

Apollo - Projektográf

TELEFON 68-39.

Makranczos hölgy

(Modern átalakításban). A levegő meghódítása. — A festőművész életrajza. — Hamis kártyások. — Az ötletes szolga. — Tolakodó udvarló. — Békészerető család. — A halás szorcsen. — A Balaton és a magas Tátra. (Saj. felvétel). Svájc és vidéke.

KEZDETE: 8 órakor, vasár- és ünnepnap 3 órakor.

BUDAPESTI CABARET

BONBONNIERE VI. Teréz-körút 28. Telefon 52-88.

HANS STRICK és MIKA MIKUN

a müncheni „Elf Scharfrichter” cabaré tagjai. (Német és francia chansonok. — Zenél gyorsulással.) Azonkívül a teljes fényes új novemberi műsor. Karohányi Olga, Nyáray Antal, Dr. Szalay, Virágó stb. — 8 bohózat. 20 cabarészám.

Csütörtök, november 19-én — Royalterem —

Gerhardt

Elena első dalestélye Budapesten.

Jegyek: 10, 6, 4 és 2 kor. kizárólag Méry Bélánál Andrassy-út 2.

FOLIES CAPRICE

gazdátok: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTT SANDOR

Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 órakor 9 1/2 órakor: MA Ujdonság!

A detektivkirály

Bohózat, Irtá: X. Y. Z. Rendező: Rott Sándor. Végül 11 órakor.

FREIE LIEBE

Erkölcstörp, Irtá: Satyr. Rendező: Werner Ödön.

Tovább: Türk Bertá, Nanon, Gerő Jozsef és Zöldi Márton új szülő-számakkal. Trebitsch Sándor mint háromor.

Nappali pénztár d. e. 9-11-ig és d. u. 3-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban elsőrangú tánc attrakciók

— Kezdeté fél 12 órakor. —

STEINHARDT MULATO

Telefon 64-23. Rákóczi-út 63. Telefon 64-23.

Kezdeté 1/8 órakor. Ma és mindennap: eredeti ujdonságok

A DAKTILOSKOPIA

bohózat, Irtá: Lucian

Meztelen tények

15 városi életképek, Irták: Tisztességes lakók Gilgler és Taussig.

Tovább: Steinhardt, mint újpesti bohórt, Irtá: Szőke szakál. Gyárás, Solti Hermin és Pápay teljesen új megán-számakkal, valamint: Boyla és Benedetto, Mary Beifor, Yunison et Desmolinas felépte.

Jegyek: 9-12-ig és 6-8-ig Rákóczi-út 63. és Ösv. Konfi Jozsefné dohánpiásküldésességi áradójában Andrassy-út 29.

A gyönyörű lelkikörben tánc szerep, különö attrakciók. Hegedűs Gyula zenekara játszik.

Vasárnap délután fél 4 órai kezdettel másrészt helyére előadás.

SZABADALMAKAT

védjegyeket és mátkaitalmat megszerő Szabadalmakat Értékesítő Vállalat PASTOR (bej. cég.)

BUDAPEST, VII. ERZSEBET-KÖRÚT 17. Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-26.

MARGIT GYÓGY FORRÁS

(Margittölgy Borogyszeg)

A gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatásmú még askoris, ha vérzések eseteforog fenn

Megrendelés: Édeskúty L. ná Budapest és a forrás kezelőegység Munkács.

GRIASI GRAMOFONT

adok 18 forint készpénzért vagy szállítok utánvétellel melynek ára részletfizetésre 75 forint Magyarországon legnagyobb fogogaf áruház — Rendkívül nagyvá asz-ték a világhírű párisi „Páthe” és londoni „KOLUMBIA” hangekből.

Arjegyzetek gramofonokró: 10-nográtokrol, lemezek és henge-król ingyen.

FRISS GYULA utoda Havas Simon Budapest, IV. Ferenciek-tere 3. (az udvarban jobbra.)

MINDENKI

WAGNERHEZ megy, a ki kitűnő hangszereket olcsó pénzen akar venni.

Hegedűk 2 frt. 50 kr-tól, fuvolák 3 frt.-től, beszélőgépek 5 frttől feljebb. Harmoniumok a legolcsóbb árak mellett.

WAGNER „Hangszerkirály” Budapest, József-körút 15. Árjegyzék ingyen.

A BUDAPESTI ÚJ LAKÁSBÉRLETI SZABÁLYRENDELET

Jegyzetekkel és magyarázatokkal.

A f. törvényhatósági bizottsága által elfogadott tervezet.

Kapható: Ára 60 fillér.

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDESE

(Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, VI. ker., Andrassy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Butor

készpénzért és részlete

3 szoba teljes berendezés 360 forintért mely áll: 1 háló, ebédlő és szalon. 100 szoba állan-dóan készen raktáron a leggyorszerűbb kivitelű a leg-finomabbig. Képes árjegyzék ingyen. Album 60 fillér bélyegben.

Nagy Imre lakberendezési vállalata.

Budapest, Váci-körút 9. (Szerecsen-utca szök.)

A mi jóízű vevőkörünk

óvakodjon izléstelen, mázolt (tehát gyertyakófal kellemetlen, fojtó szagú) és a helyes szerkezeti szabá-lyokat nélkülöző bazarárutól. Az ily árú nem az éi-vezhető ellenértékű, hanem megteveszi konkurrá-lásul szolgál.

A karácsonya ragyogó ékesége! Olcsóbb és jobb, mint a külföldi utánzatok.

„Gloria angyalharangocskák”

(1895. é. vez. e. tör-vényesen védve. Ki-zárólag PLOKL és HAAS-nál)

Fényár közepettí ra-gyogva a karácsony közeledtét hirdeti. Tündéres fényével beragyogja az egész karácsonyfát. A 3 gyertya melegétől a felső kerék forrásba jön s a róla leestető pálcák kámpácák az angyalharangokhoz verődve, egyszerre többféle igen kolle-mes, tiszta ósz-hangot hallatnak. — Így a fényár közepettí ragyogva, a szent íászolhoz vonuló nyái en-gőre emlékeztető a Bellemei éivarázoló országos áhítatba ojt-banunket és gyer-mekinket. — A kályhára állítva is kitűnően működik.

68 kr.

Ezen előre vásárlás kedvezmény csak november 20-ig adható, különben 75 krajczár.

Törvényesen védett „Gloria angyalharangocskánk” minden része tiszta tükörfényesre van nikkelezve ezüstlánczu verőgyönggyel. Az angyalok mind nikkelezve, tehát nem durva bronzmázzal festve.

Kérjük a mi t. vevőközönségünket, hogy olcsó és oiy izléstelen árú, mely nem PLOKL és Haas-féle „Gloria harangocská”, még ingyen se fogadjá el, mert íshány filitnyí véit megtakarítás miatt csak bosszszankodni fog.

Hatos „Gloria-harang”, mint az előbbi, de három különö ezüst fojtó tömbrözüával és az egész kö-szülék tiszta tükörfényesre drbja 1 frt. 70-ig 92 kr.

PLÖKL és HAAS

szportüzletének karácsonyfádis idényosztálya Budapest, VI., Andrassy-út 13. szám.

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE igazgató. VI., Magyarosd-n. 17.

Ma és minden este:

IFJABB SYLVESTER SCHAEFFER

Az artisták királyának fellepte.

Sevilla rózsája

REGEL II. Máltásos spanyol balletje.

NOVEMBERI MŰSOR.

Jegyelővétel 10-1 és 8-6 óráig a nappali pénztárnál. PENZTÁRI TELEFON: 93-36.

A télikerben reggeli 5 óráig VÖRÖS ELEK orgánazene-kara hangversenyez.

A PARADICSOM KABARET

ÜLLŐI-ÚT 46. szám. — Telefonszám: 115-84.

Igazgató Wildschy Részó József, Karmester Nádor Mihály Révész Ilonka, Kondor Ernő, Nogrady Gigi, Csaba Zsófi Lugosi Jenő, Ellen Milford, Nagy Tilla, Dalnoky Imre Balint Béla, Tarján Vilmos, Eátaszék Lajos konferenciér

„RABLOK A BANKBAN”

Aktuális tréfa, elődaja az egész személyzet.

ROYAL ORFEUM

ERZSEBET-KÖRÚT 21. TELEFON 110-22

F. SZIKLAY SZERENA vendégfellépésével

Modern Tantalus

továbbá A csudaszanatorium Hotényi Heudolberg Alvert operetjo és

elsőrangú 12 attrakció

A téliker tükörtümben n reggeli 5 óráig tánc attrakciók. Jegyárusítás a nappali pénztárban Hérd és Mollió jegyirodában és Konfió dehányfőszéjében.

ráveti magát

ytatta:

y a fiókjában

vagyok olyan

ok arra, hogy

nagyon bele-

és hallottuk,

ok az asztal-

ordította az-

jelent az, ha

nek! Hallja?

tha az ő lár-

ett lenne. Mi-

walami másra

olt Monk. —

arról a hit-

vettek és ön

m arra, hogy

ítsam.

fogok önnek

orult rendőr-

esztláni akar

még többet

m az összeg

arolni!

t az öklével.

tó csak ugy

Monk hívős

l a hajónon

ok egy keve-

gja lepi egy.

as nevetésbe

**Az osztálysorsjáték
huzása már**

HOLNAP

kezdődik, a ki szerencsés
sorsjegyet akar, siessen

Hecht Bankházhoz

és vegyen mielőtt a hu-
zást elmulasztaná.

Hecht Bankház

Budapest, Ferencziek - tere 6.
Fiók: Erzsébet - körút 32.

Elsőrendű
THE ROYAL
beszélőgépeket

a legújabb mo-
dellokat alig-
ruinas eredeti
gyári áron

30% árle-
szállítással

szállítunk havi
8-10 K. rász-
létfizetésre is,
vidékre is
bárhová.

Láng Jakab és fia gramofon-
gyártók.
Budapest, József-körút 41.
Fiókteleink: VIII., Baross-tér 4.
és Budán, II., Margit-körút 6. sz.
Arjegyzék ingyen és bérmentve.

BUTOROK

káló, ebédő-, szalonbe-
fűtőszek, továbbá ur-
szoba, iroda berendezésel
jés- és mahagoni butorok,
trónusok és függönyök
valódi angol bérmentve
eladása és vétele.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám
I. emelet
268
Készlet-utca sark.

A legelőnyösebb részletfizetésre
**zongorát,
pianinót,
czimbalmot,**

hegedűt
kézpénzbeni áron a leg-
újabb rendszerű
bankhitel

utján kizárólag csak
Reményi nagy magyar hang-
szertelepen
Prospektus és Arjegyzék in-
2702.
Budapest, Király-
58. szám.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett
kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDÁCSY

V. es. és kir. eszedorvos és kórházi főorvos.

Biszes aizerrol, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyagbajt,
sebcélt, bujakórt (syphilis), bőrbalokot, elgyengült férfifertőt,
idősebbeknél is, Giferitózist és annak utóhatait, ideg- és hát-
gerincbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 9-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.

Levél útján is biztos gyógyszer.

Schottola Ernő

törvényesen védett

Övszerei

biztos védelmet nyújtanak uraknak és hölgyeknek

«Salome» «Flint» «Óvó»

minden gyógyszerárban és jobb droguériában kaphatók.

ÉVŐESZKÖZÖK

EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL.

DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK

A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN

BUDAPEST. VII. Erzsébet-körút 29. sz.

VIDÉKI MEGBRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 PÁRZSAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

A törvény
követelményeinek
megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és
nélkülözhetetlen háziszser, igen
számos esetben kitünő szolgál-
latot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitünő gyomorkeserü
páratlan hatása!!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár

r.-társaság

KECSKEMETEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt
csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét
gyártmányt kérni.

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

Budapest, VII., Rákóczi-ut 38.
Karácsonyfára való dísz

angyal-harang

ára **1** korona.

Minden karácsonyfa-csúcsra könnyen megcsatolható, Gyertyatartókkal, s árcsodával, bronzszíjjal s angyalal és lecseszéssel, mely a meggyújtás után a harang hangját adja. Töltes magassága 30 cm. díszítés vidékre bármilyen 1 korona 50 fillér díszítés beállításával.

Karácsonyi képes nagy árjegyzék
az összes létező árucikkekéről kívánatra ingyen és bérmentve.

Huzás

Központ:

TÖRÖK

holnap, csütörtökön!
IV., ker.
Szervita-tér 3c.
Török-palota.

Fiókok:

Váci-körut 4
Teréz-körut 46

$\frac{1}{1}$ sorsjegy 12.- K
 $\frac{1}{2}$ " 6.- K
 $\frac{1}{4}$ " 3.- K
 $\frac{1}{8}$ " 1,50 K

Lacoste Lacoste Lacoste
PAP. PAP. PAP.

GICHNER JÁNOS
Ágynemű-rész- és vasbútor-gyáros
szék, szék, szék, szék, szék stb.
nagy választékban.
BUDAPEST, Erzsébet-körut 20.
Fiktív: Károly-utca 1. és 2. Gyár: Károly-utca 1. és 2.
Árjegyzéket birtokosoktól ingyen és bérmentve küldök.
Nyomtatott nagy választékban. Nagyon szép árak kizárólagos nagy a pénz választékban.

Török A. és Tsa

bankház Rt. Budapest.

Legnagyobb osztálysorsjáték üzlet.

Minden háztulajdonos,
ki meggyőződni óhajt, vajjon általa szerint, vagy vizmérő után kevesebb vizdíjat tartozik-e fizetni és ha konstatálni óhajtja, vajjon egyes bérő a rendes fogyasztáson kívül sok vizet pa. arol-e, vezetessen házába

Kunz-féle vizmérő-órát.

Felvilágosítást készséggel nyújt a „Budapesti Vizmérő Betéti Társaság” Kunz F. czög
Központi iroda: I. Bors-utca 14. sz. — Gyár és öntőde I. Maros-utca 18. sz. Telefon 11-06. Saját gyártelep: Telefont 11-06.

Teljes közlőműberendezések
valamint egyes alkatrészeik.
Gyártáskészült valamint Sellen-rendszerben.

IPAR- és MEZEI VASUTAK
m. p. sínok, kocsik, váltók, fordítók, kocsivassalatrészek stb.

Motorok és lokomobilok
benzin, gáz- és gőzüzemre. Garancia mellett felszerelve.

Malmi és téglagyári cikkek
valamint szerszámok, szerszámgépek, vas- és gép-szakmabeli cikkek használt és új állapotban kiválóan előnyösen beszerezhetők

Schlesinger Alajos-nál

Budapest, V., Váci-körut 30. szám.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltoz és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakab
ékszerkereskedő
BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utcasarkán

Butor

részlete is minden lezártított árban kapható a

Butor-Udvarban
Budapest, VII., Cstvés-a. 17. (Anatóly-utca sarkán.)
Árjegyzék ingyen.

Fényképező-gépek és Látcsövek

részletfizetésre kaphatók

Aufrecht és Goldschmied
optikai áruházában
Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.
Árjegyzék ingyen!

HETI MŰSOR.

November		Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Oránia	Varsziniúsz
19	Csütörtök	Constantin abbé	Szent Erzsébet legendája	Menyőcsapás	Van de — nincs	A tulso partról	Hogyan mulatunk	A betyár kendője
20	Péntek	Hóféherke	Carmen	Viraszt a szerelem	Hollandi lány	A szerencse fia	Hogyan mulatunk	—
21	Szombat	Hóféherke	A hegyek ajján	Visszatérés Jeruzsálemből	Hollandi lány	Acsászár katonái	Vizsgaeloadás	Napamasszony
22	Vasárnap d. u. este	Pry Pál Hóféherke	Fidelló	A tyva van a kertben Visszat. Jeruzs.	A nagymama Hollandi lány	A sásfiók A tulso partról	—	—

Gaedicke Bankház, Budapest

Ajánlunk
a holnapi húzáshoz

I. osztályu húzáshoz

Egész sorsjegy	12.— korona.
Fél	6.— korona.
Negyed	3.— korona.
Nyolczad	1.50 korona.

Nyitva este 9 óráig.

Kossuth Lajos-u. II.

Ajtók és ablakok

régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvás rácsok, kertkeresők, kerámilapok, Kőhímelilapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór,
épület-beutós vállalkozónál
Budapest, Nádor-u. 72-74.
Fiók üzlet Sziget-ut 5.

A legszebb uri passzió:

A vadászat

csak akkor tökéletes, ha a vadásznak kitűnő vadász-ebe van. Ez irányban ki-mertően tájékozott a

DIEZEL-MIKA-
féle remek diszmunka:

Vadászerek

különösen a vizslák, idomításuk és vezetésük.

Ez a nagy nemében egyedül álló munka közel 200 oldalon tárgyalja a vadászerek összes fajait és nemcsak írásban, hanem tizenöt művészi, színes melléklettel és számos szöveggel is szemlélteti a pompás állatokat. Az összes vizslafajok, az angol, ír, skótsetterek, a spaniel, véreb, kóspó, agár, tacskó, foxterrier, pudelpointer tenyésztését, felnevelését, idomítását és bevezetését tökéletes szakismerettel tárgyalja.

Ara kötvé **9 korona.**

Megjelent az ATHENAEUM irod. és nyomdai r.-t. kiadásában (VII., Rákóczi-ut 54.) és kapható egy ott, mint minden hazai könyvkereskedésben.

Benzin-, nyersolaj- és szivógáz-motorok

Motoros cséplőkészletek.

A legjobb gépek. A legolcsóbb üzem. Kedvező fizetési feltételek.

Tessék árjegyzéket kérni, ingyen küldjük.

Dobry Ant. motor- és gépgyárainak magyarországi egyedárusítói:

Szabó Emil és Társa
Budapest, Ferencz József-tér 6. szám.
(Gresham-phlota.)

A »GLOBUS« müintézet és kiadóvállalat részvénytársaság
Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.

Kb.
2 millió darab

Képes-Levelezőlap

készletét mélyen lezállított árák mellett eladja

Raktáron vannak **karácsonyi, ujévi, husvétii,** valamint **genre** kártyák a legváltozatosabb művészi kivitelben. Ár: 1000 darabonként 7 korona, utánvét vagy az ár előzetes beküldése ellen. 100 darabnál kisebb mennyiség nem szállíttatik.

THE GRESHAM

Életbiztosító Társaság Londonban.
ALAPITTATOTT 1848.

Magyarországi Igazgatóság Budapest
V., Ferencz József-tér 5-6. (saját palotában.)

Elfogad életbiztosításokat a legkülönbözőbb kombinációk szerint, előnyös díjak és feltételek mellett. A Gresham ötvényfeltételei kiválóan liberálisak.

Magyarországi igazgatótanács:
Gróf Andrássy Géza v. b. t. t. országgy. képvis., elnök.
Bathányi Tivadar gróf országgyűlési képviselő.
Benyovszky Sándor gróf országgyűlési képviselő.
Dr. Gerenday György kincstári jogügyi főtanácsos.
Karátsonyi Jenő gróf v. b. t. t. országgy. képviselő.
Boglári Simon Jakab a budapesti tőzsde alelnöke.

Igazgatók:
Beckett A. Reginaid Schuk Iószel

Vagyonállás 1907. december 31-én 235,857,564.85 K
Érvényben levő biztosítások --- 600,000,000.---
Biztosított feleknek kifizetett --- 564,528,685.95
Magyar értékek, elhelyezett díjtartalék 27,436,085.10

Ezen specialista legjobban ajánlható szerítolett gazda tapasztalatai alapján, melyeket a kórház húgyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos
gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és makac

nemi betegséget
(nagyosófolyást ebeket, syphillist stb.)

Impotentiát (férfiui gyengeség megidősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszer foglalkozás megzavarása nélkül.

Biztos alkor folytán a honorarium utólag is fizethető.
Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszerök.

Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 6-8-ig.
Budapest, Rákóczi-ut 8/A. szám.
(A Pannónia szállóval szemben.)
Atjárdó ház. — Bejárati a lépcsőnél. — Külön várószobák.

Sérvben szenvedők!!

sérvkötők

A KELETI-féle cs. és kir. szabadalmazott pneumatiku gummipne. ot-tava ellátott legnagyobbu orvosi lekin-tővelek véleménye szerint a legjobbak a maguk nemében. Anélkül szerkezetük folytán a legnagyobb és legrebb sérvöket biztosan visszatartják

Árak: egyoldali ... 12 kor.
kétoldali ... 24 kor.

Lágyék sérvkötők.
Uj! Egyetemes haskötők.
Könnyű és kellemes viselés.
A hólyagokhoz káros és ki-jogástalan alakot biztosít
Árak 16, 20 és 24 korona

Köldöksérvkötők.
Havibaj-övek. „Diana-kötő”. Nélkülözhetetlen minden hölgynek
Ára 11 korona

Uj! Görcsérharisnyák varrat nélkül! Uj!
Valamint a betegápoláshoz és betegkényelemhez szükséges. Össze-gyűjtötték a legjobb kivitelű, eredeti gyári árák mellett szállít

KELETI J. orvos-bécsi műszer-hőtszergyárossá
Budapest, IV., Koronaherceg utca 1.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

GUMMI

és halhólyag 2, 3, 5, 6, 8 és 12 kor. tucatonként.

Valódi NEVERIP 6 korona. SUNLIGHT előfántesont-féher 8 korona. Valódi DIANA (védjeggyel) 3 kor. tucatonként.
MENSINGA PESSAR 4 korona. ATHAKOS FORRU-FUVO 10 korona. IRRIGATOR, HAVIKÖTŐ

sérvkötők a legolcsóbb áron

WEINSTINGLER DIANA
hőtszergyár
Budapest, VII., Szövetség-utca 11. szám.
Árjegyzék ingyen. Képviselek kerestetnek.

ok és kók
 vasredőnyök
 ssal. Kapuvas
 kertkertenek,
 Kéhinomi
 n kaphatók
 n Mór,
 vállalkozónál
 dor-u. 72—
 Sziget-ut 5.

urí passzió:
lászat
 kéletes, ha a
 bűnő vadász-
 irányban ki-
 jékoztat a z

-MIKA-
 diszmunka:

zebek
 zslák, ido-
 vezetésük.
 ében egyedül
 el 200 oldalon
 vadászzebek
 és nemcsak
 tizenöt mű-
 mellékleten
 zövegképen
 pompás álla-
 szes vizsla-
 l, fr. skót-
 niel, vöröb-
 skó, foxter-
 ter tenyész-
 sét, idomita-
 t tökéletes
 tárgyalja.

korona.
 ATHENAEUM
 r.-t. kiadá-
 szl-ut 54.) és
 mint minden
 eskedésben.

AM
 hban.

apesten
 ában.)

binációk
 Gresham
 álisak.

es:
 v., elnök.
 selő.
 iselő.
 ácsos.
 oviseelő.
 lnőke.

k lőzse:
 64.85 K
 000.— >
 65.95 >
 85.10 >

Y
 tonként.
 ántesont-
 tuczalja.
 ORRE-
 ó
 csóbb
 ANA
 szám.
 stetnek.

KISS szerencsége NAGY

MA ESTE 9 ÓRÁIG NYITVA.

MA ESTE 9 ÓRÁIG NYITVA.

HUZÁS MÁR HOLNAP!

Ki még eddig nem nyert, vagy nem tett szerencsekísérletet az osztálysorsjátékban vegyen vagy rendeljen egy szerencse-sorsjegyet

Kiss bankházában
Kossuth Lajos-utca 13.

Fióküzletek: Rákóczi-ut 55. és Erzsébet-körut 22.

KISS szerencsége NAGY

Az I. osztályu sorsjegyek hivatalos árai:

Nyolcad	Negyed	Fél	Egész
1 kor. 50 fl.	3 korona	6 korona	12 korona

Huzás már holnap!

KISS szerencsége NAGY

E hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges példát befizetés nélkül 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges példát befizetés nélkül 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 28

150000 K vagyonnal
bíró hajadon, földbirtokos leánya, 21 éves, férjre vár. Azonkívül még több száz vagyonos parthie előjegyzésben, úgy, hogy minden igénynek bármikor megfelelhetünk. Forduljon minden házassulandó Schlesinger céghez, Berlin 18.

Téli csomago fajszió fagymentes csomagolással postakoszorúként 2.40, 25 kilónként 10 kor. téli nemes fajták különleges példányok vegyesen mázsánként 32 korért, kosaranként 2.40 óriás és nemes birsalmát 25 kilónként 6 korért, postakoszorúként 2 K. Fajborokot hektoliterenként 24 nagyban vételnél 18 korért. Szabó Csongrádról.

Mézédes
téli fajszió fagymenteseket mázsánként 32 K. téli különleges fajtákat csakis válogatott zamatú példányokat mázsánként 24, 28, 32 és 38 korért, óriás birsalmát 25 korért, posta kosaranként bármelyikből 2.40 téli korért 3.20 fajborokat hektoliterenként 24 korért nagyban vételnél 20 K-ért. Gyümölcskiv. Csongrádról.

Házilag
főzött csukorédes kajsi baracklekvárnak és különleges birsalma-sajtnak kilóját 3 korért, mézédess szilvalekvárnak 1 kor., papírhéjú diót posta zsákonként 3.50 korért szállítja Szabó Csongrádról.

Ananász
barack lekvárnak és kiváló finom birsalma-sajtnak kilóját 2 korért, Házilag főzött mézédess szilvalekvárnak 1 korért. Papírhéjú diót postaszákonként 3.50 korért szállítja, Gyümölcskivitel Csongrádról.

12 drb. Makart-fénykép, matt vagy fényes 5 frt. 12 Kabinet, matt vagy fényes 4 frt. 12 Visit 1.50 a legjobb kivitelben **HERZ fényképező**, Budapest, Rakóczi-ut 16. Vidéki megrendeléseket bármilyen fénykép után.

«Fidelitas» magánnyomozó intézet VI., Nagymező-utca 45. Elvállal kényes megfigyeléseket, nyomozásokat és házassági információkat.

Parlament
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjjalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémiatanárok által oktatott szakfolyóiratok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Ivan 1863-ban. Biztos állásbiztosítást. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabalsherec szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-utca 10. sz. előbb Gyár-utca 4) Címre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája irógépczékékről s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamokról fűggetlen. Telefon 64-68. Beírások egész napon át. 23944

Pénzszekrények
és amerikai irodabútorok használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, VII., Szegényház-tér 5.

Vigyázzon, ha meghűlt és vásároljon valódi Réthy-féle cukorkát 60 fillérért. sz.

Egyéves önkéntes lehet minden fiatalember, aki az egyéves önkéntességre képesítő vizsgálatot leteszi Ezen vizsgára mindenki, rövidesen legjobb sikerrel elkészülhet. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest Thököly-ut 8. I. 3.

Azonnali pénz-előleggel beraktározunk bútor, kocsikat, varrógépeket, autómobil és kereskedelmi árut, száraz rakatárainkban utólagos díj-fizetéssel! és igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Armin és Társa, Baross-tér 18. Telefon 97-66.

Gimnáziumi, polgári iskolai magánvizsgákra lelkiismeretesen előkészít «Magán tanuló» előkészítő. Rottenbiller-utca 1. 9339

Vadászfegyver
gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként is pótom aron eladó. Közöttük Toplewer-kulcs Lancaster 20 forint, Előrefekvő lakatszerkezetű, modern Hammerles 35 forint. Grener-záru, Bücksflinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Ejectoros (tölténykivető) Hammerles, 105 frt. Drilling, valódi Krupp acélsövekekkel 65 frt. Winchester 35 frt. Nehány jobb revolver, mint Brauning Welodogghamerles, ugyanitt Görs Zeiss, Voigtländer és más finom fényképezőgép, perzsa szőnyegok és egy motorke-rek pár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám Radonál. (Nem Egyetem utca. 49082

Villamos világítás
saját dynamóval, lakóháznak, gazdaságok részére. Telefon és villamos cikkek árjegyzéke ingyen. Aranjánlat és felvilágosítás ingyenes. Strigl és Gärtner, elektromérnökök, Budapest VI., Gyár-utca 1. sz. 27855

Motorok
25 lecről műhelyünkben gyárilag kijavítva, valamint új motorok is, jóállással és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók

KALLAI motortelepén
Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használt gépjárműalkalmazások és autók javítása.

30 forint. Varrógépek
egy új valódi családi Singer varrógép, részben új, részben 5-6 éves, állással és csakis **SINGER A.** műgépészeti Budapest, I. sz. Akadémia-utca 55. Minden-nemű varrógépek javítását legjutányosabb árban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

Jogi, politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszintén államszámvitelani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne tévesztse össze más hirdetéssel

Magán építőiparos-iskola előkészít építő, kőműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Váglőszel műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

500 koronát fizetnek annak, ki a Bartilla fogviszénak használata mellett — üvege 80 fillér — valaha ismét fogfájást kap vagy szája büzlök, Bartilla-Winkler Ede Wien 19/1. Sommergasse 1. Főraktár Budapest, Török J. Király-u. 12., Andrássy-ut 29. sz. Dr. Egger Váczi-körút 17. sz. — Kapható minden gyógyszerárban. Csakis „Bartilla fogviz” kérendő. Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik.

ELEKTRO-MOTOROK
minden nagyságban, állandó nagy raktár **Laub Lipót,** BUDAPEST, Liszt Ferenc-utca 17. sz.

Szaktanárok
vezetése alatt előkészítettnek felelősséggel, legelővidébb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis sikeres vizsga esetén, gyermekek és felnőttek (hölgyek is), kik 6 elemű végzetek, polgári iskolai magánvizsgákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, reálisiskolai tanulók, javító- vagy pótvizsgákra és mindenféle magánvizsgákra. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. 3 ajtószám.

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. Magyar, német gyorsírást oktatás ingyenes gépirás tanítás az összes rendszerű írógépeken. A »Stenográfia« Országos Gabalsherec gyorsíró és gépiró iskolában hivatott új magyar, német gyorsírást, gépirást, kereskedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Oktaveles gyorsíró és kereskedelmi iskolai rendszer tanórok. Az intézet sokszorosító és másoló irodája elvállal mindennemű írás és diszmutkák elkészítését és sokszorosítását. A »Kalligrafia« szépiági osztályában fényesen bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres szépiásoktatás. Mérsékelt tandíj. Beírások naponta kizárólag Rákóczi-ut 60. I. em. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kérjen tájékoztatót.

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások ültetők feltűnés nélküli megfigyelését s elűnt egyének és névtelen levelek iróinak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Lóbor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 108-52. 28587

Butorok
a legegyszerűbbtől a legfinomabbig, modern stílusban, kitűnő minőségben és szolid árák mellett **SARKÁNY J.** butoriparosnál VII. ker., Erzsébet-körút 26 alatt műhely és raktárban kapható.

Zalogcédulákat
vesztek. Elzalogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ókszerket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értéket kifizetem.

SCHILLER IZIDOR
ókszerkereskedő BUDAPEST, Sip utca 8. sz.

Pénzkölcsönt
4% 4% 5 és 6% alapon földbirtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I. II. III. helyen 15-60 évig törleszthető. Személyhitel tisztviselőknél gyorsan eszközöltetik. **HOFMANN JAKAB** bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 1/a.

Jogtudományi
és államtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra előkészít biztos sikerrel

Dr. Erős Vilmos
jogi szemináriuma Budapest, Messelényi-utca 18 szám.

Modern urasági butorok
alkalmi vétele és eladása háló-, ebédli-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegok, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban. **GROSZ SANDOR és társa** Budapest, Liszt Ferenc-tér 3. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-08.

Remek
téli almát 8 írtért szállít ingyen csomagolással, bérmentetlentül Dácsok Felső-bánya.

Legszébb és legértékesebb **KARÁCSONYI AJÁNDÉK**

Ha Ön családját, gyermekeit, barátját, ismerősét egy pompás és értékes ajándékkal akarja meglepni, rendelje meg a legszép diszmutvet, az

Erzsébet királyné asszony emlékére

kiadásunkban megjelent könyvet, amely a királyi család tagjainak, főpapoknak, főembereknek, íróknak és műszeknek eredeti kéziratán kívül 59 nagy fejezetben megdicsőült Erzsébet királyné életétörténetét születésétől haláláig érdekes elbeszélés alakjában ismerteti legjelesebb írónk tollából. A mű számos rajzzal és melléklettel 200 oldal jóval meghaladó terjedelemben, pompás aranyozott dombornyomású angol vászon diszkötésben, a királyné sikerült relief arcképével **ára 20 korona.** Nem kevésbé értékes és ajándéknak kiválóan alkalmas a legnagyobb magyar költőnk emlékére a «Petőfi társaság» megbízásából szerkesztett és kiadott vaskos kötet, a

Petőfi Album

is, mely remek angol vászon diszkötésben, dombornyomással, több mint 300 oldal terjedelemben, számos rajzzal, eredeti okmányok sikerült másolataival, képekkel, műmellékletekkel, Petőfi Sándor életére vonatkozó minden nevezetesebb eseménytlegjelesebbiróink tollából érdekes elbeszélés alakjában adja elő. Ennek a pompás és értékes diszmutnek megrendelési ára 16 korona. Mind a két diszmut egyszerre megrendelve csak 30 kor. Megrendelhető az

Erzsébet Királyné Album kiadói hivatalában Budapest, Erzsébet-körút 50 Megrendelések utánvétel, vagy a pénz előzetes befizetése ellenében pontosan eszközöltetnek. Könyvgyűnők helyben és vidéken felvételnek.

Zalog-cédulát
ingokból is, briliánsot, aranyat, ezüstöt, ókszerket és régiéget vesztek. Kertész ókszerész, B. dapest, VII. ker., Király-utca 85. sz. Telefonszám 95 48.

Penzionált
családoknak való otthon, Balatonpart leggyönyörűbb és legegészségesebb pontján villa, mint állandó lakás kiadó, vagy eladó esetleg szőlővel. Bővebbet Molnár Ferenc Szepezd via Révfülöpi Zala M.

Részletfizetésre
porcellán szervizek, lámpák. Kérésre árlap ingyen. Ivánkovits Károly Szegeden

Saját gyártmányú Vas- és rézbutorok
Rézagy — — — 45.-- frt
Vasgyag matracszal 8.50 »
Gyermekágy — — — 11.50 »
Sodronyágy-betét 3.50 »
Vas- és rézbutorok gyári árban. 28048
WEISZ LIPOT
Király-utca 99. szám
TELEFON 67-01.

Pótvizsgákra.
Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgákra, gimnázium különbözőzet és érttségára előkészít (hölgyeket is) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyveget kérek 7808

Soványasa
Az egyedüli eredménytől kisért szer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblét. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomor-bajoknak nekikülözetetlen tápszer. Kíntottve : Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. — Dobozonként 1 frt 10 kor. Használati utasítással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII. István-ut 11. II. eme 1.

INGYEN DRAGÁBB, MINT MÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP NAGYÍTÁSOK
ADUNK EGY ÉLETNAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT DISZES PASZPARTUVAL 55-68 CCM. NAGYSÁGBAN CSORAKOLVA SZINES OLAJKÉP ÁRA 10 KORONA. KÉPVISZELŐK MINDENKÉNT FELVÉTELKÉNT. SZAVATOSSÁG MINDEN IRÁNYBAJ RAFAEL FÉNYKÉPMÁKÉPÉZŐ ÉS FOTÓKÉPESZTERI MŰTÉREM BUDAPEST, VI. ROTTENBILLER-UTCA 6-8 KÜTÖRTÉVE AZ 1908. ÉVI PÁRSÍR NEHEZTŐZKI KIALLITÁSON DISZKÖZLELVÉL KERESZT TEL. 6 ARANY-ÉREMMEL.